

SmooookK! «Mind the gap!»

Fenomeners tilblivelse i spacetimemattering.

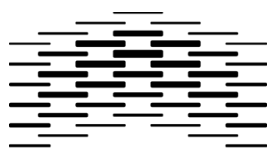
Constanse Elmenhorst

Høgskolen i Oslo og Akershus, fakultet for lærerutdanning
og internasjonale studier.

Master i barnehagepedagogikk

2015

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

På havets bunn står skutene

På havets bunn står skutene
med svære svarte seil.
Maneten pusser rutene
og bruker dem som speil.
Men stakkars torskesnutene,
de tar bestandig feil!

De gamle kloke krabbene,
tar panserskjoldet på
og digre klør på labbene
når de skal ut og gå,
men kommer enda stabbende
forsiktig og på skrå.

Det er så vått og susende
i havets røde trær
når vannet kommer brusende.
Å, huttetu for vær!
Da kryper sneglehusene
i ly på sine knær.

Men aller dypest nede gror
et ensomt muslingskjell,
der verdens største perle bor
alene med seg selv.
Og du skal få et eventyr
om den en annen kveld.

Inger Hagerup

Forord

Jeg vil benytte denne anledningen til å takke noen av de/det som har vært en del av «mitt» masterprosjekts reise.

Først og fremst barn, ansatte og foreldre i forskningsbarnehagene. Mine opplevelser sammen med dere er noe som alltid vil være en del av min livsreise. Tusen takk, både for at dere var villige til å bli med som en del av denne reisen, men også, slik jeg opplever det, deres utrolige åpenhet, toleranse og nysgjerrighet for mitt prosjekt. Det var, er og vil alltid være et godt og levende minne i min kropp.

Så til min veileder, Ann Merete Otterstad. Møter med deg, blir alltid utrolig inspirerende, men også utfordrende. Jeg fryder meg over diskusjonene i og rundt forskerprosjektet, samtidig som jeg med skrekkblandet fryd intra-agerer med «dine» kunnskapsproduksjoner. Hadde det vært mulig, ville jeg nok ha valgt å bli i spacetimematteringene som veiledningsmøtene åpnet opp for ;), men du pushet meg videre, og tusen takk for det, for skriveprosessens frustrasjoner produserte nye intra-aksjoner og en dypere forståelse for teoriene.

Det er mange mennesker, inkludert medstudenter, som direkte eller indirekte har bidratt i dette forskningsprosjektet, men det er tre jeg velger å løfte frem, fordi de synliggjør noen av de prosessene jeg har vært gjennom i dette forskerprosjektet. Det er Emily som om~og~om igjen har vært villig til å lytte, og la meg bryne mine famlende teoritanker med henne. Karete, som har en stor evne til å se detaljer i språklige formuleringer, og Mona som om~og~om igjen har «knadd» kroppen min, og derigjennom åpnet opp for noe som kan virke i og rundt masterprosjektet. Tusen takk, alle tre.

Sist, men ikke minst, min familie. Kine som coach, Kristoffer som teknisk ekspert, Petter som kokk, og Sofus som turkamerat. Tusen takk for at dere har heia frem og holdt ut med denne masterstudenten og alle de affektive intra-aksjonene det har produsert.

Og ja, som en diffraksjon: Smokken og pc-en. Uten dere hadde dette masterprosjektets tilblivelser tatt helt andre veier. Tusen takk for utfordrende, men spennende møter.

Vi snakkes!

Constanse Elmenhorst, titt-deg@gmail.com

Nesodden, 17.6.2015

Sammendrag

Denne masteroppgavens/forskningsprosjektets hovedfokus er tilsynelatende rettet mot hva smokken gjør i barnehagen, det vil si hvordan smokken virker sammenflettet med tid, sted og menneskelige og ikke-menneskelige materialiteter.

Gjennom å innta en posthuman vitenskapsteoretisk posisjon, prøver jeg å åpne for prosesser, hvor blant annet jeg, som forsker, er en aktiv medaktør. Jeg eksperimenterer med, ikke hva smokk er, men hva smokk kan bli. Gjennom stunt med «koldtbordsmokk», «malesmokk», og «vannsmokk» prøver jeg å åpne opp for at noe «nytt» kan fremstå i/rundt barnehagens praksis, men også hva som virker i en forskningsprosess.

Målet med masteroppgaven er å prøve å synliggjøre hvordan smokk, som et ikke-menneskelig fenomen, kan ha agentskap, og at den sammen med menneskelige og ikke-menneskelige fenomen, påvirker og påvirkes gjennom en tid-sted-materialitet-sammenfletting (spacetimemattering). Samtidig har forskningsprosessen også synliggjort at det er mye annet som er i bevegelse og virker.

Oppgavens teoretiske hoved-inspirasjonskilde er Karen Barads *Agentisk realisme*. I tillegg har også materiell feministisk forskning, som bygger på teoriene til Gilles Deleuze og Felix Guattari, farget oppgaven, da jeg opplever at Agentisk realisme har mange sammenflettede tanker med Deleuze og Guattari, og at deres begrepsunivers tilfører begreper som er med og utvider mine tanker, og åpner for å oppleve verden gjennom andre posisjoner.

Gjennom å innta en autoetnografisk forskerposisjon og bruk av begreper som spacetimematter/-ing, nærlesing, thinkfeel/tenkeføle og forskerhendelser, eksperimenterer teksten og jeg som forsker med hvordan humane og nonhumane materialiteter intra-agerer i og rundt smokk, men også hvordan disse intra-aksjonene har produsert og åpnet opp for noe annet ;)¹.

¹ Jeg har noen steder i teksten lagt inn «blunkefjes». De var tenkt som tekstlig materialisering av forside-fotografiets smokk som blunker, men nå, når jeg sitter her og skriver dette, opplever jeg at de kanskje ikke er det, i hvert fall vet jeg ikke hva de blir.

Abstract

The main focus of this master thesis is seemingly aimed at what the pacifier is doing in the kindergarten, in other words how the pacifier seems entangled with time, place, human and non-human materiality.

By adopting a posthuman scientific theoretical position I am trying to be in open processes, where among other things I, as a scientist, am an active agent. I am experimenting with, not what pacifier is, but pacifiers becomings. Through exploring “buffet-pacifier”, “paint-pacifier” and “water-pacifier”, I try to open up for something “new” that may appear in or around kindergarten practice, but also what works in a research process.

The aim of the thesis has been to highlight how pacifier, as a non-human materiality, may have agency, and that the pacifier together with human and non-human phenomena, affects and are affected through a time-place-materiality-entanglement (spacetime-mattering). However the process has revealed that there is much else that are at stage.

The theoretical main source of inspiration is Karen Barad’s Agentisk realism. I have also been inspired by feminist research based on the theories of Gilles Deleuze and Felix Guattari, since I feel that Agentisk realism has many interwoven thoughts with Deleuze and Guattari's, and that theirs concepts supply my thoughts, and open up to experience the world through other positions.

Through adopting a autoethnographic research position, and by using concepts such as spacetime-matter/-ing, «closereading», thinkfeel and research-events, the text and I am experimenting with how human and non-humane materiality intra-act in and around the pacifier, but also how these intra-actions have produced and opened up for something else ;)².

² I have used “blunkefjes” a few places in my thesis. They were thought of as textural materializations of the front page picture of the winking pacifier, but now, when I am sitting here writing this, I experience that this may not be, at least I do not know their becomings.

Innhold

1.0 Innledning.....	11
1.1 «Det var en gang». Bakgrunn og begrunnelse for valg av tema og vitenskapsteori.....	13
1.1.1 Smokken	13
1.2 Forskerposisjon	14
1.2.1 «I huset bortenfor». Posthuman vitenskapsteoretisk forskerposisjon.....	14
1.2.2 Autoetnografisk posisjon ≈ Thinkfeel/tenkeføle	15
1.3 «Tøffe, tøffe toget». Tidligere forskning	17
1.4 «En gul knapp. Virre, virre, vapp. Du slapp». Avgrensinger?	19
1.4.1 «What does the fox say?» Språklige diffraksjoner	19
1.4.2 «Who let the dogs out?» Smokkens tilsynelatende avgrensinger	23
1.5 Oppgavens oppbygging	23
2.0 Vitenskapsteoretisk posisjon.....	25
2.1 Posthuman vitenskapsteori.....	26
2.2 Agentisk realisme	26
2.2.1 Spacetimematter/-ing	28
2.2.2 «Bake, kake, søte...». Materialitet/fenomen.....	30
2.2.3 «Stor bølge. Liten bølge» Diffraksjon/intra-aksjon/agentisk kutt.....	31
2.2.4 Apparatus	32
2.2.5 Materiell-diskursiv praksis.....	33
3.0 Metodologi	35
3.1 Hva er data? (Data)Materialiteter som affektive intra-aksjoner	36
3.1.1 Hva er data?	37
3.1.2 Når blir data data?.....	38
3.1.3 Dataenes «validitet».....	39
3.1.4 Å våge og utfordre.....	40
3.1.5 (Data)materialitetenes tilblivelse	40
3.2 «Mine» valg med og gjennom (data)materialitetene	41
3.2.1 Hva er valg?	41
3.2.2 Valg i/rundt/gjennom forskningsprosjektets prosesser.....	42
3.3 Etikk	46
4.0 «Dørene på bussen de går opp og igjen». «Analysen»	48
4.1 Valg av stunt	48
4.2 Forskerhendelser.....	51

4.3 Innledning til forskerhendelsene.....	52
4.3.1 Tenke-smokken	54
4.3.2 Materialitet-smokk.....	65
4.3.3 Eksperimenterings-smokk	69
4.3.4 Flow-smokk.....	78
5.0 «Det er sant at jeg fant» Oppsummering.....	80
5.1 Forskeren.....	80
5.2 Teksten	81
5.3 Smokken	81
5.4 Spacetimemattering.....	82
5.5 «So what?» Har Barad noe å tilby barnehagehverdagen?.....	83
6.0 Å være i en evig prosess	86
Referanser	88

1.0 Innledning

Hvordan liv leves blir på mange måter påvirket av ens eget og andre «liv». Denne masteroppgaven prøver å søke i ytterkanten av forskningsfeltet, for å prøve å åpne opp for, at livet består av uendelig mye mer enn samspillet mellom mennesker. Ved å flytte mennesket vekk fra sentrum for vår oppmerksomhet, kan det åpne for flere muligheter for verden i sine mange tilblivelsesprosesser³ (Braidotti, 2013). Det handler om, slik som Rosi Braidotti (ibid:82) tar til orde for, at et sammensatt menneske som også inkluderer det ikke-menneskelige gir utallige konsekvenser, og disse konsekvensene kan også åpne for mange nye muligheter. Når mennesket virker i samspill med alt i og rundt seg, åpner det for at alt i verden har agentskap⁴ og aktivt påvirker, og påvirkes. Dette agentskapet åpner i så fall for nye kunnskapsproduksjoner om mennesket og ikke-menneskets posisjon i verdens tilblivelser.

Smokk er en «ting» som mange barn i dagens samfunn bruker, og som på forskjellige måter kommer til syne i barnehagens hverdag. Hovedfokuset i dette forskningsprosjektet er *ikke* rettet mot voksne/foreldres bruk av smokk som et verktøy for å få ro, dekke sugebehov, gi trøst og så videre (Selmer-Olsen, 2002), men hva smokken *gjør* i barnehagen, det vil si hvordan smokken virker sammenflettet med tid, sted og menneskelige og ikke-menneskelige materialiteter⁵. Gjennom å ha en vitenskapsteoretisk posisjon som åpner for prosessene, og hvor blant annet jeg som forsker er en aktiv medaktør, ønsker forskerprosjektet å åpne opp for at noe «nytt» kan fremstå i/rundt barnehagens praksis.

Målet med masteroppgaven er å prøve å synliggjøre hvordan smokk, som et ikke-menneskelig fenomen⁶, kan ha agentskap, og at den sammen med menneskelige og ikke-menneskelige fenomener, påvirker og påvirkes gjennom en tid-sted-materialitet-sammenfletting (spacetimemattering⁷), hvor spacetimemattering handler om en tilstand hvor tid, sted og materialiteter ikke *er*, men om~og~om igjen *blir*. Det handler for eksempel om, at når

³ Deleuze bygger sin ontologi på Spinozas tilblivelsesprosess (Rossholt, 2012:17). Slik jeg opplever dette begrepet, er det på mange måter en omskrivning av ordet utvikling, da det i en tilblivelse, slik som i begrepet utvikling, handler om noe som beveger seg fra noe til noe annet. Men mens utvikling ofte blir knyttet til noe som bygger oppå hverandre, handler tilblivelsesprosess om tilstander som stadig kan ta nye veier.

⁴ Agentskap, se side 32. Kort fortalt handler det om at i posthuman vitenskapsteori åpnes det for at ikke-menneskelige materialiteter kan ha agentskap.

⁵ Materialitet blir mer uførlig beskrevet i 2.2.2. Kort fortalt handler det om at alt i verden er av materialitet, og at materialiteter produserer intra-aksjoner/kutt som gjør at materialiteter kan fremstå som forskjellige fenomen. I dette forskerprosjektet ligger hovedfokuset på materialitet som en substans som både kan være fysisk og mental. Det handler om at materialiteter ikke bare er det vi ser og fysisk kan ta på, men at også for eksempel tanker, minner og drømmer er materialiteter.

⁶ Et fenomen, kapittel 2.2.2, er kort sagt materialiteter som gjennom intra-aksjoner i spacetimemattering fremstår som et fenomen. Et fenomen er alltid i tilblivelse.

⁷ Spacetimemattering blir mer uførlig beskrevet i kapittel 2.2.1. Jeg velger å bruke det engelske begrepet, da jeg opplever at det åpner for flere posisjoner, enn for eksempel tid-sted-materialitet/tid-sted-sammenfletting.

mennesket står ved vasken sammen med smokken, vil kroppens materialiteter sammen med smokkens-, vannets-, lydenes-, luktenes-, lysets- og tempoets- materialiteter i øyeblikket *intra-agere*⁸, og på en eller annen måte produsere kutt⁹. Kutt som fører til en (re)konfigurering¹⁰ av spacetimematterings materialiteter/fenomen (Barad, 2014a:168). Kutt som (re)konfigurerer tid/-ene, sted/-ene og materialitet/-ene i spacetimematteringen, noe som kan åpne for en forskyvning; fra hva smokk *er*, til hva smokk *blir*.

Gjennom å innta en autoetnografisk¹¹ forskerposisjon, og blant annet bruk av Karen Barads begrep spacetimematter/-ing (2007; 2014a) og «forskerhendelser¹²» som apparatus¹³, vil forskeren prøve å åpne opp for å sense¹⁴ smokkens tilblivelser. Tilblivelser som inngår som en del av forskningsprosjektets (data)material-assemblage¹⁵; som ikke bare består av forskerhendelser, men et hav av spacetimematteringer mellom smokk, forskeren, teorier, og hendelser med/i/rundt menneskelige og ikke-menneskelige materialiteter.

Kort sagt; jeg ønsker å eksperimentere med hva smokk *blir*, når fokuset flyttes til hva som *virker i/rundt/gjennom/mellom* smokken og menneskelige/ikke-menneskelige materialiteters bevegelser (intra-aksjoner) i spacetimemattering.

I kapittel 1 vil først bakgrunnen og begrunnelsen for valg av tema og vitenskapsteori presenteres. Videre vil oppgavens forskningsposisjon, tidligere forskning og «avgrensinger» presenteres. Til slutt gis en presentasjon av oppgavens oppbygging.

⁸ Intra-agere/intra-aksjon. Se kapittel 2.2.3 for en mer utførlig beskrivelse. Kort fortalt handler det om, at der inter-aksjoner ser på samspill mellom menneskelige materialiteter, inkluderer intra-aksjon også samspill med ikke-menneskelige materialiteter.

⁹ Kutt. Se kapittel 2.2.3 for en mer utførlig beskrivelse. Kort fortalt handler det om at bevegelser produserer brudd som åpner for andre/nye handlinger/opplevelser/fenomen.

¹⁰ (Re)konfigurering handler om at i et kutt formes/omformes (som èn bevegelse) materialitetene i spacetimemattering. Se kapittel 2.2.3.

¹¹ Autoetnografisk forskerposisjon. Se kapittel 1.2.2. Kort fortalt handler det om at forskeren inngår som en del av forskningen og bruker for eksempel egne opplevelser inn i forskningen.

¹² Forskerhendelse. Jeg har latt meg inspirere av Camilla Andersen og Beate Leirpolls (side 51) bruk av Deleuzes begrep hendelse. Gjennom begrepet *forskerhendelse* prøver jeg å synliggjøre hvordan hendelser kroppslig og skriftlig kommer til uttrykk gjennom meg som dokumentasjon.

¹³ Apparatus , se kapittel 2.2.4. Kort fortalt er en apparatus et fenomen som i intra-aksjon med andre fenomen virker i og rundt de fenomenene som produseres.

¹⁴ Sense (se side 20-21) handler om å ikke bare bruke sansene, men å innlemme sansene i et utvidet begrep, sense, for der igjennom også å åpne for å gi rom for bevegelser som for eksempel temperatur, tempo, intensitet og affekt.

¹⁵ Assemblage. «En assemblage er en gruppering av ulike virtuelle og faktiske elementer som mangler organisasjon og som når den trekker andre elementer til seg, endres og blir noe annet» (Kaufmann, 2011:39, min oversettelse). Slik jeg oppfatter det, så er en assemblage en samling av fenomen i tilblivelse.

1.1 «Det var en gang». Bakgrunn og begrunnelse for valg av tema og vitenskapsteori.

Det finnes mange grunner til å skrive en masteroppgave, og veien til tema og forskerspørsmål kan være åpenbar eller skjult under lag på lag som må brettes ut før du kommer frem til din «forskningsperle».

Når starter prosessen frem mot valg av tema? Tilsynelatende startet prosessen rundt temaet til denne masteroppgaven gjennom lesingen av en artikkel som trakk frem hvordan ikke-menneskelig materialitet, her i form av en fysisk klokke, utøver makt over klasserommets aktiviteter (Pacini-Ketchabaw, 2012) og boken «Ventebølger» (Nyhus, 2013), som blant annet presenterer spennende tanker knyttet til tripp-trapp-stolens agentskap i barnehagen. Men så, under lesningen av boken «The Posthuman» av Rosi Braidotti (2013) oppstår et kutt. Boken presenterer tanker som gir gjenklang hos meg og som språkligsetter tanker som har vært i kroppen i mange år. Tanker om hvordan alt, som del av verden, gjensidig påvirker hverandre. Tanker om at mennesket ikke er toppen av hierarkiet, men inngår som en sammenflettet del av alt i verden, hvor alt og alle gjensidig påvirker hverandre. Men hvordan virker denne gjensidige påvirkningen? Døråpningen til dette spørsmålet fant jeg i Barads teori, Agentisk realisme (2007). Barads teori knytter det menneskelige og ikke-menneskelige sammen som to sider av samme sak gjennom begrepet materialitet, og gjennom hennes teorier om materialitet, intra-aktivitet og spacetimemattering åpner hun for min «forskningsperle», en perle som materialiserte seg som en smokk.

1.1.1 Smokken

Hvorfor en smokk? Målet var å finne en ukomplisert ikke-menneskelig materialitet som ofte knyttes sammen med barn på småbarnsavdelinger (0-3 år). Smokken fremsto da, tilsynelatende, som en ukomplisert materialitet, men det framkom raskt at den ikke er det. Diskurser¹⁶ knyttet til smokk, slik som at smokk representerer kos, trøst og udekket sugebehov er velkjente (Selmer-Olsen, 2002), men hvor mye følelser som er knyttet til smokken, slik som for eksempel flauhet/skam over å la barnet bruke smokk eller stress når smokken ikke er tilgjengelig, hadde jeg ikke tatt i betraktning. Kunne disse diskursive praksisene gjøre smokken

¹⁶ Diskurser, her med referanse til Michel Foucault (1926-1984), kan forstås som noe som systematiserer og rammer inn hvordan vi tenker, føler, oppfatter og praktiserer handlinger i spesifikke områder i våre liv.

utfordrende for dette forskerprosjektet? Kunne de stenge/provosere for en «leken¹⁷» tilnærming til forskerprosjektet? Eller? Raskt oppsto en opplevelse av å bli trukket inn i diskurser i/rundt hva smokk *er*, og det er noe dette prosjektet ikke ønsker å fokusere på. Spørsmålet er ikke hva smokk *er*, men hva smokk *blir og gjør* i møter med andre materialiteter. Diskurs-tankene mine om smokk synliggjør hvor vanskelig det kan være å komme utenfor tankene/meningene om hva en smokk er, fordi språklige konstruksjoner begrenser mulighetene til å tenke på «utsiden av språket», og åpne opp for hva smokk kan bli. Derfor prøver jeg, gjennom bruk av Barads (2003) tanker om materialitet, å åpne for «a performative understanding of discursive practices» (ibid:803), som «challenges the representational belief in the power of words to represent preexisting things» (ibid:802). En utfordring som kan åpne for andre bevegelser mellom materialitetene i væren og viten, og åpne opp for at fenomenet smokk, som en del av en materiell-diskursiv praksis¹⁸, kan få en mer bevegelig posisjon.

1.2 Forskerposisjon

All forskning dreier seg om å undersøke og/-eller utforske noe, fordi en som forsker alltid om~og~om igjen vil søke etter hva som virker i/rundt/gjennom spørsmål man stiller. Videre vil min vitenskapsteoretiske posisjon virke sammen med meg, og fokuset jeg velger vil åpne eller lukke for hvilke spørsmål som stilles og valg av metodologi og forskerposisjon (Rhedding-Jones, 2005).

1.2.1 «I huset bortenfor». Posthuman vitenskapsteoretisk forskerposisjon

Ved å innta en posthuman vitenskapsteoretisk forskerposisjon blir jeg blant annet utfordret på å klare og endre fokus fra *hva* en tilstand tilsynelatende fremstår som, til en forskerposisjon hvor spørsmålet blir *hvordan* det er mulig å oppdage og lese tilstanden (Otterstad & Rossholt, 2014:157). Jeg må med andre ord tenke verden annerledes/forskjellig enn det jeg allerede gjør, og jeg må innta en tilblivende forskerposisjon¹⁹ (Otterstad & Rossholt, 2014; Manning, 2015; Reinertsen, 2015; Sandvik, 2015). Det vil blant annet handle om at jeg må åpne for at jeg som forsker er en del av en større forskningsassemblage (Sandvik, 2010; Otterstad & Rossholt, 2014; Lenz Taguchi & Palmer 2015), hvor jeg og alt i og rundt meg kontinuerlig påvirker og påvirkes. Dette handler også om at jeg ikke på forhånd kan bestemme hva jeg skal

¹⁷ Med leken mener jeg her en åpen, nysgjerrig og eksperimenterende tilstand.

¹⁸ Materiell-diskursiv praksis (se kapittel 2.2.5) handler om at der diskurser tilsynelatende begrenses til mennesket og språket, åpner det materiell-diskursive for både menneskelige og ikke-menneskelige materialiteters gjensidige påvirkning av hverandre.

¹⁹ Dette vil jeg komme mer tilbake til i kapittel 3.0.

se/sense²⁰, men at jeg skal våge å være i usikkerhet og åpne opp for forskningsassemblagens diffraksjoner.

Når jeg som forsker også er en del av forskningens assemblage blir også spørsmål knyttet til hvordan noe intra-agerer mellom forskeren og forskningen viktig. Forskerens posisjon flettes sammen i og med materialitetene i spacetimematter, og denne tilnærmingen til/av tid, sted og materialitet virker i og rundt forskerens posisjoner i forskningsassemblagen.

Denne tilblivende tilstanden som forsker synliggjøres, slik jeg opplever det, gjennom Agentisk realismes fokus på forskningens ontologi, hvor forskningen også blir en produksjon av virkeligheter som kan få materielle og følbare konsekvenser for alle som blir sammenflettet i forskningen (Lenz Taguchi & Palmer, 2015:81). Dette får også betydning for forskerens etiske posisjon, noe som kommer til uttrykk gjennom Barads begrepsunivers, ikke bare i onto-epistemologi, men i ethico-onto-epistem-ology (Barad, 2007:185). Det handler om, at jeg som forsker virker sammen med forskningen, og at forskningens diffraksjoner²¹ beveger seg mellom alle fenomenene²² i forskningsassemblagen. Da vil for eksempel de valgene som gjøres/ikke gjøres, på en eller annen måte, virke i forskningen og føre til nye tilblivelser, tilblivelser som ikke hadde oppstått på samme måte hvis ikke jeg/forskeren hadde vært der. Og som Barad sier: «ethics is about mattering, about taking account of the entangled materializations of which we are part, including new configurations, new subjectivities, new possibilities – even the smallest cuts matter» (2007:384). Dette åpner for etiske overveielser/valg som jeg vil komme tilbake til senere i oppgaven.

1.2.2 Autoetnografisk posisjon ≈ Thinkfeel/tenkeføle²³

Autoetnografi er en kvalitativ forskningsmetodologi hvor forskeren gjennom intra-aksjon med forskningens assemblage åpner for en utvidet opplevelse av forskningen knyttet til forskerprosessen i og rundt et fenomen (Wall, 2006:1). Gjennom å åpne for diffraksjoner mellom det «personlige» og det materiell-diskursive kan for eksempel «personlig» skrivestil gi rom for utradisjonelle former for tilnærming til forskning og der igjennom opplevelse av noe «nytt» (ibid).

²⁰ Som jeg skriver i fotnote 14 og i teksten på side 20-21, opplever jeg at sense åpner for et utvidet sansebegrep. Samtidig oppleves det mange ganger i forskningsprosessen hvor raskt jeg er ute og ser i stedet for å sense, så «slashesen» handler om å prøve å synliggjøre hvor raskt en opplevelse kan begrenses til bare å se.

²¹ Diffraksjoner (se kapittel 2.2.3) kan forstås som den måten bølger møtes når de overlappes, og/eller den tilsynelatende avbøyningen/spredningen av bølgene når de støter på en hindring.

²² Et fenomen, se kapittel 2.2.2. Kort sagt handler det om at et fenomen er materialiteter som gjennom intra-aksjoner i spacetimemattering fremstår som et fenomen. Et fenomen er alltid i tilblivelse.

²³ Thinkfeel/tenkeføle har en nærmere forklaring på side 53, men jeg velger å legge det inn i denne overskriften, da jeg opplever en autoetnografisk forskerposisjon åpner for thinkfeel/tenkeføle.

Som nevnt i kapittel 1.2.1 vil forskeren ved å innta en posthuman vitenskapsteoretisk forskerposisjon inngå som en del av forskningen, og da handler det blant annet om, at hva som foregår i/rundt/gjennom forskeren blir en del av forskningsassemblagen, da «we don't obtain knowledge by standing outside the world; we know because we are of the world. We are part of the world in its differential becoming» (Barad, 2007:185). I tillegg vil en posthuman forskerposisjon også innebære at «subjektet²⁴» (her: forskeren) blir «differentially constituted through specific intra-actions» (Barad, 2007:379). Forskeren blir da både subjekt og objekt for/i forskningen, og personlige opplevelser og minner vil kunne bidra i/rundt/gjennom forskningens tilblivelser. Hvordan forskeren synliggjør disse posisjonene vil da bli viktig, fordi de synliggjør hvordan forskningen om og om igjen produseres gjennom diffraksjonene mellom de autoetnografiske hendelsene, minnene og forskningsassemblagen øvrige materialiteter. Det handler blant annet om at personlige opplevelser i fortid ikke er opplevelser som hentes frem fra fortiden for å være utgangspunkt for en «privat» analyse. Tvert imot. I det øyeblikket tidligere opplevelser og minner opptrer i nuet, intra-agerer de med spacetimematteringens materialiteter, og blir noe annet. For eksempel opplever jeg at fotografiene av meg med smokk (beskrives på side 44) blir noe annet når jeg løfter dem inn i denne oppgaven gjennom fingrenes bevegelser over tastaturet på pc-en, enn når jeg snakker om dem med andre mennesker. De humane og nonhumane materialitetene intra-agerer forskjellig og produserer forskjellige spacetimematteringer hvor jeg som forsker både blir subjekt (forskeren) og objekt (deltager i forskningen).

I denne masteroppgaven er valget å innta en autoetnografisk forskerposisjon blant annet et ønske om å synliggjøre hva forskerhendelsene affektivt setter i bevegelse i/rundt/gjennom forskeren. Det handler blant annet om, slik som Otterstad og Brit Nordbrønd (under utgivelse) med henvisning til Colebrook (2002), løfter frem:

Affect is intensive because it happens to us, across us; it is not objectifiable and quantifiable as a thing that we then perceive or which we are conscious. Affect operates on us in divergent ways, differing in kind – the light that causes our eye to flinch, the sound that makes us start, the image of violence which raises our body temperature (Colebrook, 2002:39).

Så «affekt kan være muligheter, ting/materiale og kropp(er) som affekterer hverandre sosialt» (Otterstad & Nordbrønd, under utgivelse). Gjennom disse affektive tilblivelsene prøver

²⁴ I posthuman vitenskapsteori er subjektet et fenomen som er sammenflettet av både subjekt og objekt.

forskeren å synliggjøre hvordan fortid, nåtid og fremtid intra-agerer, som spacetimetatteringer, med/i/rundt materialitetene, og hvordan dette virker og hva det kan produsere. Samtidig handler det om at forskeren ikke kan vite hva som intra-agerer i de andre materialitetene i spacetimetatteringen, men ved å synliggjøre egne affektive bevegelser med (data)materialiteten, kan forskeren åpne for å sense noe av alt det andre som opptrer i øyeblikket. En autoetnografisk forskerposisjon vil i denne masteroppgaven dermed også blant annet handle om at forskeren gjennom/rundt bruk av «tanke-bokser²⁵» og affektive beskrivelser av hendelser prøver å synliggjør hvordan spacetimetattering kan produsere kutt som åpner for noe annet.

Valget av autoetnografi åpner også for, slik jeg leser det, at leseren i større grad kan inviteres inn i tekstens intra-aksjoner (Denzin, 2015:15) gjennom at teksten eksperimenterer med å legge inn kutt som affektivt kan sette i gang diffraksjoner i/gjennom/rundt leseren i dens spacetimetattering (Reinertsen & Otterstad, 2015:20). Og siden tenkning har i seg et ønske om å utfordre rasjonalitet og sannhet, vil det å innsette forskjellige deler av forskerens tanker i og rundt tekstens assemblage, kunne åpne for tenkningens skapende og eksperimenterende potensialer (Otterstad, 2015:40-41). I «analysen» av forskerhendelsene vil derfor blant annet tenkeføle/thinkfeel (Otterstad 2013, 2015; Sandvik 2015) også bli brukt som en apparatus for å virke i sammenflettingen mellom/i/rundt/gjennom teori, hendelsenes spacetimetatteringer og forskerens autoetnografiske posisjon.

1.3 «Tøffe, tøffe toget». Tidligere forskning

I litteratursøk²⁶ rundt forskning knyttet til temaet smokk, opplever jeg, at forskningen først og fremst er knyttet til helse og utvikling. Det er ofte spørsmål om fordeler eller ulemper ved bruk av smokk og fokuset er ofte knyttet til smokk som et verktøy for kos, trøst og avvenning, noe som Ivar Selmer-Olsens (2002) bok kan være et eksempel på. Jeg har ikke funnet forskning hvor det eksperimenteres rundt om smokken kan ha agentskap. Valget ble derfor å søke etter forskning knyttet til materialiteters/fenomeners agentskap, og forskning knyttet til

²⁵ «Tanke-bokser» er inspirert av Deleuze og Guattaris begrep «line of flights», det vil si hvordan tanker alltid kan ta «nye»/andre veier. I tillegg er «tanke-boksene» både et uttrykk for tanker som har virket i forskningsprosessen, men også at de med sitt nærvær kan åpne for noe annet.

²⁶ Jeg har primært søkt via HiOA søkemotorer som ligger i tilknytning på Læringscenterets hjemmeside. Som eksempel på søk kan jeg nevne; ERIC, som ga 0 treff på smokk. 32 treff på pacifiser. ORIA: smokk 12 treff. Pacifier 1573 treff. Dummy 17652 treff (her var det, så lang jeg oppfattet, begrepet primært knyttet til andre ting enn smokk. Med en kobling av dummy og pacifier ble det 233 treff, hvor primært de samme artiklene som fra søket på pacifier fremkom.

Barads teori, Agentisk realisme, ble hovedinspirasjonskilden. I tillegg har også materiell feministisk forskning, som bygger på teoriene til Gilles Deleuze og Felix Guattari, farget oppgaven, da jeg opplever at Agentisk realismes begreper har mange sammenflettede tanker med Deleuze og Guattari, og at deres begrepsunivers tilfører begreper som er med og utvider mine tanker, og åpner for å oppleve verden gjennom andre posisjoner.

I prosessen med denne oppgaven har jeg latt meg inspirer av mange forskeres arbeid, men det er noen forskeres tanker som om~og~om igjen har blitt sammenflettet med mine tanker og som på mange måter har intra-agert og produsert noe. Jeg velger å løfte frem noen av dem her, men understreker at denne korte presentasjonen her på ingen måte synliggjør kompleksiteten i deres omfattende arbeid.

Ann Merete Otterstad (2013) åpner for Barads tanker om diffraksjon og spacetimemattering. Videre gir Otterstad og Nina Rossholt (2014) rom for mange tanker rundt hva bevegelser i og rundt materialiteter kan åpne/lukke for, mens Rossholts doktoravhandling (2012) åpner for bevegelsenes intensiteter. Hillevi Lenz Taguchi og Anna Palmer (2015) og Malou Juelskjær (2013) gir blant annet en dypere forståelse av Barads begrepsunivers, mens lesing av flere av arbeidene til Camilla E. Andersen, Erin Manning, Lisa Mazzei, Mirka Koro-Ljungberg, Anne Beate Reinertsen og Svend Brinkman utfordrer tankene mine, og prosjektets tilblivelser tar nye retninger. Til slutt vil jeg trekke frem tre masteroppgaver. Det er oppgavene til Ragnhild Olsen (2011), Marianne Cathrin Olsen (2012) og Marius Heimen (2011). Deres oppgaver

bidrar i min opplevelse av begreper knyttet til Barad, men åpner også opp for en ydmykhet over hva det vil si å være i en prosess; om~og~om igjen tror at jeg har forstått noe, for så oppleve at noe annet kommer til syne. «Nye» diffraksjoner som bryter/bøyer av mot øyeblikkets kunnskapsproduksjoner, og om~og~om igjen synliggjør at et masterprosjekt er en usikker/utforskende opplevelse av prosesser i og rundt diffraksjoner med teorier og produksjon av tekst.

1.4 «En gul knapp. Virre, virre, vapp. Du slapp». Avgrensinger?

Gjennom å innta en posthuman forskerposisjon er det store deler av forskningsfeltet om ikke får plass i denne oppgaven. Det betyr, at selv om jeg anerkjenner andre vitenskapsteoretiske posisjoners bidrag til forskning, vil mitt fokus være å søke i ytterkanten av forskningsfeltet for, derigjennom, å eksperimentere med andre muligheter. Det handler blant annet om å eksperimentere med hva datamateriale er og hvordan datamaterialet i/gjennom/rundt forskningsassemblagen virker i og rundt forskeren. Det handler om å eksperimentere i og rundt hvordan noe virker i øyeblikket, og hvordan det kan åpner for nye tilblivelser og nye kunnskapsproduksjoner.

Som en del av denne tekstens tilblivelser, har språklige utfordringer stadig ført til kutt. Kutt som kan sees som avgrensinger, eller noe annet. Jeg har valgt å trekke frem noen av dem her, da jeg opplever dem viktige i lesningen av denne oppgaven, samtidig som de også blir eksempler på hvordan de posthumane teoriene jobber i og rundt humane og nonhumane fenomener i denne forskningsprosessen.

Avslutningsvis har jeg satt av litt plass til noen diffraksjoner rundt smokkens «avgrensinger».

1.4.1 «What does the fox say?» Språklige diffraksjoner

I prosessen med å skrive denne masteroppgaven oppleves det om og om igjen hvordan skriftspråket begrenser eller umuliggjør å formidle det som beveger seg i/rundt/gjennom kroppen. Det handler også om, slik jeg leser Alecia Y. Jackson & Lisa A. Mazzei (2012), at det er umulig å frigjøre seg fra det språket jeg har i kroppen, og «bare» bruke det posthumane begrepsuniverset. Min kropps (språklige) materialiteter er alltid allerede fylt av diskurser knyttet til begreper. Disse diskursene intra-agerer med det posthumane begrepsuniverset, og produserer kutt. Kutt som blant annet åpner for en forskyving av begrepenes betydning, og eksperimentering med ordenes oppbygging og rytme.

To begreper som intra-agerer i/gjennom/rundt meg er *menneske* og *ikke-menneske*. Begrepene utfordres av de posthumane tankene rundt menneskets posisjon som en del av verden, en posisjon hvor humane og nonhumane er likestilte materialiteter (Barad 2007; Braidotti 2013).

Dette innebærer blant annet at bruken av *ikke*, slik jeg opplever det, gir en reduserende posisjon til «den andre». For å prøve å skape en likeverdig posisjon mellom mennesket og «den andre» har valget vært, i størst mulig grad, å bruke de engelske begrepene *human* og

nonhuman. Begrepene har fremdeles i seg det samme reduserende elementet, men da de er på engelsk oppleves de, for meg, ikke like reduserende/«støtende».

Samtidig oppstår det flere ganger i teksten situasjoner hvor det er vanskelig å få uttrykt det jeg ønsker å si uten å vise til dikotomien menneske/ikke-menneske. Ideelt sett burde målet være, med utgangspunkt i at subjekt og objekt er sammenvevd (entangled) i posthuman vitenskapsteori (Barad, 2007; Deleuze & Guattari, 2013), å bare ha omtalt human og nonhuman som materialiteter eller fenomener, men jeg opplever at det blir helt umulig. Teksten slutter å produsere setninger som umiddelbart gir mening. For eksempel, hvis human og nonhuman konsekvent blir omtalt som materialiteter, ville starten på denne forskerhendelsen bli beskrevet slik: «Materialiteten står ved materialiteten på materialiteten. Materialiteten er fylt med materialiteter. Materialiteten står og renner fra den ene materialiteten....» Det kunne ha vært spennende, som et eksperiment, for å se hva språket som materialitet kan åpne/lukke for, men i denne masteroppgaven stopper det med tanken. (Interessant nok: Når alt blir materialiteter er det verbene (gjøren) som står igjen ;))..... Nei, dette må undersøkes nærmere. Kanskje produseres det noe annet, noe som gir en annen mening? Å åpne for at «what matter matters» (Barad, 2003; 2007), at mening/betydning som materialitet gir mening/betydning; og at mening og meningsproduksjon ikke oppstår som isolerte størrelser, men tvert imot alltid allerede er i tilblivelse. Så samtidig som begrepet materialitet kan gjøre teksten veldig utydelig, oppleves det at begrepet kanskje i andre sammenhenger åpner for mer eksperimenterende og tilblivende posisjoner. Muligheten holdes åpen og tas med inn i analysedelen.

Barad (2007), Braidotti (2013), Deleuze og Guattari (2013) er noen av de teoretikerne som snakker om humane og nonhumane kropper. Men hva er en kropp? Posthumant fremstår kropp som fenomen som består av materialitet. Som Barad sier (2007:153; 2008:141) «Bodies are not objects with inherent boundaries and properties; they are material-discursive phenomena. “Human” bodies are not inherently different from “nonhuman” ones». Når kropp er materiell-diskursive fenomener, opplever jeg at bruken av begrepet kropp kan bli begrensende, og at det kan lukke for andre typer kropper. Derfor prøver jeg/teksten å bruke begrepene materialitet og fenomen for å åpne opp for mange «kropper», da en posthuman kropp, slik som Rossholt (2015:214) refererer til Mazzei (2013), eksisterer i komplekse nettverk av humane og nonhumane relasjoner og krefter, så det som skjer i/rundt/gjennom for eksempel smokkens tilblivelser inneholder mange fysiske og virtuelle «kropper» (stoler, bord, tanker, drømmer, osv.).

Tre andre begreper, som stadig intra-agerer med meg, er å *se*, *sanse* og *sense*. Å *se* en smokk blir noe annet enn å *sanse*, eller å *sense* en smokk. Å *se* er den sansen som oftest tas i bruk når man skal beskrive hva som skjer, men hvis det er hele kroppen og andre materialiteter som er med i intra-aksjonene, så åpner det for at det er mye annet som virker. Begrepet *sense* åpner, slik jeg opplever det, i mye større grad for at det er mange flere bevegelser som virker mellom det humane og nonhumane. Der hvor jeg opplever at begrepet *sense* stopper ved syn, hørsel, smak, lukt og taktil, åpner *sense* for at hele kroppens sanseapparat tas i bruk, og da blir temperatur, intensitet, tempo og affekter viktige bidragsyttere. Og som Barad sier: «Clearly, we do not see merely with our eyes. Interacting with (or rather, intra-acting “with” and as part of) the world is part and parcel of seeing» (Barad, 2007:157). Smokken jeg *ser*, er dermed ikke bare noe jeg *ser*. Smokken intra-agerer med (min kropps) materialiteter og produserer kutt; kutt som åpner for å *sense* noe. Fokuset flyttes mot hva som virker i bevegelsene mellom smokken, meg og andre materialiteter. Det betyr at jeg som forsker ikke prøver å se smokken, men prøver å *sense* den, for å ikke bare repetere det jeg allerede har sett, men åpne for at gjennom å *sense* smokken kan det også gis rom for andre tilblivelser.

Noen av begrepene som brukes i oppgaven blir ikke oversatt fra engelsk til norsk. Først og fremst fordi det er i/gjennom/rundt det engelske språket mange av begrepene har blitt produsert, men fremfor alt fordi enhver oversettelse åpner for forskyvninger av begrepene. Der hvor flere forfattere har produsert oversettelser, som jeg opplever fungerer på norsk, har de norske begrepene blitt tatt i bruk. *Becoming/tilblivelse* er et eksempel på det, mens *assemblage/sammesetninger* åpner ikke for det samme. Der hvor jeg opplever at *tilblivelse*, slik som *becoming* åpner for mange bevegelser, oppleves det at *sammesetning* ikke har i seg alle bevegelsene som ligger i begrepet *assemblage*.

Flere steder i teksten velger jeg å omtale meg selv i tredje person, som forskeren. Det handler om et ønske om å prøve å skape avstand til «meg-et»; å kunne *sense* «meg-et», selv om jeg gjennom å innta en autoetnografisk posisjon alltid allerede står midt i forskningen. Det handler også om et ønske om å eksperimentere med, som «en del av forskningsprosessen, å gå ut og inn av egne forskerposisjoner» (Otterstad & Rossholt 2014:158). Gjennom å gå ut og inn av egne forskerposisjoner søker jeg å tenke, konstituere og presentere «meg» annerledes, og dermed kunne åpne for noe annet (Kaufmann, 2011:38). Det vil si, jeg prøver å *sense*

hvordan «meg-et», som en del av forskningsprosjektets datamateriale, virker i og rundt forskningsprosessen, og hva som blir produsert.

Slik jeg opplever det, er en av forskerprosjektets største utfordring hvordan jeg forholder meg til andre forskeres bidrag i «min» forskning. Hvilke forskere jeg velger å lene meg mot, og hvordan dette kommer til syne i mitt arbeid. Hvordan jeg bruker deres tanker inn i min tekst. Bruk av sitater vil alltid bli en forskyvning av det «opprinnelige», og teksten «min» vil alltid allerede være fylt av andres tanker som gjennom utallige spacetimematteringer har intra-agert, og fremstår som noe som jeg opplever som «mine» tanker. Så spørsmålet for meg ble: hvordan kan jeg best mulig ivareta andres bidrag i «min» tekst? Valget ble å referere til sidetall i mine referanser selv om teksten, slik den fremkommer i min masteroppgave, ikke er et direkte sitat, men tvert imot kan være tanker i en forlengelse av det som står i den opprinnelige teksten. På den måten forsøker jeg også å synliggjøre hvordan andres tekst intra-agerer med forskerens tanker og teksten som produseres.

Og dette bringer meg over til den nest siste «avgrensingen». Jeg er en «tanke-svever» Det vil si at jeg ofte opplever, når jeg leser en tekst, at fokuset flytter seg fra tekstens tanker til mine tanker, hvor tekstens materialiteter og min kropps materialiteter intra-agerer og produserer kutt som får tankene mine til å ta en avstikker. Noen av disse «tanke-svevingene» har jeg valgt å legge inn i denne teksten som tanke-bokser. De er, med inspirasjon av Deleuze og Guattaris begrep «lines of flight»²⁷, materialiserte uttrykk for tanker-svevinger som ikke må leses for å få en sammenheng i teksten. Tvert imot fremstår de som tanker som tilsynelatende er fristilt fra teksten, men de har på en eller annen måte virket i/rundt/med/gjennom teksten og forskeren. De opptrer som agentiske kutt som kan åpne for noe annet. De kan for eksempel åpne for å eksperimentere i/rundt ordene/tankene for derigjennom å åpne opp for noe som «kan skape nye ontologiske, men kun foreløpige, meninger i verden» (Reinertsen, 2015:270).

Det er utrolig!
Opplevelsen av å skrive en
master i barnehagepedagogikk,
og mennesket forsvinner
mellom fingrene mens
teksten produseres.
Mennesket fremstår som noe
annet.
Hva virker?

Jeg har underveis i forskningsprosessen opplevd at jeg om~og~om igjen har intra-agert med fotografiet på forsiden av denne oppgaven. Hvis jeg ser bort ifra hvordan det har materialisert seg som «blunkefjes» i teksten, fungerer fotografiet tilsynelatende «bare» som dekor. Men

²⁷ «Lines of flight» handler, slik jeg oppfatter det, om at i møte mellom materialiteter utløses det krefter som produserer/frigjør nye handlende/reagerende krefter.

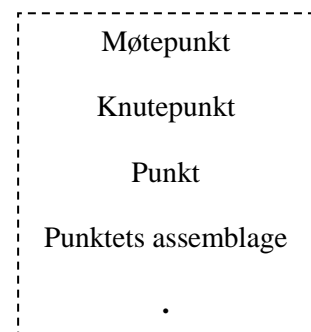
underveis i forskningsprosessen har jeg også opplevd at intra-aksjoner mellom fotografiet og meg også har åpnet opp for tanken om å la andre smokk-fotografier få være med inn i oppgaven. Resultatet er at noen av smokk-fotografiene jeg tok i barnehagene har fått plass i oppgaven. De er en del av forskerprosjektets assemblage, men de er ikke en del av mitt datamateriale. I denne oppgaven er de tatt inn som dekor, men de kan jo åpne opp for noe annet ;).

1.4.2 «Who let the dogs out?» Smokkens tilsynelatende avgrensinger

Smokken synliggjorde tidlig i forskningsprosessen at den inngikk i en komplekst diskursiv materiell forståelse, og at det er mange av smokkens materiell-diskursive posisjoner som tilsynelatende ikke er med i denne oppgaven. Jeg har tilsynelatende valgt vekk alle diskurser knyttet til smokk som et redskap for dekking av sugebehov, trøst, kos og overgangssituasjoner (for eksempel hjem/barnehage), eller som et ledd i overgangsritualer (for eksempel gi smokken til julenissen, kaptein Sabeltann eller smokk-tre, fordi «noe/noen» mener det er på tide å slutte med smokk). Jeg sier at jeg *tilsynelatende* har valgt vekk diskursene, for hvordan kan jeg egentlig velge dem bort? De er her hele tiden. Det handler derimot om, slik jeg opplever det, at diskursene er her, men der jeg tidligere bare ville ha sett smokk som et verktøy for mennesket, åpner den posthumane forskerposisjonen for å sense fenomenet smokk. At det i spacetimemattering skjer noe mellom diskursene og materialitetene. At diskursene er der, men at deres materialiteters diffraksjoner med andre materialiteter åpner for å sense noe annet. Diskursene har/er derfor en viktig del av denne forskningens assemblage, og diskursene blir på en eller annen måte med i smokken/forskningens tilblivelser gjennom for eksempel de valg av fokus som forskningsprosessens valg har produsert.

1.5 Oppgavens oppbygging

Gjennom et ønske om også å eksperimentere med masteroppgavens skriftlige tilblivelser har teksten og jeg forsøkt, gjennom form og språk, å åpne for at til og med oppgaven oppbygning kan bli en del av forskningens assemblage. Men det er ikke lett. Jeg opplever hele tiden hvordan jeg utfordres gjennom diffraksjoner mellom kroppens diskurser om hvordan en oppgave skal bygges opp, hva de posthumane teoriene åpner for, og hvordan forskjellige spacetimematteringer har produsert deler av teksten, som i nye spacetimematteringer har blitt (re)produsert i møte med andre humane og nonhumane materialiteter. Hvordan mine materialiteter og tekstens materialiteter for eksempel har virket sammen med teorier og

tilbakemeldinger. Jeg opplever at jeg, slik som mølleren og sønnen i Esops fabel *Mølleren, sønnen hans og eselet*²⁸, om~og~om igjen, senser at kroppens materialiteter intra-agere med andres meninger, som produserer en balanserende tilstand på dørterskler mellom andres synspunkter, frykt for å gjøre noe «galt» og våge å være i usikkerhet og gjøre «egne» valg.

I tillegg utfordrer tekstens innhold tekstens form. Det handler blant annet om hvordan tekstens rytme og intensitet noen ganger produserer noe som flyter avgårde i en tilsynelatende rolig strøm, mens andre ganger møtes teksten, tankene, pc-en og jeg i røffe diffraksjoner som produserer kutt. I noen av disse kuttene, opplever forskeren hvordan diffraksjoner bryter/bøyer av mellom hvordan en masteroppgave «skal» skrives, mot ønsket om å produsere en tekst som en rhizome²⁹. Mellom ønsket om å gjøre noe, og det å våge og gjøre det. Valget har blitt å la denne teksten tilsynelatende begynne strukturert, for deretter, utover i oppgaven, å åpne opp for en mer rhizom tilblivelse. Det har blant annet medført, at i oppgavens første del blir forskerens pågående reise i/rundt/gjennom posthuman vitenskapsteori gitt mye plass, mens i andre del åpnes det for at smokken, sammen med andre fenomen, i mye større grad får utfolde seg.

Til slutt, i oppgavens oppsummering, undrer jeg meg blant annet litt rundt hva denne masteroppgaven produserer og hvor reisen kan gå videre.

²⁸ Fabelen handler om hvordan far og sønn, i et forsøk på å tilfredsstille alle som har en mening om bruken av eselet deres, ender i en situasjon hvor eselet drukner. Lastet ned fra Nasjonalbiblioteket, 31.5.15.

<http://www.nb.no/nbsok/nb/9b7db727f7c3579c4f4ef15708307077#73>

²⁹ Rhizome er et begrep av Deleuze og Guattari (2013) som, slik jeg oppfatter det, åpner opp for tilnærminger til tilstander som noe som ikke består av hierarkiske oppbygninger. Jeg opplever at det blir som Barads begrep diffraksjoner; bølger som kan beveger seg i alle retninger og om og om igjen overlapper og sammenflettes.

2.0 Vitenskapsteoretisk posisjon

Vitenskapsteorier er ikke noe som oppstår i tid og sted, tvert imot, tid og sted en del av bevegelsene i vitenskapsteoriens spacetimematteringer, hvor bevegelsene (diffraksjonene) ikke kan begrenses til tid og sted (Barad 2014a:169). Hvert øyeblikks bevegelser er sammenflettet med et mangfold av tid-er, men også et mangfold av steder og materialiteter som om-og-om igjen forskyver vitenskapsteoriene. Dette innebærer for meg, at selv om mitt hovedfokus er posthuman vitenskapsteori, anerkjenner jeg andre vitenskapsteorier som en del av de posthumane teoriens assemblage, på samme måte som min vitenskapsteoretiske posisjon bølgjer frem og tilbake og bøyer av/kutter mellom de forskjellige vitenskapsteoretiske posisjonene jeg har vært/er/blir en del av.

Samtidig ønsker jeg også å understreke at jeg ikke har noe mål eller ønske om å erstatte dominerende tanker med de posthumane, fordi de posthumane tilsynelatende åpner for noe «riktigere». Tvert imot, så ønsker jeg å gi rom for et mangfold av tanker. For dersom tankene kun begrenses til de posthumane, vil de også kunne ende opp som noe som strukturerer og begrenser og ikke åpner for nye tanker. Valget av posthuman vitenskapsteori handler først og fremst om et ønske om å prøve å åpne for perspektiver som kan gi andre kunnskapsproduksjoner; som vil kunne ha implikasjoner for barn, personale, foreldre, og barnehagepolitikken. Og denne åpenheten er ikke mulig uten at andre teorier, som diffraksjoner, bryter mot/gjennom/rundt de posthumane teoriene, og blant annet åpner for en erkjenner av, at også dominerende tankers produksjoner er en del av de posthumane teoriens tilblivelser (Pedersen, 2010:245). En åpenhet jeg prøver å løfte frem på side 61, når jeg lar sitater, fra Nina Winger og Brit Eides artikkel (2015) *”Nytråkk” i gamle spor. Retrospektivt blikk på hverdagslivet i en småbarnsgruppe*, bryte, som diffraksjoner, mot/gjennom/rundt posthumane teorier og en hendelse knyttet til en av forskerhendelsene.

I dette kapitlet beskriver jeg Barads teori, Agentisk realisme, med tanke på at det skal fungerer som et «analyseverktøy» for min «analyse». Rimelig ambisiøst, når Barad har jobbet med Agentisk realisme siden 90-tallet, mens jeg først ble kjent med teorien for et år siden, og først nå, i avslutningen av skriveprosessen kjenner at noen av Barads begreper er på vei til å bli en del av min kropps materialitet. Jeg går med stor ydmykhet til jobben, og gjør oppmerksom på at jeg bare skrapet i overflaten av hennes begrepsunivers.

Kapitlet starter med noen generelle beskrivelser rundt posthuman vitenskapsteori, før teksten beveger seg over til Agentisk realisme hvor begrepene spacetimematter/-ing,

materialitet, fenomen, diffraksjon, intra-aktivitet, agentisk kutt og materiell-diskursiv praksis tilsynelatende beskrives hver for seg, samtidig som de flettes i og rundt hverandre.

2.1 Posthuman vitenskapsteori

Innenfor posthuman vitenskapsteori finnes det, slik jeg opplever det (Hekman, 2010; Braidotti, 2013), to dominerende fokusområder; subjektets posisjon, og materialitet som en del av verdens tilblivelser. Humane og nonhumane fenomen er sammenflettet og avhengige av hverandre (Braidotti, 2013:35), og fokuset blir hva som virker i/rundt/gjennom/mellom fenomenenes materialiteter. Teoriene utfordrer en tilnærming som setter mennesket og språket i sentrum for tilblivelser (Hultman & Lenz Taguchi, 2010:526), og beveger seg gjennom/forbi/rundt/mellom diskursenes materialiteter. Dette åpner for at «ikke-menneskelige aktører, eller agenter som f.eks. rommene, lekene, diskursene, naturen, tiden, systemene osv., i posthuman tenkning, er medskapende i begivenhetenes gang: De anses å ha agentskap eller agens» (Sandvik, 2015:50), noe som igjen «utfordrer ideen om selvstendige og avgrensede viljer og intensjoner» (ibid:52). Det betyr ikke at «posthumanister påstår at tingene, naturen og diskursene har egenvilje, men peker på at den menneskelige egenviljen også er en skjør konstruksjon» (ibid:52), fordi menneskets egenvilje virker i et komplisert samspill med alt *av* verden.

Med andre ord, posthuman vitenskapsteori handler om å flytte fokuset fra menneskets plass *i* verden til menneskets plass *av* verden. Samtidig handler det også om en forflytning fra hva som *er* verden til hva som *gjør* verden (Barad, 2007).

2.2 Agentisk realisme

Barad (2007) hevder at viten (epistemologi) og væren (ontologi) ikke kan betraktes som adskilte enheter. Tvert imot mener hun at vi ikke kan få kunnskap ved å stå utenfor verden som en observatør, da vi er en del av verdens evige pågående intra-aktiviteter (Barad, 2007:184-185). Barad hevder også at kunnskap ikke bare blir skapt av mennesker, men at også nonhumane materialiteter bidrar med agentskap, som hun uttrykker slik; «Agential realism takes into account the fact that the forces at work in the materialization of bodies are not only social and the bodies produced are not all human. It also provides a way to incorporate material constraints and conditions and the material dimensions of agency» (Barad, 2007:225). Denne forståelsen av hvordan også nonhumane materialiteter er med i produksjonen av kunnskap, utfordrer representasjon og sosialkonstruktivistiske tanker om hvordan kunnskap produseres (Barad, 1998:89). Det vil si at Agentisk realisme teorien utfordrer en sosialkonstruktivistisk forståelse av kunnskapstilblivelser hvor mennesket og

språket settes i sentrum for tilblivelsene (Hultman & Lenz Taguchi, 2010:526). Det kan innebære at der sosialkonstruktivistiske tanker knytter kunnskapsproduksjon til inter-aksjon mellom mennesker, åpner Agentisk realisme for at også nonhumane fenomen er med i produksjonen av kunnskap. I tillegg utfordrer Barad den sosialkonstruktivistiske tanken om at kunnskapstilblivelser konstrueres gjennom en forhåndsgitt ramme, mens kunnskap i Agentisk realisme handler om hvordan kunnskap om~og~om igjen blir til i spacetimematteringer, hvor kunnskapsproduksjoner blir gjeldende for det øyeblikket det er en del av. Dette er noe som også utfordrer positivismens tanker om representasjon, da kunnskap som bare er gjeldende for øyeblikket ikke blir en objektiv, universell kunnskap som kan være representativ for noe. Og når Agentisk realismes syn på kunnskapsproduksjon blant annet innebærer at subjektet og objektet er sammenflettet, utfordrer det positivismens «krav» om objektivitet, og tanken om at «forskning er avhengig av menneskelig fortolkning» (Otterstad, 2015:42).

I *Meeting the Univers Halfway*, beveger³⁰ Barad (2007) seg fra epistemologi til onto-epistemologi³¹ gjennom en omarbeiding av kvantefysikeren Niels Bohr (1885-1962) sitt arbeid med bølger³². Bohrs oppløste bølge-partikkel diskusjonen ved å poengtere, at hvordan lyset oppfører seg, er avhengig av hvorvidt måleinstrumentet åpner for at lys enten kan oppføre seg som en bølge eller som en partikkel. Det igjen åpner for at lys ikke har noen iboende natur, og at hvilken form lyset tar vil være avhengig av måleinstrumentet. Lys må derfor bli sett på som et fenomen som alltid er i relasjon til det måleapparatet (apparatus) som det fremkommer i (Juelskjær, 2013:755-756). Det handler blant annet om at hvilket fenomen smokken fremstår som alltid er i relasjon til apparatus, for eksempel et barn, noe jeg vil komme tilbake til i analysen.

I følge Agentisk realisme er viten, tanker, målinger, teoretisering og observasjoner materialiserte praksiser av intra-aksjon innenfor, og som en del av verden (Barad, 2007:90). Dette handler om, slik jeg opplever det, at også «usynlige» materialiteter er agentiske agenter som gjennom pågående intra-aksjoner bidrar til hva fenomener fremstår som i materiell-diskursive praksiser. Dette handler for eksempel om at tanker ikke er noe som bare foregår på et teoretisk plan. Tankene intra-agerer med/i/gjennom humane og nonhumane materialiteter

³⁰ Jeg gjør oppmerksom på, med referanse til Dolphijn & Van der Tuin 2012:48, at denne bevegelsen har pågått siden 1980-tallet, og ble første gang tatt opp i en artikkel i 1996.

³¹ Onto-epistemology betyr at kunnskap er handlinger i bevegelse som engasjerer seg i verdens tilblivelser (Barad, 2007:89). Det betyr at kunnskap tilbli i væren. Det vil si væren og kunnskap intra-agerer og gir handlinger i væren som produserer «ny» kunnskap.

³² Samtidig fremkommer det også at hun også har vært inspirert av blant annet arbeidene til Judith Butler, Donna Haraway, Michel Foucault og Jacques Derrida (Juelskjær & Schwennesen, 2012).

og virker i materialitetene. Hva jeg tenker en smokk er/kan bli, virker i møtet med smokken; hvilke muligheter det åpnes og lukkes for. Men det er ikke bare «mine» tanker som intra-agerer med smokken. Alle andre humane og nonhumane materialitetene, som er til stede i den materiell-diskursive praksisen/spacetimematteringen, intra-agerer også med smokken, og

virker i og rundt smokkens tilblivelser, og er med i produksjonen av hva smokken som fenomen fremstår som. Dette betyr at et fenomen ikke er noe endelig, men tilblivelse i intra-aktiv gjøren (Barad, 2007:183). Dette medfører blant annet at forholdet mellom diskursive praksiser og materielle fenomener må ses som sammenflettet intra-aksjon, en materiell-diskursiv praksis, som produserer forskjellige (re)konfigurasjoner av fenomener i verden (ibid:184). På denne måten fremstår «the work of Karen Barad, as a fruitful theorizing of the

relationship between discursive practices and the material world» (Jackson & Mazzei, 2012:11).

2.2.1 Spacetimematter/-ing

I sin teori, hvor Barad (2007) beveger seg fra epistemologi til onto-epistemologi, blir tid og sted aktive agenter som er med i produksjonen av fenomener. I følge Juelskjær (2013), med referanse til Barad (2007), er tid, sted og materialiteter grunnleggende krefter i produksjonen av natur-kultur verden (ibid:754). Det vil blant annet si at tid og sted, i space-time-mattering, er grunnleggende sammenflettinger av materialiteter som produserer materiell-diskursive fenomener, så hva en smokk diskursivt i 2015 fremstår som, er på mange måter noe annet enn det den fremsto som i 1916 (Selmer-Olsen, 2002:81).

Gjennom begrepet space-time-mattering (Barad, 2007:181; 2014a:182) synliggjør Barad hvordan fenomener blir produsert i en evig tilblivelse, hvor tid og sted ikke er faste tidspunkt eller faste steder, men at tid og sted er fenomener som tilblir sammen med de materialitetene tid og sted intra-agerer med. Det betyr for eksempel at smokk ikke er et fenomen *i* tid og sted, men et fenomen *av* tid-sted-materialiteter. «Phenomena are not located in space and time; rather, phenomena are material entanglements enfolded and threaded through the spacetimemattering of the universe» (Barad, 2010:261; 2014a:182) Det betyr, at det fenomenet smokk tilsynelatende fremstår som i øyeblikket, bare er gjeldende for den spacetimematteringen den inngår i.

Men siden fortiden og fremtiden også er en del av øyeblikket, betyr det, som Barad (2007) gir uttrykk for, at

the past matters and so does the future, but the past is never left behind, never finished once and for all, and the future is not what will come to be in an unfolding of the present moment; rather the past and the future are enfolded participant in matter's iterative becoming (ibid:181).

Dermed vil også smokkehendelser i øyeblikket ha i/rundt seg fortiden og fremtidens pågående diffraksjoner, så «fortid» og «fremtid» blir om~og~om igjen (re)konfigurert og «pakket inn/ut» i nå-tidens/øyeblikkets spacetimemattering (Barad, 2012:44). Det betyr at fortid og fremtid ikke fremstår som selvstendige fenomener, men at fortid og fremtid hele tiden er en del av, og (re)-konstrueres i spacetimematteringens intra-aksjoner, noe som innebærer at “there is no inherently determinate relationship between past, present, and future” (Dolpijn & van der Tuin, 2012:66). Og siden «tid og sted også er fenomener, og de blir intra-aktivt produsert som fenomener gjennom fenomener, kan verken sted eller tid eksistere utenfor fenomenene» (Barad, 2012:44). Det betyr at tid/sted-fenomenene først eksisterer i/gjennom/rundt deres sammenfletting med andre materialiteter, da det er denne spacetimematteringen som produserer fenomenene som også tid og sted er en del av (Barad, 2014a:174).

I spacetimematter vil hvert øyeblikk og sted bestå av et mangfold av diffraksjoner som tilsynelatende består av ulike deler, men som inngår som materialiteter i unike samspill (Barad, 2014a:176) og derigjennom produserer fenomeners tilblivelser. Og siden spacetimematter er et fenomen, intra-agerer det også som fenomen med andre spacetimematter-fenomen, og det oppstår intra-aksjoner og agentiske kutt som om~og~om igjen åpner for nye tilblivelser av spacetimematter. «Space, time and matter are mutually constituted through the dynamics of iterative intra-activity” (Barad, 2007:181). Slik jeg da oppfatter det, fokuserer begrepet spacetimematter på hvordan materialiteter er/blir en del av hva tid og sted fremstår som, mens spacetimemattering synliggjør tiden/-e og sted/-enes gjøren. Og da kan det som virker blant annet være en evig pågående prosess av «the making of temporality» (Dolpijn & van der Tuin, 2012:66) hvor “time is articulated and re-synchronized through various material practices” (ibid:66). Det innebærer, slik jeg opplever det, at gjennom bruk av for eksempel tid som omdreiningspunkt kan fragmenter av forskjellig spacetimematteringer i min kroppslige materialitet intra-agere med forskerhendelsen, og åpne

opp for å sense noe annet. Da kan forskerhendelsene også åpne opp for å sense tiden som et fenomen i intra-aktivitet i spacetimemattering, det vil si tiden synliggjøres/endres i møte med humane og nonhumane fenomen. Tiden var/er ikke, den tilblir.

Inspirert av Juelskjær (2013), ønsker jeg å bruke spacetimematter/-ing som apparatus, for blant annet å kunne åpne for muligheten å «thinking about multiple temporalities working in the same moment as echoes or presences of other space» (ibid.:758), for der igjennom åpne opp for å sense hvordan smokken/fenomeners tilblivelser om~og~om igjen skjer i spacetimemattering.

2.2.2 «Bake, kake, søte...». Materialitet/fenomen

I Agentisk realisme handler ikke materialitet om en ferdigdefinert substans, men om at «matter is substance in its intra-active becoming – not a thing but a doing, a congealing of agency. Matter is a stabilizing and destabilizing process of iterative intra-activity» (Barad, 2007:151). Dette betyr da, slik som Alecia Y. Jackson og Lisa A. Mazzei (2012:115) tar til orde for, at alt i verden, i sin videste betydning, er materialitet. Slik jeg opplever dette, handler det da om at alt, både humane og nonhumane fenomen er materialiteter, og at disse materialitetene ikke består av noen ferdigdefinert substans, men er i evige pågående sammenflettede bevegelser. Dette åpner for, slik jeg leser det, at det ikke blir noe skille mellom human og nonhuman. Det fører også til at det da heller ikke er noe skille mellom for eksempel oss/dem og subjekt/objekt. Alle materialitetene er aktive agenter som intra-agerer i og med hverandre, og «instead of there being a separation of subject and object, there is an entanglement of subject and object, which is called the «phenomenon»» (Dolphijn & van der Tuin, 2012:52).

Tilblir
materialitet
feminin eller maskulin?
Har
materialitet kjønn?
Eller,
har det etnisitet?
Eller,
har det alder?

Med et slikt utgangspunkt er smokken et fenomen i stadig tilblivelser, og enda viktigere, smokkens tilblivelser er alltid allerede i intra-aksjon i kompliserte forbindelser med de humane materialitetene (Barad 2007:153). Smokkens materialiteter åpner/lukker for hvilke bevegelser som oppstår, og derigjennom hvilke kunnskaper som produseres. Det handler blant annet om hvordan kunnskap produseres når for eksempel baderommets lyder, lukter, tempo i intra-aktive møter virker sammen med smokken og menneskets materialiteter. Når mennesket står ved vasken sammen med smokken, vil smokkens materialiteter sammen med menneskets-

vannets-, lydenes-, luktenes-, lysets- og tempoets- materialiteter intra-agere, og på en eller annen måte produsere kutt og fremstå som fenomen.

Kroppen som fenomen

Et fenomen, som på forskjellige måter virker i og rundt som en del av verden, er kroppen. Det vil si det humane/nonhumane fenomenet kropp, hvor kropp alltid allerede er en del av pågående diffraksjoner som om~og~om igjen (re)konfigurerer hva en kropp fremstår som. Og som Barad sier: «Bodies are not objects with inherent boundaries and properties; they are material-discursive phenomena. “Human” bodies are not inherently different from “nonhuman” ones» (2007:153; 2008:141).

Rossholt (2015) trekker frem to viktige elementene som definerer kroppen. «Det første elementet er bevegelsen eller hastigheten som finner sted. Det andre elementet som definerer en kropp, er dens evne til å påvirke andre organer eller bli påvirket av andre organer» (ibid:216). Inspirert av disse tankene og et utvidet kroppsbegrep, hvor kropp er humane og nonhumane materialitet som tilblir i/gjennom/rundt materiell-diskursive fenomen, tillater jeg Rossholts to elementer å virke sammen med begrepet fenomen, og opplever at de samspiller med Barads tanker om hvordan intra-aksjoner, som bevegelser, virker i og rundt fenomener, noe jeg velger å ta med videre inn i «analysen».

2.2.3 «Stor bølge. Liten bølge» Diffraksjon/intra-aksjon/agentisk kutt

Som tidligere nevnt, bygger Barad Agentisk realisme blant annet på Bohr sitt arbeid knyttet til bølgers bevegelse. Disse bølgenes bevegelser beskriver Barad (2007:71) som diffraksjoner³³, og hun sammenligner diffraksjoner med refleksjoner. Men der hun mener at refleksjoner reflekterer det samme, produserer diffraksjoner forskjelligheter. I 2014 (re)konfigurerer Barad dette, og påpeker at refleksjoner også er diffraksjoner (2014a:185). Slik jeg oppfatter det, mener hun nå at refleksjon og diffraksjon får, som fenomen, frem forskjellige mønstre som ofte overlapper hverandre i praksis. Diffraksjon (og refleksjoner) handler da vel så mye om hvordan bevegelser sammenflettes og overlapper hverandre, og hvordan de endrer retning/bøyer av når de støter på en hindring (Barad 2007:74). Det betyr, slik jeg opplever det, at det er intra-aksjonene i diffraksjonene (og refleksjonene) som blir viktig.

³³ Begrepet diffraksjoner refereres ofte i artikler til både Karen Barad og Donna Haraway. I artikkelen ”Diffracting Diffraction: Cutting Together-Apart” gjør Karen Barad spacetimematteringer rundt begrepet og åpner for, slik jeg ser det, at også andre humane og nonhumane agenter har virket/virker rundt/gjennom begrepets tilblivelser.

Hva er så intra-aksjon? Slik jeg leser Barad, så er intra-aksjon bevegelsene i diffraksjonene; krefter (tempo, intensitet, affekt osv.) som virker i og mellom de humane og nonhumane materialitetene, og hva som skjer når disse kreftene møtes. Møter som intra-agerer og produserer agentiske kutt; som i en bevegelse, kutter sammen-fra-hverandre (cut together-apart (one move))³⁴ og fører til en (re)konfigurering av materialitetene/fenomenene (Barad, 2014a:168). Det handler for eksempel om hvordan en hendelse i og rundt smokken kan føre til en forskyvning av begrepet smokk. Det vil si, at i/gjennom/rundt diffraksjoner i en spacetimemattering mellom humane og nonhumane materialiteter (her: teorier, minner), og diskursene jeg allerede har om/rundt smokk, produseres intra-aksjoner som gir kutt. Dette/disse kuttet/-ene kan så, på en eller annen måte, forskyve min opplevelse av diskursene i/rundt smokk. Konkret, som en synliggjøring av hva som kan skje når materialitetene/fenomenene (re)konfigureres i spacetimemattering, kan et kutt bety at en kose-smokk også kan bli en tenke-smokk, noe som åpner for en kose-tenke-smokk. På denne måten viser intra-aksjon til på hvilken måte «discourse and matter are understood to be mutually constituted in the production of knowing» (Lenz Taguchi i Jackson and Mazzei, 2012:115). I tillegg sier også Barad at «cut are not enacted from the outside, nor are they ever enacted once and for all» (Barad, 2008:179). Kutt skjer altså i øyeblikket/i væren, og er stadig i endring, noe som innebærer at de bare gjelder for den spacetimematteringen de oppstår i. Samtidig vil fragmenter av kuttet bli med i nye spacetimematteringer, så det som skjer i øyeblikkets kutt vil også virke i «fremtiden».

I disse intra-aktive møtene oppstår agentskap mellom humane og nonhumane materialiteter, ikke som noe «noen» har, men som ««doing»/«being» in its intra-activity. Agency is the enactment of iterative changes to particular practices through the dynamics of intra-activity» (Barad, 2008:144). Dermed blir, slik jeg oppfatter det, alle bevegelsene i materialitetene, agentiske agenter som gjennom kreftene i intra-aksjonene bidrar med agentskap i/rundt/gjennom fenomenenes tilblivelser i spacetimematter.

Egenvilje.
Felles-vilje.
Vilje-felle(s)

2.2.4 Apparatus

Barad (2007), med henvisning til Bohrs teorier om hvordan mikroskopet, som en apparatus, virker med materialitetene i og rundt det, viser samtidig også at mikroskopet er et fenomen (Barad, 2008:134) som er med og produserer hva som virker. Apparatus blir da ikke et passivt

³⁴ Barad, 2007, 2010,2014. I 2007:179 har Barad, slik jeg leser det, ennå ikke lagt inn at kuttet er én bevegelse som kutter sammen-fra hverandre.

«verktøy» uten agentskap, men «apparatuses are themselves phenomena» (Barad, 2008:134), som produserer og produseres i samspill med alt i og rundt seg (Barad 2007:142). Det betyr, slik jeg oppfatter det, at apparatus og fenomen er/blir sammenflettet/to sider av samme sak. Det betyr for eksempel, at når jeg i denne oppgaven bruker spacetimemattering som en apparatus for å se hva som kan virke i forskerhendelsene, er også spacetimematteringen samtidig et fenomen som intra-agerer i spacetimematteringen. Det handler blant annet om at når jeg senser en forskerhendelse, virker ikke spacetimematteringen bare i øyeblikket som en apparatus. Spacetimematteringen intra-agerer også som et fenomen, og produserer noe som blir med inn i andre spacetimematteringer. Det åpner for at «apparatuses are material (re)configurings/discursive practices that produce material phenomena in their discursively differentiated becoming» (Barad, 2008:138), og da kan smokken, slik jeg oppfatter det, i tillegg til å være et fenomen, også være en apparatus; tenke-apparatus, eksperimenterings-apparatus, flow-apparatus, noe jeg vil komme tilbake til i min analyse.

2.2.5 Materiell-diskursiv praksis

I Agentisk realisme, hvor materialitet ikke er en ferdigdefinert substans, får subjektet en annen posisjon (se kapittelet 2.2.2), noe som blant annet medfører et annet fokus på hva/hvordan noe virker i og rundt humane og nonhumane fenomen. Når humane og nonhumane fenomen blir likestilt, løftes også de nonhumane fenomenene inn som aktive agenter i samspillene, og Barads fenomen materiell-diskursive praksiser «oppstår». Materiell-diskursiv praksis handler om, at de nonhumane materialitetene virker i møtene med diskursene, og er med og produserer de fenomenene som (re)konfigureres. Knytte til smokk betyr det da, at hva smokken fremstår som i en spacetimemattering påvirker/påvirkes i og rundt møter med de materiell-diskursive praksisene. Det betyr at smokken først gjennom intra-aksjoner med humane og nonhumane materialiteter i en materiell-diskursiv praksis fremstår som fenomenet smokk. Og siden fenomener er sammenflettede materialiteter i evig intra-aksjon, vil det som tilsynelatende fremstår som fenomenet smokk i en materiell-diskursiv praksis, gjennom materiell-diskursive intra-aksjoner, stadig være i endring og åpne for andre tilblivelser.

Slik jeg oppfatter det, betyr det at det materielle (nonhumane) blir diskursivt samtidig som diskursiv praksis alltid allerede er materiell. Diskursive praksiser og materielle fenomen er da sammenflettet gjennom intra-aktivitetenes krefter, hvor ingen av dem står over den andre. Så i materiell-diskursiv praksis er:

Neither (is) articulated/articulate in the absence of the other: matter and meaning are mutually articulated. Neither discursive practices or material phenomena are ontologically or epistemologically prior. Neither can be explained in terms of the other. Neither has privileged status in determining the other (Barad 2008:140).

Diskursiv praksis er, slik jeg opplever det, dermed ikke bare forbehold mennesket. Humane og nonhumane materialiteter og diskurser er sammenflettet, og de (re)konstrueres om~og~om igjen i materiell-diskursiv spacetimemattering.

Diffraksjon ≈ er verdens bevegelser. Fenomener ≈ verdens fysiske/virtuelle materialiteter. Intra-aksjon ≈ kraften i bevegelsene. Fenomenene ≈ en del av spacetimematter. Spacetimematter ≈ en del av spacetimemattering. Spacetimemattering ≈ en del av «nye» spacetimematteringer
≈og≈og≈og≈

3.0 Metodologi

Metodologi i kvalitativ forskning åpner for et utall av metodevarianter i alt i fra hvordan man samler inn data, til teorier om hva som teller som data (Lee Rosiek & Heffernan, 2014:726). Ofte handler innsamling av data om, at empiriske materiale samles inn gjennom observasjoner eller intervjuer, og at dataene som samles inn ofte blir kodet ut i fra spesielle kriterier eller kategorier før de analyseres.

Gjennom valg av posthuman vitenskapsteori utfordres en slik metodologipraksis, da den blant annet setter spørsmåltegn ved hva som er data, men også hvordan disse dataene kan «analyseres». Det handler blant annet om, at når Agentisk realisme fokuserer på onto-epistemologi, blir det viktig hvordan praksis (virkeligheten) produserer kunnskap, og hvordan denne produksjonen blir synliggjort i forskningens metodologi. Når datamaterialet virker som et fenomen, oppløses skillet mellom det virtuelle (tankene) og det faktiske (praksis), og alt vil på en eller annen måte, være virkelig, og virkeligheten «synliggjøres» da gjennom handlinger (Manning, 2015). Det åpner for, at forskerens intra-aksjoner med (data)materialet fordrer en tilblivende forskerposisjon hvor forskeren blir en del av en større forskningsassemblage der alle substansene i forskningsprosessen kontinuerlig påvirker og påvirkes. I tillegg blir ikke forskeren «bare» et fenomen, men forskeren kan også bli en apparatus, vesentlig medaktør i prosessen. Det handler om at forskeren kan fungere som et «måleapparat» som virker i og mellom forskningsprosjektets materialiteter og påvirkes og påvirker forskningsprosjektet kunnskapsproduksjon.

For å åpne for en metodetilnærming hvor kunnskapsproduksjonen og forskerens tilblivelser kan få virke, argumenterer Manning for å ta i bruk teknikk (Manning, 2015:127), et begrep hun knytter til en filosofisk tilnærming hvor teknikk handler om nærlesning. Det vil si «metoden» handler om hvordan en forskningsprosess åpenbarer seg gjennom/rundt/mellom teorilesning og praksis. I tillegg opplever jeg, med inspirasjon fra Sharon Murphy Augustine (2014), at det også skjer «noe» mellom teorilesning/praksis og skriveprosessen, «noe» som kan komme til syne gjennom en tilblivende autoetnografisk forskerposisjon. Det handler blant annet om, at intra-aksjoner mellom forskeren og forskningsprosessen gir kutt, der blant annet tekstens form og kroppsliggjorte minner kan inkluderes i produksjonen

av kunnskapstilblivelser. Dette kan da blant annet være med og virker i og rundt hva og hvordan (data)materialet blir en del av forskningens assemblage

I dette forskningsprosjektet har derfor blant annet innsamling av data endret seg fra å være data som har blitt innsamlet gjennom observasjoner i barnehager til, at «alt» som har beveget seg i og rundt forskningsprosessen har blitt en del av forskningsprosjektets data-assemblage. Det har da utfordret hva som kan «telle» som «gyldig» datamateriale, og hvordan dette datamaterialet kan «analyseres», noe som har medført at dette masterprosjektet har flere omdreiningspunkter rundt spørsmål knyttet til (data)materiale.

I denne prosessen har jeg funnet mye inspirasjon hos forskere som Mirka Koro-Ljungberg, Elisabeth A. St. Pierre, Alecia Y. Jackson, Svend Brinkmann, Lizza A. Mazzei og Sharon Murphy Augustine. Forskere som eksperimenterer med hva som er data, og hvordan data kan «analyseres». Og noen av deres tanker kommer til uttrykk i dette kapittelet og virker, som materialiteter, i og rundt hele dette forskerprosjektet.

Kapittelet starter med en presentasjon rundt hva datamateriale kan være/bli. Videre har jeg gjennom forskningsprosessens valgte diffraksjoner blant annet produsert flere endringer av valg, noe som synliggjøres i andre del av dette kapittelet. Avslutningsvis blir noen av Barads tanker om etikk løftet frem.

3.1 Hva er data? (Data)Materialiteter som affektive intra-aksjoner

Som en del av prosessen rundt/i/gjennom dette masterprosjektet har jeg, på mange måter, blitt utfordret i og rundt hva data er/blir og hvilken posisjon (data)materialet har/kan ha i forskningen. Inspirert av Mirka Koro-Ljungberg (2013), Elisabeth A. St. Pierre og Alecia Y. Jackson (2014), Svend Brinkmann (2014), Lizza A. Mazzei (2014) og Sharon Augustine (2014) har spørsmål som:

Hva er data?

Når er data?

Hvor blir data, data?

Hva teller som data?

Hva gjør data?

Hva gjør noe til data?

Er data, data?

Hvordan blir noe data?

Kan jeg være data?

vært med på og pirrer nysgjerrigheten, og de jobber fremdeles i/rundt/gjennom mine kroppslige materialiteter.

Som forsker vil valg av vitenskapsteoretisk posisjon blant annet påvirker hvordan jeg forholder meg til data/-innsamling (Rhedding-Jones, 2005). Når jeg velger den posthumane vitenskapsteoretiske posisjonen, kan³⁵ data/-innsamling få en annen posisjon, enn hvis jeg for eksempel velger en fenomenologisk inngang. Dette kan blant annet handle om at i en fenomenologisk posisjon er subjekt og objekt adskilt, mens i posthuman vitenskapsteori er subjekt og objekt sammenflettet og opererer ikke adskilt. Det handler også om, at der fenomenologien ser på *inter*-aksjoner i væren, flytter for eksempel Barad fokuset over til *intra*-aksjoner i væren. Når inter-aksjon erstattes med intra-aksjon, endres fokuset fra å se på relasjoner og samspillmønstre mellom mennesker, til også inkludere nonhuman materialiteter som et agentisk bidrag (Otterstad, 2013:123), noe som åpner for at data/-innsamling kan få en annen posisjon i et forskningsprosjekt. Det handler blant annet om at hva som kan bli datamateriale, vil tilbli gjennom datamateriales intra-aksjoner med human og nonhuman materialiteter, noe jeg vil komme nærmere inn på i dette kapittelet.

3.1.1 Hva er data?

Brinkmann er i sin artikkel (2014) opptatt av hva som kan defineres som data. Han sier blant annet at vi kan betrakte "data" som noe som er "gitt" (noe som bare er der) og som vi "samler" og koder. På den andre siden viser Brinkmann (2014) til Bruno Latour og Mark Freemans syn på data, hvor «alt er data» eller at «data er over alt». Hva skjer da med det jeg har observert, når alt jeg observerer er data? Når for eksempel tid, sted, lyd, lukt, farger, temperatur får like mye fokus som menneskenes inter-aksjoner? I en slik situasjon mener Brinkmann at data i ytterste konsekvens kan bli overflødig, tomme (2014:721), og slik jeg opplever det

³⁵ Jeg skriver *kan*, da min opplevelse er, noe som St. Pierre & Jackson (2014:717) også gir uttrykk for, at mye kvalitativ forskning, selv etter å ha forholdt seg til «post»-vitenskapsteoretiske posisjoner lenge, fremdeles bruker metoder som kan knyttes til positivistisk vitenskapsteori.

betyr det at når alt er data, så er ingenting data, fordi selve begrepet data da mister sin betydning og analysekraft.

Derfor argumenterer Brinkmann for, gjennom bruk av abduction³⁶ som analyseinngang (2014:722), en tredje måte å definere hva som teller som data. Her er utgangspunktet at alt tilsynelatende er data og dataene er «gitt» deg, men at hva som *teller* som data først fremstår i en «breakdown in one's understanding (abduction) of life events, big and small» (St. Pierre & Jackson, 2014:717). Slik jeg forstår dette, betyr det, at alt jeg har samlet inn som data først blir data i det/de øyeblikkene der og da, eller her og nå, hvor jeg som forsker opplever noe som får meg til å stoppe opp, og med teori, affektivt sense hva som skjer/skjedde i breakdownen (Brinkmann, 2014), eller det agentiske kuttet (Barad, 2007). (Data)materialet er da noe som i seg selv åpner for alternative forståelser, og får agentskap, fordi det er datamaterialet som affektivt setter i gang noe i/rundt/hos meg som forsker. Og dette ønsker jeg å eksperimentere rundt. Hva blir mitt datamateriale og hva virker i møtet mellom meg og datamaterialet?

3.1.2 Når blir data data?

Og det bringer meg over til hva det er man dokumenterer med data. Når blir data data? Når i en prosess blir noe data? Når det samles inn? Når det transkriberes? Når det kodes? Når det analyseres? Når det blir skriftliggjort? Når det blir offentliggjort? Når den rette personen setter sin signatur på det? Ta for eksempel koding: Er kodingen det som gjør noe til forskerdata? Brinkmann (2014:721) stiller spørsmål ved hvorfor vi koder data. Han mener at det er ikke nødvendig å kode data for å kunne analysere dem, og at ingen noen gang har klart å forklare ham hvorfor koding er nødvendig for å forstå noe i noen sammenhenger, men ikke i andre. Eller som St. Pierre og Jackson (2014), med henvisning til Goldstein, sier: «people's tendency to look for patterns when none exist» (Goldstein, 2011:81). In other words, if you think you have to find a theme, you probably will» (2014:716). Og dette er en utfordring, for jeg opplever om~og~om igjen hvor raskt jeg kategoriserer og søker etter et svar. For meg handler dette om å våge og være i usikkerheten, og prøve å åpne for noe annet. Å la datamaterialet, sammen med teoriene, “snakke”.

³⁶ Abduksjon handler om å prøve å sense/synliggjøre ikke-observerbare materialiteters intra-aksjoner i hendelser. «abduction is a form of reasoning that is concerned with the relationship between a situation and inquiry. It is neither data-driven nor theory-driven, but breakdown-driven (Alvesson & Kärreman, 2011). It occurs in situations of breakdown, surprise, bewilderment, or wonder» (Brinkmann, 2014:722).

Dersom det er de skriftlige ordene som gjør noe til data; hva med alt det andre? Det som kan være vanskelig å sette ord på. Det udefinerbare. Det som ligger mellom. Det som ikke kommer til uttrykk i/gjennom/rundt ord. Når blir det data, eller kan det bli forskerdata?

Jeg opplever at det fremdeles er mye som henger i luften; for hva slags data som teller som «godkjent» data vil være avhengig av hva slags type datainnsamling som anses som «godkjent», og for at det skal være «godkjente» data, må det kunne fungere som «statements» for hva som søkes å konkludere/vise, eller ikke? Det er interessant å registrere, at St. Pierre og Jackson (2014:717) stiller seg undrende til «how is it possible that analysis in qualitative methodology continues to be mired in positivism», når «post» vitenskapsteori har blitt brukt som tilnærming i kvalitativ forskning i minst 30 år og «post» vitenskapsteori bryter mot positivismens forventninger om objektivitet og universelle sannheter.

3.1.3 Dataenes «validitet»

Med dette begynner jeg å nærme meg min forskerinnngang/utgang/gjennomgang, eller en dørterskel mellom noe/noen. En av mine grunner for å velge den posthumane vitenskapsteoretiske posisjonen, er at jeg ikke tror på en objektiv forskning/datainnsamling. Jeg tror ikke det går an å gå ut og finne data som ikke på en eller annen måte virker i en spacetimemattering. Det du senser og velger å fokusere på er preget av tiden og stedet du lever i, men også den enkeltes forskers levde liv. Det handler blant annet om at når vi i dagens Norge diskuterer regjeringens «Høringsnotat om endringer i barnehageloven» (Kunnskapsdepartementet, 2014), så vil disse diskusjonene på en eller annen måte sannsynligvis virke i forskningen som akkurat har blitt gjort/gjøres/og skal gjøres, og denne spacetimematteringen gjør noe med dataene som produseres. Det kan da handle om, slik som Koro-Ljungberg (2013) sier: «Jeg produserer data. Du produserer data. Hun produserer data. Vi produserer data. Data er produsert. Data produserer oss. Data. Data. Data.....Men bare illusjoner av «data». Kopier av «data»»(ibid.:274).

Hvordan kan da noe som blir produsert, bli objektivt?
Eller har det noen betydning at det er objektivt? Hvis noe ikke er objektivt, i hvilken grad kan det da presenteres som noe som skal kunne gi oss kunnskap til bruk for fremtiden? Hvordan kan data for eksempel brukes for å gjøre valg for større samfunnsinteresser? Hvis data blir et forsøk på å fange noe som skjer her

Data.....datamaskin.
En maskin som samler inn data.
Hva bli data da?
Hva blir maskinen?
Er det forskjell på data «samlet» inn av human, enn non-human?
Eller, hva virker i det dataene blir «bearbeidet» gjennom datamaskinens datasystemer?

og nå, og så gjøre det gjeldende for fremtiden gjennom at data kodes og analyseres, tror man da at det som produseres er sant, eller at gjennom en dataproduksjon så kommer man nærmere en sannhet? Eller? Jeg kjenner hvordan hodet sprenger. Tankene klumper seg sammen i en materialitet som utfordrer kroppen (nakken strammer seg, pusten stopper, fingrene bare henger over tastaturet), pc-ens lyder trer frem, og jeg vender blikket mot vinduet og solen. Tid for en pause.

3.1.4 Å våge og utfordre

Jeg er også en del av pågående spacetimematteringer og kjenner hvordan jeg lett dras mot dominerende tanker om hvordan kunnskap produseres. Jeg søker etter «enkle» svar. Jeg fanges inn i et ønske om å kunne synliggjøre noe (ikke så rart i grunnen, siden det å skrive en masteroppgave handler om at du skal synliggjøre at du har forstått et «håndverk»), og en opplevelse av at forskning handler om å gi svar heller enn å stille nye spørsmål.

Jeg ønsker å utfordre meg selv ved å gå utenfor komfortsonen. Jeg ønsker å våge og bruke denne oppgaven til å eksperimentere med og argumentere for hva som produseres, men fremfor alt hva og hvordan det virker. Våge å eksperimentere med (data)materialiet mitt, og se hvor det fører meg. Våge å la det bølge frem og tilbake som diffraksjoner i tilblivelse, hvor diffraksjonenes intra-aksjoner åpner for agentiske kutt. Tilblivelser, hvor jeg med utgangspunkt i Agentisk realisme søker etter eksperimenterende forskningsmuligheter hvor data fremstår som en assemblage av materialiteter, og en del av den materialiteten er meg som forsker. Jeg ønsker, slik som Otterstad og Rossholt (2014) tar til orde for, å åpne opp for og våge å være i eksperimenterende tilstander som rommer forestillinger, usikkerhet og tvil om hva blant annet forskerdata kan være/bli (ibid:155).

3.1.5 (Data)materialitetenes tilblivelse

Hvis jeg så istedenfor å spørre hva data *er*, heller spør hva data *blir*, åpner det for at «data/dokumentasjon heller blir fenomener som stadig *blir til* i materiell-diskursive intra-aksjoner mellom ulike materialiteter» (Lenz Taguchi, 2010). «Det åpner for en mer tilblivende posisjon og åpner for å bryte mønsteret for hva som kan fremstå som datamateriale» (Otterstad & Rossholt, 2014), og for meg blir da data en assemblage av mange typer materialiteter (Lenz Taguchi & Palmer, 2015). Data handler da ikke bare om noe man samler inn gjennom f.eks. intervju, observasjon, statistikk eller video. Bøkene og artiklene som leses, samtaler med andre, dagboknotater, opplevelser i hverdagen, turer i skogen, Facebook, gamle minner, samfunnets diskurser, politiske diskusjoner og~og~og inngår også i denne assemblagen. Alt er på forskjellige måter en del av min «pc-kropp» database, men

fremfor alt min personlige, kroppslige database. Jeg påvirker og påvirkes av dataene som inngår i min assemblage, og opplever hvordan dataene aktivt er med og utfordrer og former det jeg skriver. Og som Jackson og Mazzei (2012:120) gir uttrykk for: «Approaching knowledge as understood ontoepistemologically requires a different approach to thinking theory with data» noe jeg forsøker å gjøre ved at jeg «beveger meg på terskelen mellom tenkning og ikke-tenkning i anstrengelser etter å samle på hvordan virkeligheten kom til uttrykk med/ gjennom/rundt meg» (Andersen, 2015:320).

Så da handler ikke “mitt” (data)materiale om objektivitet (jf. positivismen) knyttet til å reflektere noe kjent, men det handler om “accountability to marks on bodies, and responsibility to the entanglements of which we are a part”

Datamaterialet
«snakker»
alltid allerede
på en eller annen måte.

(Dolphijn & van der Tuin, 2012:52). Dette åpner for at denne oppgavens tilblivelser er pågående diffraksjoner mellom forskeren og alle materialitetene i dette forskningsprosjektets assemblage, noe som blant annet kommer til uttrykk i/rundt valg.

3.2 «Mine» valg med og gjennom (data)materialitetene

Før jeg presenterer noen av forskningsprosjektets valg, vil jeg først se litt nærmere på hva valg kan fremstå som.

3.2.1 Hva er valg?

Slik jeg leser Barads teorier om materialitet/fenomen, fremstår valg både som agentiske kutt i fenomen, samtidig som valg både er et fenomen og en apparatus. Det betyr at valg er fenomen som fremstår som «nye» valg/fenomen gjennom kutt i intra-aksjonene mellom de forskjellige humane og nonhumane materialitetene i forskningsassemblagen. Samtidig er valg også en apparatus som om~og~om igjen intra-agerer med forskningsassemblagens materialiteter og virker i og rundt hvilke valg som produseres.

I dette forskerprosjektet er det foretatt mange valg³⁷. Disse valgene er agenter som intra-agerer med prosjektets materialiteter og er med og forme prosjektets retninger. Det har derfor blitt viktig å prøve og synliggjøre noen av de valgene jeg/forskeren/forskerassemblagen (i øyeblikket) har tatt, ikke bare fordi det er forventet som et ledd i et forskerprosjekts

³⁷ Her opplever jeg hvordan begrepet *valg* umiddelbart fører til brudd i tankene. For hva er et valg? Hvem gjør valget? Hvordan skjer valget? Hvordan virker valget? Hvem/hva legger premisser for valget/-ene? Jeg ønsker jo å være en ansvarlig person som står for de valgene jeg gjør, men innser mer og mer hvor mye annet som er med og virker i de valgene som blir gjort. Det betyr ikke at jeg fraskriver meg ansvaret for de valgene jeg gjør, men tillater meg å være ydmyk på at valg er fenomener/materialiteter i spacetimemattering som aktivt intra-agerer med meg, teoriene og teksten.

synliggjøring av utfordringer knyttet til forskningsprosjektet, eller fordi valgene presser det frem, men fordi det er et ønske om å prøve å synliggjøre hvordan spacetimetatter ikke bare er noe som virker som en apparatus i analysearbeidet, men at intra-aksjoner i og rundt valg i spacetimetattering er en del av hele forskerprosjektets assemblager av tilblivelser.

Når begynte valgene i/rundt denne oppgaven? Det er jeg usikker på, da valgene som gjøres i nåtid har med seg fragmenter av fortidens valg, og valgene intra-agerer om~og~om igjen i øyeblikket med alle materialitetene som er til stede i spacetimetatter. Det handler for eksempel om at møtet med gamle fotografier produserer endrede handlinger knyttet til å ta/bruke fotografier.

Noen valg blir beskrevet i dette kapittelet, mens andre, slik som oppgavens bruk av stunt, blir beskrevet et annet sted i dokumentet.

3.2.2 Valg i/rundt/gjennom forskningsprosjektets prosesser

Gjennom denne forskningsprosessen har jeg skrevet forskerdagbok. Det vil blant annet³⁸ si, at «alt» som på en eller annen måte har produsert kutt, og fått meg til fysisk å stoppe opp skrivingen på pc-ens tastatur, mens tankene har flagret avgårde, har blitt skrevet ned for hånd i en forskerdagbok. Det har blitt et veldig personlig dokument som har synliggjort hvordan det å være i en forskningsprosess også virker i min kropps «personlige univers», og produserer opplevelser av å møte meg selv i døren og hvem «jeg» er. Noen av disse opplevelsene er med, som fragmenter, i forskningsassemblagens valg.

Jeg velger å prøve å beskrive noen valg som har endret seg underveis mellom meg/forskeren/forskningsprosessen, for gjennom dem å synliggjøre noen av diffraksjonene i denne forskningsprosessen; diffraksjoner som blant annet synliggjør ikke bare onto-epistemologi, men forskningens ethico-onto-epistem-ology (Barad, 2007:185).

Valg 1

Hvorfor gå ut i barnehagene og gjøre observasjoner? For et år siden handlet det først og fremst om et ønske om å være en del av barnehagenes materialiteter, å være en del av diffraksjonene mellom alle materialitetene, men konfrontert med veileders spørsmål om hvorfor jeg skulle ut og observere i barnehagen, dukket det opp diskurser knyttet til hva

³⁸ Jeg har også nedskrevet (i margin eller på baksiden av artikler) lengre tanke~diffraksjoner jeg har fått i forbindelse med lesingen av en artikkel. Og har om~og~om igjen også opplevd hvordan disse tanke~diffraksjonene har endret seg/fått nye poeng i re-lesing av artiklene. Turer i skogen har også i diffraksjoner mellom kroppen, naturen og teorier produsert kutt og tanker som har blitt nedskrevet i forskerdagboken.

forskning er. Jeg hadde en forforståelse av hva forskning skulle være; en forforståelse av at forskning handler om å gå ut og observere og samle inn noe som er i verden. Selv om jeg ønsker å prøve ut andre forskerposisjoner, er kroppen min fylt med kunnskap om hva som er «riktig» forskning. I tillegg handler det ikke bare om det som intra-agerer i min materialitet knyttet til vitenskapsteoretiske posisjoner, men også hvordan jeg, gjennom *Studieplan for masterstudium i barnehagepedagogikk*³⁹, opplever at Akademikas forventinger til hva som er god/riktig forskning blir diskurser som er med, og som diffraksjoner virker i og rundt masteroppgavens tilblivelser.

Hvorfor valgte jeg så, selv om faglig argumenter åpnet opp for noe annet, å gå ut i barnehagene og gjøre observasjoner? Først og fremst handlet det om en opplevelse av at posthuman teori ennå ikke var en del av kroppens materialiteter. Teoriene følte riktige, men de hadde ennå ikke intra-agert på en slik måte at de var «mine». Forskerens materialitet trengte å gjøre noen opplevelser rundt hva som virker i øyeblikket. Men det handlet også om etikk, om å stå for de valgene jeg har gjort. Godkjenning fra Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) var på plass. Kontakten med barnehagene var opprettet. Det opplevdes uetisk ikke å følge opp de avtalene som var gjort. I tillegg ønsket jeg å føle meg som en forsker, det vil si være ute i felten (hør hvordan diskursene slår igjennom ;)). Så selv med mye diskusjon med veileder om/rundt hva som er forskning og hva som teller som datamateriale, ble valget å gå ut i fire barnehager⁴⁰ for å kjenne på kroppen hva forskning/datamateriale kan bli.

Valg 2

Jeg hadde tidlig i prosessen et ønske om å bruke fotografiapparat og videokamera som en del av prosjektets datamateriale. Jeg ønsket dette, fordi jeg har opplevd, at det å re-se en videofilm flere ganger får meg til å sense noe annet enn det jeg umiddelbart ser. I tillegg var jeg engstelig for at jeg ikke skulle få med meg «det viktigste» hvis jeg ikke filmet det. Jeg hadde også tidligere erfart hvor forskjellig dokumentasjonen blir fra et håndholdt kamera, et på stativ og/eller en person som sitter og noterer, noe som jeg nå i ettertid tenker også kunne ha blitt en spennende masteroppgave. For hvilke intra-aksjoner oppstår mellom humane og nonhumane materialiteter, og hva produserer et videokamera på stativ kontra et håndholdt

³⁹ Lastet ned 30.4.15 fra:

[https://fronter.com/hioa/links/files.phtml/131025415\\$517950209\\$/Om+studiet/Studieplan+for+Masterstudiet+/Masterstudium+i+barnehagepedagogikk+2013-2015+_prcent_28heltid_prcent_292013-2017_prcent_28deltid_prcent_29.pdf](https://fronter.com/hioa/links/files.phtml/131025415$517950209$/Om+studiet/Studieplan+for+Masterstudiet+/Masterstudium+i+barnehagepedagogikk+2013-2015+_prcent_28heltid_prcent_292013-2017_prcent_28deltid_prcent_29.pdf)

⁴⁰ Fire småbarnsavdelinger. Alle ledet av en barnehagelærer. Jeg spurte dem direkte om de ønsket å delta i mitt forskningsprosjekt.

kamera? Jeg så også bruken av videokamera som en større mulighet til å fange inn bevegelsene (intra-aksjonene) mellom materialitetene, isteden for å ende opp med å dokumentere inter-aksjoner mellom mennesker.

I prosessen rundt bruk av videokamera og fotografiapparat oppsto det mange kutt⁴¹, men her og nå trekkes det frem to, da de synliggjør hvordan lesing av teori forskjøvet tanker i og rundt forskning og data/-innsamling.

Det første kuttet kom i en spacetimemattering hvor forskeren ble konfrontert med gamle bilder i et fotoalbum. To bilder av et 6 måneders gammelt barn. To bilder av forskeren med smokk i munnen. I møte mellom meg og fotografiene oppsto det diffraksjoner som førte til kutt. Fotografiene intra-agerte i/rundt /gjennom forskeren. De produserte tanker rundt fotografier. Hva dokumenterer de? Hva gjør den dokumentasjonen med de som er en del av dokumentasjonen og hva gjør det med de som ser på dem? Dette var spørsmål som åpnet for mange etiske tanker, og som ble styrende for den fotografiske dokumentasjonen av smokk i barnehagene. Jeg sluttet å ta bilder av barns ansikter med smokk, og bilder av barn med smokk i munnen ble slettet, da diffraksjoner mellom forskeren og gamle bilder hadde produsert en forskyvning av hvordan fotografier kan virke. Isteden ble det mange bilder av smokkers bevegelser rundt på avdelingene. Så intra-aksjonene mellom de gamle fotografiene og forskeren førte til endrede fysiske handlinger, både i form av sletting av bilder, men også hva det ble tatt bilder av videre i prosessen. Men intra-aksjonene produserte også handlinger i forskeren som kroppsliggjorte materialiteter. Fotografiens intra-aksjon med min kropps materialiteter produserte affekter. Puls som økte, kropp som stivnet, sinne, men også nysgjerrighet. Hvorfor hadde jeg aldri tidligere reagert på fotografiene? Det var ikke fotografiene i seg selv som kroppen intra-agerte med. Det var smokken. Opplevelsen av dokumentasjon av smokkbruk, en smokkbruk som jeg ikke har noen erindring om. Dokumentasjon som tilsynelatende dokumenterer «sannheter» om at jeg brukte smokk, eller ikke. Fotografiene produserte/-er mange tanker rundt hva som er/blir dokumentasjon og noen av disse tankene virker i denne forskningsassemblagens materialiteter.

Det andre kuttet oppsto rundt videofilmene. Besøkene i barnehagene hadde produsert ca. 10 timer med videofilm. Masse film som ble flyttet over på ekstern harddisk og lagret for å

⁴¹ Jeg opplever at det skjedde mange intra-aksjoner mellom videokameraene og alle materialitetene i spacetimematteringer i barnehagene. Intra-aksjoner som jeg helt sikkert burde ha dykket dypere ned i, men siden jeg som en del av mine valg har valgt å ikke bruke videofilmene, har jeg valgt å ikke komme nærmere inn på etiske betraktninger rundt videofilmingen i barnehagene.

kunne tas frem senere. Men senere har ennå ikke kommet. Etter at jeg hadde vært ute i barnehagene kom jeg inn i en periode hvor jeg leste og diskuterte mye teori, noe som førte til et stort fokus på hva data er. I denne perioden intra-agerte teoriene med «mitt» datamateriale, og produserte mange kutt, der iblant bruken av «mitt» video-datamateriale. Hva tenkte jeg at datamaterialet skulle dokumentere? Ville det å re-se filmene nødvendigvis få meg til å sense noe annet/noe «nytt»? Og ville det nødvendigvis gi et «nytt/riktigere» bilde av hendelsen? Videofilmene fikk en annen posisjon. De vil alltid være en del av denne forskningsassemblagen og på en eller flere måter vil de intra-agere i og med forskerens materialiteter, men spacetimematteringer har synliggjort at videofilmene ikke ble nødvendige for dette forskerprosjektet. Eller ikke? Et kutt oppstår. Jeg har ennå ikke slettet videofilmene. Jeg kjenner, her jeg sitter og skriver, videofilmenes nærvær fra den eksterne harddisken i den låste skuffen. De ligger fremdeles der som en sikkerhetskopi hvis kroppens virtuelle datamaterialitet skulle gå tom for intra-aksjoner, og ved sitt blotte nærvær intra-agerer de med forskeren og produserer noe. «Titt-deg! Vi er her ;)»

Valg 3

Dette bringer meg over i neste valg. Et valg som nesten umerkelig (for forskeren) hadde foregått mellom teorilesning og hendelsene i barnehagen; valget av hvilke forskerhendelser som skulle være med analysen. Jeg opplevde hvordan spesielle opplevelser i barnehagene dukket opp i min lesning av teori, og at disse hendelsene produserte kutt, hvor teori og praksis framsto sammenflettet og produserte «ny»/annen kunnskap. Teoriene fikk meg til å sense noen av hendelsene i barnehagen på en annen måte. Det oppsto intra-aksjoner mellom materialitetene i hendelsene, min kropp og teoriene, som ga kutt som så produserte forskyvninger av tanker og opplevelser som førte til hvilke forskerhendelser som ble valgt. Det opplevdes som om teoriene og hendelsene tok kontrollen og at forskeren ble en «tilskuer» til det som skjedde. Hun bare fløt med i det som teoriene og hendelsene produserte. Kutt! Helt sånn var/er det ikke. Det opplevdes tilstander av flyt, men stort sett opplevdes det som om~og~om igjen å stå og stange mot diskurser som utfordret mellom språket/kunnskapen og kroppen/væren.

Det fascinerende med de valgene jeg prøver å presentere her, er hvordan jeg opplever at forskningsassemblagens materialiteter aktivt er med og virker i hvilke valg og hva disse valgene produserer. Jeg opplever at noen forskerhendelser blir sterkere, mens andre forsvinner ut jo mer teori jeg leser. Jeg opplever også at valgene av hvilke forskerhendelser som er en del

av denne teksten synliggjør hvordan valgene, både som fenomen, apparatus og kutt produserer bevegelser som endrer/forskyver valgene.

Slik jeg opplever det har forskningsprosjektets valg åpnet for utallige intra-aksjoner som har produsert kutt og (re)konfigurering. I de valgene som har blitt stående igjen, ligger også fragmenter av tidligere valg, og sammen med valgene i nåtid vil de på en eller annen måte virke i valg som gjøres i fremtiden. Valgene blir hele tiden kuttet sammen og fra hverandre og det oppstår forskyvninger i valgene. Jeg har tilsynelatende beveget seg fra et vitenskapsteoretisk paradigme til et annet, men samtidig har jeg ikke det. For i det som fremkommer som tekst bærer også med seg fragmenter av tidligere kunnskapsproduksjoner. Jeg har et hav av materialiserte diskurser som utfordrer og utfordres av og i forskningsassemblagen. Det er utfordringer som setter i gang følelser av glede, fryd og brusbobler som kiler i kroppen, men også uro, fortvilelse og sinne. Affekt som intra-agerer i/gjennom/rundt hele forskningsassemblagen, og som fungerer som apparatus i kunnskapsproduksjonen; både i den «personlige» og i den «profesjonelle».

3.3 Etikk

I postmoderne vitenskapsteori avvises det at det finnes universelle svar på etiske dilemma (Dahlberg & Moss, 2005), og Barad sier: «Ethics is not about the right response to the other but about responsibility and accountability in lively relationships. “We” are a part of these relationships; we do not stand apart» (2007:393; 2014b:234). Det betyr, slik jeg leser det, at vi har et gjensidig ansvar for det som skjer, fordi «vi»/alle materialitetene er sammenflettet og påvirker og påvirkes av de valgene som produseres. Og disse «entanglements we are a part of reconfigure our beings, our psyches, our imagination, our institutions, our societies» (Barad, 2014b:238). Og siden forskjellige agentiske kutt (re)konfigurerer forskjellige fenomen, påvirker intra-aksjonene ikke bare hva vi tilsynelatende vet, de medvirker også i materialiseringen av hva vi «vet» (Barad, 2007:178). Dette innebærer, slik jeg leser det, at materialitetenes gjensidige intra-aksjon i og med spacetimemattering gir kutt som produserer etisk gjøren, som på en eller annen måte vil virke i alle materialitetene i spacetimematteringen. Gjøren som bare er gjeldende i øyeblikket, men som gjennom kutt (cut together-appart) tar med seg fragmenter av øyeblikkets gjøren inn i nye spacetimematteringer.

For eksempel, hvis en av mine diskurser knyttet til smokk sier at smokk ikke skal brukes av barn over 3 år, vil denne diskursen intra-agere i møter med barn over 3 år som bruker smokk. Disse intra-aksjonene vil produsere kutt som vil være med å forme hvilket fenomen smokk/barn fremstår som. Og dette skjer ikke bare i min kropp, men også i smokken og barnet, fordi min diskurs vil også intra-agere med barnet og smokkens materialiteter. Disse intra-aksjonene/kuttene vil også virke i handlingene som produseres i og rundt meg, smokken og barnet og hva som blir med inn i nye spacetimemattringer.

Når Barad snakker om etikk handler det om en «understanding of how values matter and get materialized, and the interconnectedness of ethics, ontology, and epistemology» (Juelskjær & Schwennesen, 2012:15-16). Det vil si det er en «ethico-onto-epistemological issue» (ibid:15).

Etikk≈	Det betyr, slik jeg oppfatter det, at etikk er et fenomen som produseres gjennom materialitetene som gir fenomenet verdi og mening. Det betyr, slik jeg oppfatter det, at etikken stadig er i endring og tilblir om~og~om igjen. Dine valg/verdier virker i den spacetimematteringen de er en del av, og at verdiene i/rundt/gjennom valgene i øyeblikket synliggjøres gjennom handlinger som åpner/lukker for «nye» kunnskapsproduksjoner. Da kan det, slik jeg oppfatter at Barad tar til orde for, bli problematisk å tenke på noe som etiske avveininger for fremtiden, for forskningen/gjøren skjer her og nå/hele tiden i øyeblikket. Så det som blir viktig er å identifisere alle apparatusene som virker i øyeblikket for de virker her og nå og er med inn i «fremtiden» (Dolphijn & van der Tuin, 2012:49).
Materialitet	
Fenomen	
Diskurs	
Materiell diskursiv	
Spacetimematter	
Kutt/handling	

Når det kommer til etikk, knyttet til forskning, sier Brinkmann: “I believe we need to be much more open to our ethical doubts and ambivalences” (2012:61), fordi

in qualitative inquiry, we have the chance of writing about our moral ambivalences, of turning them into research texts that are honest and display our doubts and vulnerabilities, and this, I believe, is often a sign of ethical responsibility in itself (Brinkmann, 2012:61).

Slik jeg oppfatter det, vil posthuman etikk, da åpne for at jeg som forsker, og som en del av forskningen, synliggjør noen av de dørtersklene jeg har snublet i underveis i forskningsprosessen.

4.0 «Dørene på bussen de går opp og igjen». «Analysen»

I dette kapittelet vil jeg først komme med noen betraktninger rundt valget om å bruke stunt, før jeg gir en begrunnelse for bruk av begrepet forskerhendelse.

Hoveddelen av kapittelet er viet til fire forskerhendelser som jeg på forskjellige måter prøver å «analysere». Jeg eksperimenterer blant annet med å la teksten, som diffraksjoner, bølge frem og tilbake og produsere kutt og «nye», midlertidige retninger. Diffraksjonene/kuttene blir synlige tegn på hvordan jeg, som forsker, om~og~om igjen prøver å thinkfeel/tenkeføle bevegelsene i forskerhendelsene. Gjennom bruk av min kropps materialiteter i møte med andre humane og nonhumane materialiteter, og spacetimemattering som apparatus prøver jeg om~og~om igjen å sense hva som virker i og rundt forskerhendelsene.

4.1 Valg av stunt

Underveis i prosessen i/rundt/gjennom besøkene i barnehagene oppsto det et behov hos forskeren for å sette i gang smokk-hendelse-produksjoner som kunne åpne for noe annet enn det forskeren allerede diskursivt opplevde. Det handler blant annet om at forskeren opplevde at hun så på smokk som et verktøy brukt i inter-aksjon mellom mennesker. Hun slet med å frigjøre seg fra sin forforståelse av hva smokk er, til å klare å fokusere på smokkens tilblivelser. Hun ble «fanget inn» av diskursene hun hadde om smokk, og fant det vanskelig å gå utenfor det hun var vant til å se, og flytte fokuset til hva hun senset mellom smokken og andre human og nonhuman materialiteter. Hun opplevde hvordan hun prøvde å ha fokus på smokkene, men at tankene/blikket/kroppen hele tiden ble dratt mot samspillet mellom barn og barn, og barn og voksne. Hun registrerte hvor dypt hennes tidligere opplevelser med /kunnskap om barn/barnehager sitter i hele kroppens materialiteter. Ikke bare i form av tanker i hjernen, men også at tanker og handlinger raskt ble flettet sammen i kjente bevegelser når «kjente» bevegelser oppsto i rommet; for eksempel da to barn sto med hver sin smokk i munnen, og det ene barnet prøvde å ta⁴² smokken fra det andre barnet. På autopilot var forskeren ute for å stoppe barnets bevegelse og «beskytte» barnet som var på vei til å bli fratatt? smokken. Tidligere kunnskap som lukket for andre muligheter. Tidligere opplevelser av bevegelser som lukket for å sense noe annet i bevegelsene. Opplevelsen produserte kutt i forskeren, og synliggjorde et behov for å åpne opp for spacetimematteringer hvor smokken i mye større grad fikk virke.

⁴² Spørsmålsteget synliggjør at forskeren ikke kan vite hvilke intensjoner barnet har.

Valget ble, etter blant annet diskusjoner med veileder og pedagogiske ledere i barnehagene, å gjøre smokkestunt. Det vil si, valget ble å flytte smokken og forskeren ut av «kjente» situasjoner, og sette dem inn i situasjoner hvor de «normalt» ikke var, for derigjennom å åpne for å sense intra-aksjoner mellom smokken, forskeren og alle andre humane og nonhumane materialiteter i spacetimetatteringen. Forskeren valgte i utgangspunktet å legge til rette for to typer smokkestunt; *koldtbordsmokk* og *malesmokk*. De ble gjennomført i alle fire barnehagene. I tillegg ble det i en barnehage, som et resultat av samtaler med avdelingslederen, gjennomført et stunt med *vannsmokk*.

Jeg valgte ”den gangen” og har også valgt ”nå”, å bruke begrepet *stunt* for å synliggjøre at aktivitetene ikke er en del av barnehagens rutiner, og at de skal være uttrykk for øyeblikks-hendelser. Navnene på stuntene synliggjør hvor raskt jeg ”den gangen” var ute og systematiserte og puttet hendelsene i kategorier; hvordan kroppen produserte tanker/handlinger i kjente mønstre selv om jeg prøvde/-er å produsere tanker/handlinger knyttet til en posthuman vitenskapsteoretisk tenkning/handling.

Stuntene er:

Koldtbordsmokk: En kurv av metall med 17 smokker ble satt midt på gulvet på avdelingen, for at jeg deretter bare skulle sense hva som skjedde/virket. De voksne på avdelingen kunne gå inn i/ut av stuntet på den måten den enkelte ønsket/fant det «naturlig». Det eneste jeg ga muntlig uttrykk for over for de ansatte, var at de ikke skulle oppmuntre barna til å komme bort til kurven med smokkene.

Malesmokk: Et langt papir ble tapet opp på gulvet på avdelingen (på en avdeling ble det, etter ønske fra en ansatt, tapet opp på et lavt bord). Så ble det helt flytende maling rundt på papiret, før smokkene avslutningsvis også ble lagt/sluppet oppe på papiret. Det ble så satt på musikk, før det «formelt»⁴³ ble åpnet for utforsking.

Vannsmokk: Avdelingen har tilgang til et stort bad, med sluk i gulvet. En voksen gjorde klart tre forskjellige basseng med vann + åpnet vannkranen i vannrennen. Da barna kom inn i

⁴³ Prosessen med å gjøre klart til malesmokk-stunt resulterte i at nysgjerrige barn var med i prosessen lenge før den «formelt» var i gang. Bevegelsene, satte i gang andre bevegelser.

rommet⁴⁴, til en aktivitet de hadde deltatt i flere ganger tidligere, slapp den voksne smokker opp i de forskjellige vannbassengene og stuntet var i gang.

Kutt!

Jo mer jeg tenker/skriver/snakker om mitt valg om å gjøre smokkestunt i barnehagene, jo mer ukomfortabel blir jeg. Jeg kjenner kroppen blir stresset og rødmen stiger i kinnene. Hva er det jeg har gjort? Brukt de ansatte og barna som mine private forsøksdyr? Hvordan opplevde de stuntene? Som en lek, eller som et overtramp i deres hverdag som de på grunn av min posisjon som forsker ikke protesterte mot? Kroppens materialiteter intra-agerer med tankene, hendelsene og teorier om etikk og produserer affekter, tempo, intensitet. Flau må jeg innse, at jeg ikke på forhånd hadde vurdert alle de etiske sidene ved å gjøre stunt, og hvordan alle tilstede i spacetimmatteringe påvirker og påvirkes av de valgene som produseres.

I ønsket om å frigjøre meg fra kjente bevegelsesmønstre, for å prøve å sense andre bevegelser, lot jeg meg «forføre» av ideen om stunt. Ved å innta en aktiv posisjon som tilrettelegger av stunt, påvirket forskeren innholdet i barnehagen, med de etiske betenkelighetene som kan ligge i det. Smokkestuntene ble i ettertid et synlig/handlende uttrykk for intra-aksjoner mellom forskeren, vitenskapsteorien og etikk. Stuntenes påvirkning (men også at de ble påvirket) av barnehagens diskurser, og stuntenes mulige påvirkning av barnehagekonteksten skulle ha vært grundigere vurdert (selv om det ikke fullt ut er mulig å gjøre det, da det er handlingene i øyeblikket som blir det etiske) før stuntene ble gjennomført, for nå i ettertid «lever» de humane og nonhumane fenomenene på en eller annen måte med fragmenter av stuntenes i sine materialiteter.

I ettertid, i samtale med flere av de ansatte, ga de verbalt uttrykk for at de opplevde at stuntene ufarliggjorde forskerens tilstedeværelse. De følte seg ikke observert, men som deltagere i noe som ikke hadde noen riktig svar, bare mange muligheter. Noen ga uttrykk for at de ville gjøre tilsvarende stunt flere ganger. Andre hadde gjort noe tilsvarende før, og glemt det, og ville ta det frem igjen. De ga uttrykk for at de opplevde stuntene som eksperimentering og flere ga positivt uttrykk for hvor «lydstille» det hadde vært i rommet og hvor lenge barna hadde holdt på med det samme.

⁴⁴ Barna hadde kledd av seg alt unntagen bleien. Normalt brukte de ikke å ha bleie på, men fordi hendelsen skulle filmes hadde avdelingsleder, for å ivareta barnas personvern/integritet, beholdt bleien på barna. Jeg trekker det frem her, da det synliggjør hvordan etikk oppstår i spacetimmattering.

Så smokk stuntene virket med andre ord på mange måter (noen vil jeg komme tilbake til), og mange virkninger vet jeg ikke om, men ved å gjøre smokke-stunt virket forskeren sammen med barnehagens humane og nonhumane materialiteter på måter som på en eller annen måte er med i fenomenenes nye spacetimematteringer.

4.2 Forskerhendelser

Jeg har valgt, med inspirasjon fra Camilla Andersen (2015) og Beate Leirpolls (2015) bruk av Deleuzes begrep *hendelse*, å forme min empiri rundt nedskrevne hendelser opplevd i forskerprosessen.

Jeg har valgt å kalle det *forskerhendelser*. Det handler om et ønske om å synliggjøre at de nedskrevne hendelsene, som en del av forskningsassemblagens tilblivelser, har fått sin form og sitt innhold gjennom *forskerens* valg av ord/oppbygging/fokus. Det handler blant annet om at hendelsene har endret tone, form og tempo i takt med forskerens lesning av teori. I tillegg er stuntene i seg selv, forsker-initierte hendelser, og jeg ønsker på denne måten å synliggjøre hvor sammenflettet forskeren er med hendelsene.

Leirpoll, med henvisning til Brian Massumi (2011), fremhever hvordan hendelser alltid er i midten, at de ligger mellom det som akkurat-var og det-som-kommer (Leirpoll, 2015:109). I hendelses-begrepet finnes både en fortid, en nåtid og en fremtid (Andersen, 2015:322), så gjennom bruk av hendelses-begrepet knyttes forskerhendelsene tettere sammen med/i/rundt prosjektets bruk av spacetimemattering.

Forskerhendelsene er ikke statiske. Selv om de tilsynelatende fremstår som «fryste utsnitt» av forskningens datamaterialitet, er det alltid en pågående intra-aksjon i og rundt hendelsene.

«En hendelse er ikke noe endelig, men tilblivelse i intra-aktiv gjøren» (Barad, 2007:183). Dette åpner for affektiv eksperimentering rundt hva hendelsenes diffraksjoner støter mot eller bøyer av for, og for hva som gjennom spacetimemattering virker i hendelsene. På den måten er/blir hendelsene og forskeren sammen

en affektiv-tenke/handle-apparatus som eksperimenterer rundt diffraksjonene. Rossholt (2012:63) sier «Jeg kan leke med hvordan jeg lukker og åpner opp, og være fleksibel på mine lukkinger». Den fleksibiliteten opplever jeg er en del av diffraksjonene i møtene med hva som virker i hendelsene, diffraksjoner som blant annet utfordrer hva forskeren åpner/lukker for.

Jeg ønsker, gjennom eksperimentering i og rundt komplekse og ubestemmelige forhold ved opplevelser i/rundt/gjennom/mellom forskerhendelsene, å åpne for hvordan mening stadig reforhandles og kontinuerlig er i bevegelse. Siden hendelsene alltid allerede er konstruerte, lar de seg både repetere, rekonstruere og forandre (Johannesen, Larsen & Sandvik 2013:134). Slik forstår jeg hendelsene som bevegelige og midlertidige konstruksjoner, som til enhver tid lar seg transformere (ibid.:135) og at en «hendelse skaper mulighet for tilblivelse og forvandling» (Otterstad & Rossholt, 2014:162).

Jeg opplever ikke forskerhendelsene som representative eller typiske for hva som skjer i en barnehage. Men kanskje de kan bidra til å belyse komplekse og ubestemmelige forhold i og rundt hva som virker i fenomenene i barnehagen, og hvordan kunnskap stadig er i tilblivelse. Hendelsene «fryses», som et fotografi, tilsynelatende de stadig pågående intra-aktivitetene, samtidig som de nedskrevne hendelsene, i øyeblikket, om~og~om igjen produserer nye intra-aksjoner. Forskerhendelsene kan derfor betraktes som «fryste» øyeblikk som om~og~om igjen intra-agerer i «nye» spacetimematteringer, og som kan produserer øyeblikkskunnskap om livet i/rundt/gjennom barnehagen.

4.3 Innledning til forskerhendelsene

Jeg hadde i begynnelsen av forskerprosjektet, etter blant annet møte med Svend Brinkmanns (2014) tanker om data, noen ideer om å bruke meditasjon og drømmer som apparatus, for derigjennom å velge hvilke hendelser som skulle få plass i oppgaven. Jeg ønsket blant annet å eksperimentere med det å «bevege meg på terskelen mellom tenkning og ikke-tenkning i anstrengelser etter å samle på hvordan virkeligheten kom til uttrykk med meg» (Andersen, 2015:320). Slik ble det ikke, men samtidig ble det det, fordi underveis i teorilesningen var det spesielle smokke-hendelser⁴⁵ som affektivt beveget seg rundt/i/gjennom/mellom det som ble lest, leseren og forskeren (Augustine, 2014; Manning, 2015) Disse affektive intra-aksjonene beveget seg på terskelen mellom tenkning og ikke-tenkning og produserte agentiske kutt som festet seg i/til/rundt (kroppens) materialiteter, og ble med som en del av den videre forskerprosessen og førte blant annet til valgene av de hendelsene som presenteres i oppgaven.

Nå når jeg nå sitter her og skriver dette, vet jeg hvilke hendelser som kommer til å være med, men jeg vet på ingen måte hvordan de vil virke sammen med teksten, forskeren og resten av

⁴⁵ I det øyeblikket smokken ble valgt som tema, begynte jeg å registrere smokk rundt meg på en helt annen måte. Smokken fikk en helt annen fokus og resulterte i at to av de forskerhendelsene jeg har valgt å ta med i oppgaven er fra oppstartfasen for over et år siden.

forskningsassemblagen og hva de vil produsere. Dette er mitt vågestykke, min forskning. Hva virker? Hvordan blir fenomenet i spacetimetettering?

Gjennom bruk av begrepet thinkingfeel/tenkeføle inntar jeg ikke en reflekterende avstand til «mitt» (data)materiale, tvert imot «jeg lar seg rive med av og blant materialet. Og da oppstår muligheter for at forskerens rasjonalitet blandes med elementer fra det forskeren selv ikke kan være bevisst på» (Sandvik, 2015:57). Jeg opplever, at en sammenfletting av forskerhendelsene og mine opplevelser, åpner opp for at thinkingfeel/tenkeføle, sammen med spacetimetettering, kan fungere som apparatus. Samtidig er hendelsene også en del av pågående intra-aksjoner mellom teoriens materialiteter, som har en pågående tilblivelse i/med min kropps materialiteter, og min kropps materialiteter som sitter/virker ved pc-en /tastaturets materialiteter og prøver å synliggjøre intra-aksjoner i/gjennom/rundt et skriftspråk.

Forskerhendelsene oppfattes som spacetimetetteringer, hvor hendelser fra «fortiden» virker i/rundt/gjennom hendelsene i barnehagene, og at disse intra-aksjonene på forskjellige måter er med og produserer de fenomenene forskerhendelsene fremstår som.

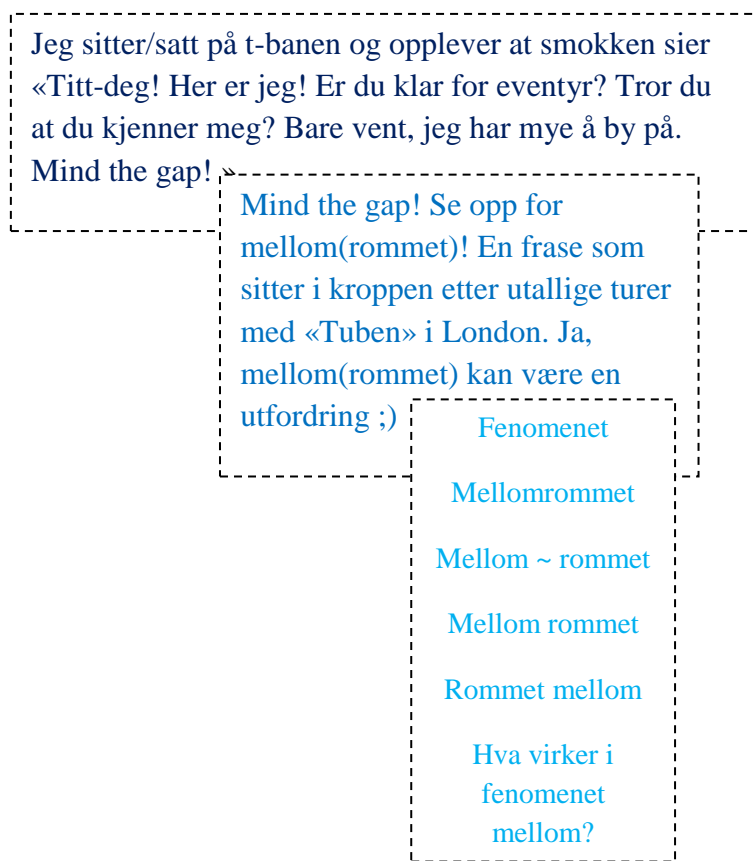
Før jeg går over til «analysen» av de utvalgte forskerhendelsene, vil jeg gjøre oppmerksom på, at hver forskerhendelse intra-agerer i forskjellige spacetimetetteringer, noe som blant annet medfører, at noe som tilsynelatende er en forskerhendelse, kan gjennom diffraksjonene med forskningens assemblage ha intra-agert og produsert kutt som åpner for noe annet/mer. Disse diffraksjonene/kuttene har forskeren prøvd å flyte med i/rundt/gjennom, noe som blant annet har åpnet opp for en mer rhizom tilnærming til de enkelte forskerhendelsene.

Først presenteres en forskerhendelse. Den blir umiddelbart fulgt opp av «analysen» som også inneholder «drøfting» i form av undring rundt hvordan forskerhendelsene virker. Jeg lar teksten/tankene, som diffraksjoner, bølge i forskjellige retninger, og bryte mot/bøye av for kutt som oppstår i prosessen. I et forsøk på å gjøre det enklere for leser å følge diffraksjonene, har hver forskerhendelse flere undertitler; som kan ses som tekstuelle bilder av kutt.

4.3.1 Tenke-smokken

Første forskerhendelse er en beskrivelse av forskerens møte med en smokk på en t-banereise. Etter at forskerhendelsen er presentert, bølger «analysen» som diffraksjoner mellom forskjellige spacetimematteringer.

Hodet ligger mot t-banevinduets flate. Mennesker går ut og inn av t-banen. Mor med barn i sportsvogn setter seg på setet ved siden av. Kroppen kjenner bølgende bevegelser gjennom setet og kroppen når mor setter seg. Kroppene møtes i setets gyngende bevegelser. Mor reiser seg. Setet gyngerbølger. Barnet løftes ut av vognen. Mor og barn setter seg. Setet gyngerbølger. Mor gir barnet tilgang til sitt bryst. Barnet suger? Mor reiser seg med barnet i armene. Setet gyngerbølger. Barnet settes tilbake i vognen og mor gir det en smokk. Mor setter seg. Setet gyngerbølger. Barnet sitter i vognen. Suger på smokken? Smokk og munn beveger seg. Barnet beveger hodet frem og tilbake i cirka 180 graders vinkel, før det stopper når hodet er i midtstilling. «Suger» seks ganger på smokken. Gjentar(?) 180 graders bevegelsen. Stopper igjen i midtstilling og suger seks ganger på smokken. Jeg senser ikke med en gang hva barnet gjør, men så intra-agerer min kropps materialitet med barnet/smokken/t-banens bevegelser og i min kropps materialitet produserer intra-aksjonene et kutt og jeg begynner å telle antall ganger barnet suger på smokken før det igjen snur på hodet. Seks sug på smokken. Snur hodet 180 grader. Om og om igjen, om og om igjen. Barnets bevegelser, smokkens bevegelser, mine tankers bevegelse, setets bevegelser, t-banevognens bevegelser, min pust, andres pust..... T-banen stopper. Mor reiser seg. Setet gynger. Hun tar tak i sportsvognens håndtak og kjører vognen ut av t-banevognen. Jeg sitter igjen. Det er et tomrom ved siden av meg. Et øyeblikks bevegelsestomrom. Hva er dette? Hva intra-agerer? Landskapet utenfor vinduet flimrer bare forbi. Bevegelsene sitter i kroppen. De intra-agerer med t-banen og menneskenes bevegelser. De intra-agerer med menneskenes og t-banens lukter og lyder. De intra-agerer med tankene. Bevegelsene intra-agerer med alle materialitetene. De intra-agerer fremdeles selv om de ikke fysisk lengre er der. Selv om jeg ikke lengre er der. Bevegelsene fremkommer i nye spacetimematteringer. De er tilsynelatende de samme bevegelsene, men de fremstår som noe annet i kroppens materialiteters bevegelsene sammen med pc-en, tankene, teoriene.

Bevegelser i og rund smokk og vogner 1

Hva intra-agerer mellom smokken og meg, smokken og barnet, smokken og moren? Hva intra-agerer i/mellom/rundt alle bevegelsene i t-banevognens spacetimematteringer? Når jeg om~og~om igjen tenkeføler hendelsen oppstår kutt som produserer tanker. Jeg opplever hvordan kroppens materialiteter i forskjellige spacetimematteringer intra-agerer med andre materialiteter og produserer «nye» tanker hver gang den gjør en ny omdreining i og rundt hendelsen. I «dagens» spacetimemattering trer vognene frem. Barnets vogn. T-banevognen. Vogner med bevegelse. Vogner som tilsynelatende har fysiske avgrensninger. Grenser som blir noe annet. Hvor blir grensen mellom barnet, barnevognen og t-banevognen? Barnet i vognen. Vognen i t-banevognen. De er i hverandre. Rundt hverandre. De intra-agerer. De produserer bevegelser i hverandre og rundt hverandre, men ikke bare de. Smokken er *også* i bevegelsene sammen med alle de andre bevegelsene. Og jeg, jeg er også en del av bevegelsene, en del av bevegelsene som får meg, av en eller annen grunn, til å begynne å telle intervallene på barnets suging på smokken og bevegelse av hodet. Bevegelsene i kroppen min intra-agerte med intensiteten i sugebevegelsene. Tempoet i sugebevegelsene. Bevegelsene

bryter med t-banenvognen og mine rytme/bevegelser. De produserer kutt. Jeg senser smokkebevegelsene på en annen måte. Rytmen, intensiteten får meg til å begynne å telle. Hva virker mellom oss? Jeg lar tankene virke i kroppen og vender meg mot smokken.

Smokkens bevegelser

«Tilbake»⁴⁶ til smokkens bevegelser. Er de tilsynelatende rytmiske smokk/munn-bevegelsene noe som oppstår som en del av intra-aksjonene mellom t-banenvognen, vognen og barnets bevegelser? Blir smokkens/munnens bevegelser til som en del av intra-aksjoner med bevegelsene rundt dem, og/eller produserer smokken og munnen andre intra-aksjoner? Intra-aksjoner dem imellom. Intra-aksjoner som har med seg fragmenter av andre bevegelser som også er med og intra-agerer i dette øyeblikkets spacetimemattering. Jeg kan ikke vite hva som intra-agerer, men jeg senser at bevegelsene mellom smokken og barnet produserer noe.

Bevegelser i og rundt smokk og vogner 2

Det oppstår igjen et kutt som produserer andre tanke-bevegelser. Fra å se på smokken som et verktøy for å pasifisere et barn, åpner alle bevegelsene for at «min» kropps materialitet fungerer som et affektivt apparat. Jeg er tilbake inne i t-banenvognen og senser hvordan smokkens bevegelser, som bryter mot mine, gir kutt og produserer tanker hvor smokken, barnet og teorier intra-agerer, og åpner for noe annet. Forteller intensiteten i bevegelsene noe? Tempoet? Hva virker når smokkens bevegelser bryter/bøyer av mot munnen, mot tennene? Rytmen, tempoet og intensiteten i bevegelsene produserer sammen med lydenes toner, lysets bevegelse og luktenes udefinerbare odør intra-aksjoner, kutt og nye tanker. Kan smokken rett og slett åpne for tenkning? Kan smokk bli et «tenke-verktøy» for barnet? Et tenke-fenomen som førte til tenkning gjennom bevegelse/handling (Manning & Massumi, 2014). Forskerhendelsen, teori-lesing, forskerens tanker og andre human og nonhuman materialiteter i forskningens assemblage intra-agerer i øyeblikket og forskeren og teksten produserer skriftlige tanker inn i dokumentet. Intra-aksjonene produseres affekter i forskeren og åpner for nye/andre tankers tilblivelser. Åpner for tanken om at en smokk ikke er noe, men blir noe. I bevegelsene mellom smokken, barnet og t-banenvognens bevegelser, og bevegelsene mellom meg og teorilesing, opplever jeg at smokkens/barnets bevegelser åpner for en «tenke-smokk».

⁴⁶ Jeg understreker at jeg ved å re-turnere tilbake, ikke mener «returning as in reflecting on or going back to a past that was, but re-turning as in turning it over and over again – iteratively intra-acting, re-diffracting, diffracting anew, in the making of new temporalities (spacetimematterings), new diffraction patterns (Barad, 2014a:168)

Dialogen mellom smokken og meg

Jeg hører smokken inne i hodet mitt. «Titt-deg! Her er jeg, eller ikke ;)». Forskerhendelsens intra-aksjoner med forskerens materialitet produserer en virtuell animasjon av en smokk⁴⁷ i forskerens hjerne/kropp. En smokk som blunker til forskeren og fryder seg over forskerens usikre fingerbevegelser over pc-ens tastatur. «Jaså, er det vanskelig å bevege seg utenfor, å prøve og sense utenifra, når du hele tiden er inne-utenfor?», sier smokken. Smokken utfordrer forskeren. Smokken produserer affekt. Forskeren opplever et hav av følelser. Frykt, sinne, frustrasjon, irritasjon, nysgjerrighet, fryd, glede og håp. De affektive bevegelsene intra-agerer med den virtuelle smokken og produserer noe som om og om igjen virker i /gjennom/rundt masteroppgaven.

Bevegelser. Oppsummerings-smokken

Flere måneder senere sitter forskeren i et «oppsummerings»-møte⁴⁸ med ansatte i den ene forskningsbarnehagen. Smokk-kurven er med som en invitasjon til noe. Hva? Vet ikke. Den ville bare være med. Underveis i samtalen begynner noen å snakke om smokkenes utseende. Farger, form, fasthet. En av de ansatte tar opp en av smokkene samtidig som den sier at smokkens form minner om smokker den hadde da den var liten. Hen⁴⁹ spør om hen kan ta smokken inn i munnen, og etter en bekreftelse fra forskeren, tar hen en av smokkene inn i munnen og noe skjer. Smokken og munnen beveger seg sammen. De produserer, slik jeg opplever det, intra-aksjoner og kutt som gjør at den ansatte tar smokken ut av munnen og forteller oss hvordan smokken setter i gang følelser i kroppen. «Glemte følelser». Opplevelse av glede over å ha smokk i munnen. Gode følelser. Hen tar smokken inn i munnen igjen. Smokken beveger seg sammen med leppene. Smokken, leppene, tennene, munnhulen, tungen, «smaker» på hverandre? De forteller hverandre «glemte» kropp-materialiteters minner? De intra-agerer. Den ansatte tar igjen smokken ut av munnen og forteller hvordan smokken fungerte som et tenkeverktøy da den var liten, og at hen nå alltid bruker en blyant i munnen for å bedre kunne tenke når hen tegner eller skriver. Hva virker mellom smokken og mennesket? Hva er det som gjør at smokken fungerer som et tenke-verktøy? Hva produserer smokken? Agentskap? Påvirker smokkens form og tekstur hva som virker? Produserer *denne* smokkens form og tekstur i dette øyeblikket bevegelser (med forskjellig intensitet, tempo

⁴⁷ Samtidig som smokken og forskeren intra-agerer virtuelt i en spacetimemattring, intra-agerer også fotografiet på oppgavens forside og blir en del av disse bevegelsene. Bevegelser som bryter/bøyer av gjennom/rundt fragmenter fra den spacetimemattringen hvor fotografiet ble tatt.

⁴⁸ Oppsummeringsmøte. To uker etter at jeg hadde vært på besøk i barnehagene, var jeg med når de skulle ha avdelingsmøte. Målet med møtet var at de ansatte kunne komme med tilbakemeldinger/spørsmål rundt mine besøk/stunt.

⁴⁹ Jeg velger å bruke det kjønnsnøytrale begrepet *hen* i et forsøk på å fjerne et eventuelt fokus på kjønn.

osv.) noe som setter i gang intra-aksjoner mellom smokken og mennesket. Intra-aksjoner som gir kutt. Kutt som åpner for «nye»/»andre» bevegelser og~og~og.

«Phenomena are not located in space and time; rather, phenomena are material entanglements enfolded and threaded through the spacetime-mattering of the universe» (Barad, 2010:261; 2014a:182)

Bølge 1

“Oppsummeringsmøtet” blir en spacetime-mattering hvor diffraksjoner mellom gamle minner og øyeblikket produserer noe; der minner, gjennom øyeblikkets diffraksjoner, åpner for andre tanker om smokk. Den ansatte (re)opplever smokken, men samtidig er ikke smokken det samme som den gang da, for fragmenter av tidligere opplevelser med smokk virker i øyeblikkets diffraksjoner og åpner for en annen/ny forskjøvet kunnskap i/rundt smokkens tilblivelser.

Bølge 2

Spacetime-matteringen åpner også for at de andre ansatte og forskeren virker i og rundt diffraksjonene som oppstår i og rundt det den ansatte sier og gjør, og våre intra-aksjoner med smokkene. Det åpner for kunnskapsproduksjoner i øyeblikket, samtidig som hendelsen, på en eller annen måte, vil kunne være med den enkelte humane eller nonhumane materialiteter inn i nye kunnskapsproduksjoner.

Bølge 3

Det oppstår også en spacetime-mattering, hvor forskeren opplever spacetime-matteringens øyeblikk, som diffraksjoner, som bryter/bøyer av mot hendelsen flere måneder tidligere på t-banen. Hendelsen diffraksjoner produserer affektive intra-aksjoner og kutt som kommer til uttrykk i forskerens materialitet som frydefulle champagnebobler og produksjon av andre/nye tanker om/rundt hva som virker, hva spacetime-mattering gjør. Hvordan smokken fremstår i relasjon til apparatus, her: spacetime-mattering (Juelskjær, 2013:755-756). Hvordan tid og sted forskyver kunnskapsproduksjonen i og rundt fenomenet smokk. Hvordan diffraksjonene har åpnet opp for at smokken blir en tenkesmokk.

En elv av bevegelser

Oppsummeringsmøtets intra-aksjoner produserer sansynligvis mange agentiske kutt som jeg ikke klarer å sense. Det kan være kutt i den enkelte og i gruppen. Det jeg kan sense, er hvordan den ansattes fortelling setter i gang bevegelser rundt bordet. Mange kropper som

strekker seg etter kurven med smokker. Mange mennesker som tar en smokk i munnen. Smokker og munn som setter i gang bevegelser og diffraksjoner i/rundt/gjennom spacetimematteringen, og som gir spontane ytringer (ord og latter), men også bølger av intensitet, tempo og affekt. Det er kropper som tilsynelatende er i sine egne bevegelser samtidig som de tilsynelatende også er en del av en felles bevegelse. Bevegelsene skaper om~og~om igjen intra-aksjoner og kutt. Som forsker får jeg en opplevelse av Bedřich Smetana's «Die Moldau»⁵⁰. Oppsummeringsmøtet blir «rammen» for en hendelse som starter som noe forsiktig. Noe prøvende. Noe undrende. Noe undersøkende. Noe som skyter fart og får intensitet jo mer som bringes inn i det. En hendelse som, slik som «Die Moldau», er delt opp i mindre hendelser, som kutt i fra hovedstykkets tema. Disse hendelsene skaper kutt, samtidig som de er en del av elvens store fortelling. Det samme kan kanskje sies å skje i barnehagen. De enkelte fenomenene i rommet skaper kutt i seg selv, samtidig som de også skaper felles bevegelser av intra-aksjon og kutt. «Phenomena are not located in space and time; rather, phenomena are material entanglements enfolded and threaded through the spacetimemattering of the universe” (Barad, 2010:261, 2014a:182). Så det er ikke bare en spacetimemattering i øyeblikket. Den ansattes smokke-opplevelse fra barndommen og forskerens t-bane-smokk er også med i diffraksjonene som affektivt bølger frem og tilbake. Bevegelsenes tempo og intensitet «senseliggjør» hvordan hendelser i øyeblikket virker sammenflettet med fragmenter av fortiden og som en del av øyeblikket og fremtiden. Gjennom hendelsen opplever jeg at smokken aktivt har vært med, og er med og former hvilke tilblivelser som oppstår i øyeblikkene, og hvilken kunnskap dette kan åpne for. Smokken *er* ikke noe, den bidrar aktivt til/med i sin og andre fenomeners tilblivelse og blir noe mer enn en smokk.

Bevegelsene i og rundt koldtbordsmokkene

Denne elven av bevegelser opplever jeg også i og rundt koldtbordsmokkstuntene. For å prøve å åpne for og sense noe annet i og rundt bevegelsene, prøver jeg «her og nå» å løsrive bevegelsene rundt et koldtbordstunt fra menneskene og smokkene. Jeg beveger meg bortenfor humane og nonhumane fenomen, noe som innebærer at jeg prøver å tenkeføle hvordan bevegelsene, uavhengig av hvem/hva som produserer dem, som diffraksjoner, bryter/bøyer av i/rundt/gjennom hverandre, når en metallbolle med smokker står på gulvet. «Diffraksjoner

⁵⁰ «Die Moldau» av Bedřich Smetana, er en musikalsk beskrivelse av elven die Moldau sine bevegelser gjennom Böhmen. Den inngår som et av de seks symfoniske diktene i orkesterverket *Má vlast* (Mitt fedreland) (Wikipedia, 12.4.2015). Hovedtemaet i musikkstykket er elvens bevegelser gjennom landskapet, fra å være en liten kulp, til tilblivelse av en bekk og så videre til en elv som til slutt renner ut i havet. Underveis, på sin reise opplever elven flere hendelser (bryllup, alvedans og jakt), før elvens kraft brytes mot/gjennom/rundt sitt møte med havets bølger.

som handler om hvordan bevegelser sammenflettes og overlapper hverandre, og hvordan de endrer retning/bøyer av når de støter på en hindring» (Barad 2007:74).

Bevegelsene er først få og forsiktige. En bevegelse utløser raskt mange flere bevegelser. Intensiteten blir større. Et utall av bevegelser bølger i/rundt/gjennom «rommet» i og rundt kurven. Bevegelser møtes. Bevegelser som bryter mot hverandre. Bevegelser som sammenflettes. Noen bevegelser har et rolig tempo. Andre har et raskere tempo. Bevegelsene skifter retninger. Lydbølger kommer og går. Store. Små. Intense. Spørrende. Undrende. Nysgjerrige. Avventende?

Kutt!

Det er et fenomen⁵¹ som tilsynelatende ikke beveger seg. Hva, hvordan, hvorfor flyr gjennom forskerens materialitet. STOPP! SENS! Hva virker? Fenomenet står i utkanten av bevegelsene. På en eller annen måte virker spacetimematteringenes bevegelser i fenomenet, for det snur seg vekk fra bevegelsene som bølger i/gjennom/rundt kurven og går ut i garderoben. Klatrer opp på benken under sin garderobeplass. Strekker kroppen opp og fingrene griper smokk og kosedyr⁵². Klatrer ned på gulvet. Smokken «forsvinner» inn i munnen. Kosedyret strykes mot huden. Fenomenet går tilbake til utkanten av kurvens bølgende bevegelser. Fenomenet står stille. Smokken beveger seg i munnen, mot tennene, tungen, leppene. Intensiteten skifter. Tempo skifter. Fenomenet står tilsynelatende stille.

Hva virker og får effekt? De humane og nonhumane bevegelsene i/rundt/gjennom smokkekurven intra-agerer med barnet på en eller annen måte. Det produserer kutt som får barnet til å gå og hente sin egen smokk/kosedyr. I forskeren var det handlingen, den tilsynelatende «passive» observasjonen barnet gjorde av hendelsene rundt smokk-kurven, som produserte kuttet. Kutt som gjorde at jeg åpnet opp for å sense andre bevegelser. Det oppsto intra-aksjon mellom barnet og bevegelsene i «rommet» som produserte kutt, som åpnet for bevegelser som ga rom for noe annet. Bevegelser som produserte nye bevegelser/handlinger. Barnet hentet sin egen smokk. Forskeren skulle veldig gjerne ha vist hva slags tanker som foregikk i barnet, fordi barnet blant annet, gjennom å hente sin smokk/kosedyr, brøt med barnehagens diskurs om at smokken/kosedyret først og fremst er tilgjengelig i sovetiden. Hvilke tanker produserte bevegelsene? Det kan jeg ikke vite, men jeg kan sense at

⁵¹ Her er det snakk om et menneske/barn

⁵² «Kosedyr» Jeg kan ikke vite hva det er, men jeg opplever at jeg ved å bruke denne betegnelsen på denne materialiteten gir det leseren et bilde av hva jeg prøver å beskrive, og hva jeg opplever at det er.

bevegelsene satte i gang andre bevegelser i barnet og førte til nye handlinger/bevegelser. Og disse bevegelsene/handlingene virker og vil på en eller annen måte være med i barnets materialiteter, men også mine materialiteter, som kunnskapsproduksjoner rundt hva en smokk kan åpen opp for. Kutt som fører til en (re)konfigurering av spacetimetatteringens materialiteter/fenomen (Barad, 2014a:168). Kutt som (re)konfigurerer tid/-ene, sted/-ene og materialitet/-ene i spacetimetatteringen, noe som kan åpne for en forskyvning; fra hva smokk er, til hva smokk blir.

Etikk

Og her beveger forskeren seg over i etikken. For gjennom forskerens bruk av stunt, i et ønske om å åpne for andre produksjoner av smokktilblivelser beveget forskeren/smokken/barnet seg bortenfor barnehagens materiell-diskurser knyttet til smokk. På den måten kan forskerens stunt ha produsert noe som ikke hadde oppstått hvis det ikke hadde blitt gjennomført smokkestunt. Og dette setter spørsmålstegn ved det etiske ved å gjøre stunt. Vil stuntet kunne gi negative effekter? Det er fullt ut mulig, selv om jeg i min sensing i og rundt bevegelsene i/rundt smokkurven ikke sensit det. Tvert imot opplever jeg at de store bevegelsene i rommet uttrykker glede, undring, nysgjerrighet. Men fordi jeg på ingen måte klarer å sense alle bevegelsene som pågår i og rundt smokkurven, kan jeg på ingen måte se bort ifra at noen av bevegelsene produserte noe negativt som noen av de humane eller nonhumane materialiteten tar med seg inn i nye spacetimetatteringer.

Når det gjelder barnet som henter egen smokk, har jeg derimot noen andre tanker. Gjennom smokkestuntet oppsto noe uventet. Slik jeg opplevde det, produserte barnets intra-aksjon med bevegelsen i og rundt smokkurven et kutt som fikk det til å hente sin egen smokk. Stuntets intra-aksjoner åpnet for andre bevegelser. Bevegelser som produserte konkrete handlinger, noe som også sansynligvis intra-agerte med barnets tanker om hva det kan gjøre. Og som Barad sier: «ethics is about mattering, about taking account of the entangled materializations of which we are part, including new configurations, new subjectivities, new possibilities – even the smallest cuts matter» (2007:384).

Intra-aksjonene virker

Før jeg forlater «tenkesmokken» ønsker jeg å synliggjøre hvordan spacetimetatteringer i forskningsprosessens tilblivelser hele tiden åpner opp for andre muligheter til blant annet å

eksperimentere i og rundt mine diffraksjoner med de posthumane teoriene. Jeg går *igjen* til «oppsummeringsmøtet» og den ene ansattes (re)opplevelse av smokken. Gjennom/i/rundt diffraksjoner mellom denne hendelsen, posthumane teori og lesning av ”Nytråkk” i gamle spor. Retrospektivt blikk på hverdagslivet i en småbarnsgruppe» (Eide & Winger, 2015)⁵³ åpnes det for hvordan nonhumane materialiteter kan intra-agere/virke i spacetimemattering med menneskets materialiteter. Før jeg skriver videre skynder jeg meg å si at jeg ikke på noen måte ønsker å underkjenne forfatterens synspunkter, eller at jeg gjør dette, fordi jeg opplever at posthumane teorier er mer riktige. Tvert imot, jeg ønsker å bruke denne artikkelen for å eksperimentere med hvordan en forskyvning av artikkelens teoretiske fokus kan virke i en annen spacetimemattering, hvor jeg åpner for at nonhumane materialiteter har agentskap. Gjennom bruk av et posthumant begreps-apparatus prøver jeg å forskyve hendelsene og åpne for noe annet.

Eide og Winger (2015) beskriver i sin artikkel hvordan de «gjennom retrospektive samtaler snakket (...) med et mindre utvalg barn om hva de husket fra dagliglivet på småbarnsavdelingen» (ibid:3). Artikkelen beskriver barnas besøk på en småbarnsavdeling de tidligere hadde gått. Forskerne følger barnas bevegelser rundt på småbarnsavdelingen, og drøfter blant annet hva som skjer i barnas møter med materialiteter på avdelingen. Forskerne beskriver også hvordan de, ved hjelp av barnas «barnehageperm⁵⁴», gjennomfører retrospektive fokussamtaler.

Artikkelen åpner, slik jeg opplever det, for et hav av spacetimematteringer. Vi beveger oss tilsynelatende i hendelsenes øyeblikk, men øyeblikkets materialiteter intra-agerer med tidligere spacetimematteringer, og produserer blant annet fenomenet *minner* som kommer til uttrykk gjennom beskrivelsen av barnas samtaler og handlinger. Samtidig blir også de beskrivende hendelsene sammenflettet med forskerens minne-materialiteter og de virker om~og~om igjen i og rundt forskerens spacetimematteringer. Det vil si de virker når jeg leser artikkelen, når jeg i denne teksten beskriver dem, og i møte med fragmenter fra tidligere spacetimematteringer i forskerens materialiteter. Det handler blant annet om at forskeren opplever hvordan artikkelens beskrivelser intra-agerer med teori og egen opplevelser fra

⁵³ I søken etter en artikkel kom jeg over denne, og selv om jeg regnet med at den beveget seg i et annet vitenskapsteoretisk paradigme enn det jeg skriver i, er den skrevet av forfattere som har plass i min kropp, så jeg tok meg tid til å lese den. Det ble en spennende reise. En reise som beveget seg mellom forskjellige posisjoner og produserte for meg, i min søken i å forstå teoriene «mine», mange aha-opplevelser.

⁵⁴ Barnehagepermen er individuelle permene som inneholder ulike dokumentasjoner (bilder, tegninger og andre formingsproduksjoner) fra barnas første år i barnehagen.

barnehager. Hvordan for eksempel minner som sitter i kroppen intra-agerer med tekstens beskrivelser, og blant annet affektivt produserer minner av lyd og lukt og kutt.

Fenomenet å huske ≈ minne 1

Jeg har valgt å «klippe ut» to sitater som gjør kutt hos forskeren, og kommentere dem ut i fra hvordan de utklippte hendelsene virker i og rundt forskeren, men også hvordan artikkelen kan åpne opp for hvordan fenomen og spacetimematter virker. Det første handler om fenomenet *å huske*.

Av og til kan det være vanskelig å vite om man husker noe fordi man virkelig husker det, eller om man har sett bilder og andre har fortalt om episodene så mange ganger at man tror man husker det. Dette gjorde seg selvsagt gjeldene spesielt i fokussamtalene om bildene. Det var også tydelig at noen barn husket noe som var før og som fortsatt er. Det barna nå fortalte var selvsagt ikke identisk med slik det egentlig var da de gikk der, men slik de nå husket det (Eide & Winger, 2015:9).

Hva produserer fenomenet å huske? Er det bare noe du kan sette ord på, eller kan det være noe som er lagret som et minne i din kropps materialitet og som intra-agerer med andre materialiteter og produserer kutt når disse materialiteter i nye spacetimematteringer møtes som diffraksjoner og bryter eller bøyer av? Og hva blir det da å huske noe? Slik jeg leser Barad er minnet, det du husker, fenomen i bevegelse, og det er kuttene i spacetimemattering som produserer hva fenomenet fremstår som. Minner er derfor alltid allerede fragmenter av mange spacetimematteringer, det vil si de er (re)konfigureringer i spacetimematter (Barad, 2014a:168), noe som ikke gjør dem mindre «riktige/sanne», men åpner for en synliggjøring av at ethvert minne er i evig tilblivelse/forskyvning. Det åpner for at kroppslig lagrede minner, i nye spacetimematteringer, kan åpne for nye kunnskapsproduksjoner, slik som for eksempel den ansatte som hadde glemt hvordan smokken hadde fungert som «tenke-verktøy» i dens barndom. I det nye møtet med smokken intra-agerte smokken og kroppens materialiteter og «glemte» minner kom frem og ble ord satt. Men siden spacetimematteringen er en annen vil minnene (re)konfigureres, og det kan åpne opp for ny/annen kunnskapsproduksjon i og rundt smokk.

Fenomenet å huske ≈ minne

Det andre sitatet jeg ønsker å løfte frem handler også om intra-aksjoner mellom humane og nonhumane fenomen. Eide og Winger beskriver at barna, når de går rundt på avdelingen,

spontant kommer med ytringer (ord og handlinger) i sine møter med nonhumane materialiteter som de kjenner igjen fra den gangen de selv gikk på denne avdelingen. Forskerne beskriver disse møtene med at «rom, møbler, leker og annet utstyr fungerte som “triggere” for hukommelsen» (Eide & Winger, 2015:7). Slik jeg opplever det, intra-agerer rom, møbler, leker og annet utstyr (nonhumane materialiteter), med barna (human materialitetene) og produserer kutt (triggere) som (re)konstruerer fenomenene. Barnas kroppslige materialitet intra-agerer med alle fenomenene i spacetimematteringen, og det produseres kutt som åpner opp for en forskyvning av deres opplevelser om/rundt fenomenene, da tid, sted og materialitet hele tiden er i endring. Barnas bevegelser, både fysisk og mentalt, mellom de humane og nonhumane materialitetene i spacetimematteringen produserer intra-aksjoner som åpner for lagrede minner i kroppens materialitet. Samtidig åpner også minnene for en forskyvning, da øyeblikkets intra-aksjon skaper åpning for at minnenes materialiteter sammenflettes med opplevelsene i øyeblikket og produserer noe som kroppens materialitet kan ta med inn i nye spacetimematteringer.

the past is never left behind, never finished once and for all, and the future is not what will come to be in an unfolding of the present moment; rather the past and the future are enfolded participant in matter's iterative becoming (Barad, 2007:181).

På den måten blir alle materialitetene, i øyeblikket, agenter som er med og former hvordan humane og nonhumane fenomen vil kunne virke og fremstå i nye spacetimematteringer.

Jeg velger å stoppe «analysen» av Winger og Eides artikkel (2015) her, og vende tilbake til mine forskerhendelser, men lesningen av deres artikkel har, for meg, synliggjort nye/andre opplevelser av å lese en tekst. Teksten har intra-agert med meg og posthumane teorier, og produsert kutt og «nye» tanker. I tillegg opplever jeg, blant annet at ved å lese teksten med posthumane briller, at teksten synliggjorde for meg, nonhumane materialiteters agentskap. Gjennom (re)møter med nonhumane og humane materialiteter synliggjøres det, at det er noe som virker mellom de nonhumane og humane materialitetene, noe som intra-agerer, og gir kutt. Både i (re)møte mellom barna og den «gamle» avdelingen men også i (re)møtet mellom den ansatte og smokken. De nonhumane fenomenene virker i møtet og produksjonen av minner.

4.3.2 Materialitet-smokk

På side 16 i denne oppgaven opplevde jeg at begrepet materialitet produserte et kutt som jeg har valgt å ta med inn i analysen, fordi jeg opplever, slik som Barad (2003; 2007) gir uttrykk for, what matter matters. Hva virker når mening/betydning blir materialiteter? Eller, hva virker i og rundt fenomenet materialitet når det blir en bevegelig sammenflettet gjøren av subjektet og objektet (Barad, 2007:151). Kan det for eksempel åpne opp for bevegelser som virker i øyeblikket og gir «nye»/andre kunnskapsproduksjoner? Kan det åpne for å «skape nye ontologiske, men kun foreløpige, meninger i verden» (Reinertsen, 2015:270)?

Forskeren velger derfor i denne forskerhendelsen å beskrive alle humane og nonhumane fenomen som materialiteter, for deretter å eksperimentere, sammen med humane og nonhumane materialiteter i forskjellige spacetimematteringer, hvordan språket, som et fenomen, kan virke i og rundt andre fenomen og produsere noe, ut av noe, som tilsynelatende ikke sier noe.

Materialiteten står ved materialiteten på materialiteten. Materialiteten er fylt med materialiteter som flyter rundt i materialiteten. Materialiteten renner fra den ene materialiteten. Materialiteten står på en liten materialitet, ved denne materialiteten, med to materialiteter i materialitetene (som tilsynelatende har samme materialitet som materialiteten som ligger på materialitetens materialitet i materialiteten) og tar den ene materialiteten inn i materialiteten, putter materialiteten i materialiteten, tar materialiteten ut av materialiteten, tar materialiteten inn i materialiteten og inn igjen i materialiteten. Frem og tilbake. Frem og tilbake. Det er materialiteten av materialitet som tilsynelatende dominerer med sin vedvarende materialitet. Men som en materialitet høres materialiteter fra materialiteten. Materialiteter av materialiteter som er sammen og som spiser. Det vil si materialiteter av alle materialitetene som inngår i «materialiteten». En pågående materialitets-materialitet. Materialiteten holder på med sitt ved materialiteten. En annen materialitet går med rolige materialiteter rundt og rydder vekk materialiteter, materialiteter, tømmer materialiteten for materialitet og tørker materialiteten for materialitet. Materialiteten holder på med sitt. En materialitet står og filmer. Materialiteten holder på med sitt. En materialitet på stativ står og går. Materialiteten holder på med sitt. Den lineære materialiteten går. 5 materialiteter. 10 materialiteter. 15 materialiteter. Materialiteten holder på med sitt. Materialiteten inn og ut av materialiteten. Inn og ut av materialiteten og inn i materialiteten. Inn og ut av materialiteten og inn i materialiteten.

Den ene materialiteten «faller» ned i materialiteten i materialiteten. Den «forsvinner» med materialiteten av de andre materialitetene som beveger seg i materialitetens materialiteter. Materialiteten stopper opp. Noe skjer.... Det skjer noe med den andre materialiteten materialiteten holder i materialiteten.... Materialiteten ut og inn av materialiteten og inn i materialiteten. Materialiteten ut og inn av materialiteten og inn i materialiteten. Plutselig kommer materialiteten som har blitt virvlet rundt med materialiteten inn i materialiteten hvor materialitetens materialiteter ut og inn av materialiteten pågår. Materialiteten tar materialiteten opp. Materialiteten løftes høyt opp i materialiteten. Materialitetens materialiteter beveger seg oppover.

Forskerens diffraksjoner

Hvordan virker språket som et fenomen? Tekstens materialiteter og forskerens materialiteter intra-agerer. Hvilke bevegelser produseres? Hvilke virtuelle bilder produseres? Forskeren er sammenvevd med hendelsen som teksten «beskriver»⁵⁵, slik at det blir veldig vanskelig å frigjøre tekstens «bilder» fra de som allerede er i og rundt forskerens kroppslige materialiteter. Men teksten kan produsere affekt. Tekstens rytme intra-agerer med forskerens kropp og gir kutt og bilder av «Pompe og Pilt»⁵⁶. Tekstens bevegelser intra-agerer med kroppens bevegelser og dukkenes bevegelser. Tekstens rytme, tempo og intensitet intra-agerer med tidligere spacetimematteringers opplevelse av Pompe og Pilt dukkenes stakkato, stive bevegelser og vaktmesterens evigvarende terping på «meningsløse» ord⁵⁷. Bevegelsene oppleves truende og utfordrende. I tillegg intra-agerer kroppen med tekstens sorte tegn på det hvite papiret og tv-seriens sort/hvite bilde. Tankene som flyter gjennom forskeren produserer ordet begrensinger. Teksten og tv-serien åpner ikke, det lukker. Forskeren trenger en annen person som er klar for å utfordre sine tanker/opplevelser. En annen person som også vil prøve å intra-agere med teksten for å sense hva som virker. Hvilke tilblivelser kan den åpne for.

Diffraksjoner mellom tekst og menneske

Et menneske sa seg villig til å utforske teksten, og ga følgende tilbakemelding⁵⁸ over telefon:

⁵⁵ Dette er den samme forskerhendelsen som også blir beskrevet under 4.3.3, *Eksperimenterings-smokk*.

⁵⁶ «Pompe og Pilt er tittelen på den surrealistiske dukketeater-serien *Reparatørene kommer!*, samt navnet på de to hovedfigurene i serien, som ble sendt på Barne-TV i NRK første gang i 1969. Den ble produsert av Bjørg og Arne Mykle i samarbeid med Ebbe Ordning» (Lastet ned fra Wikipedia.org, 15.5.15).

⁵⁷ Jeg har ikke sett disse filmene siden de kom på 60-tallet, og har med vilje ikke sett dem nå, fordi jeg ønsker at det jeg senser i kroppen skal komme frem og ikke bli farget av å se filmene som voksen KUTT! Her fikk jeg umiddelbart en følelse av hvordan det var den gangen jeg som voksen leste «Karlson på taket» av Astrid Lindgren og opplevde barndommens helt som noe helt annet. En spacetimemattering som gjorde noe med mitt forhold til Karlson på taket, men samtidig åpnet for ny kunnskapsproduksjon.

⁵⁸ Jeg skrev ned stikkord under samtalen, men teksten som fremkommer her er min opplevelse av dialogen.

«Uro. Den skaper uro. Ubehag. Det er som å være på en Jon Fosse forestilling. Mye blir sagt uten at det blir sagt». Forskeren tenker: «Tilsynelatende virker ikke språket, men samtidig gjør det.» Forskeren spør: «Hva er det som skaper uro?» «Gjentagelsene og at det fortelles så mye uten at jeg helt kan si hva det er som fortelles» Forskeren: «Hva gjør teksten?» «Utfordrer meg. Erter meg. Gjør meg nysgjerrig. Hva vil den fortelle?» Forskeren: «Hva vil du den skal fortelle? ;)» ... Kan teksten/språkets materialitet virke, selv når ordene tilsynelatende ikke sier noe? Eller er det tilsynelatende? For gjentakelsene produserer bevegelser. Bevegelser som virker. Bevegelser som setter i gang affekter i materialitetene. Bevegelser som produserer noe. Bevegelser som sier/forteller noe.

Repareres,
revideres,
sublimeres,
reverseres

Personen jeg snakket med på telefonen henviste til opplevelser knyttet til teaterforestillinger av Jon Fosse, noe som produserte en diffraksjon som åpner for Knut Ove Arntzens utsagn om at «i postmoderne teater kan en forestilling forstås som formidler av en mening eller intensjon som er flyktig og bare kan oppfattes individuelt av den enkelte tilskuer. Den snakker ikke bare med en stemme, men med mange stemmer, og det har skjedd et brudd med teksten» (Arntzen, 2015:166-167). Det åpner for, slik jeg leser det, at materialitetene intra-agerer med alle materialitetene i og rundt materialiteten og åpner for at tekstens materialitet kan gi forskjellige kunnskapsproduksjoner.⁵⁹ Tekstens bevegelser virker. De åpner for noe, samtidig som de lukker for noe. Kan de uttrykke noe om fenomenets agentskap? Vil agentenes bevegelser virke i andre spacetimematteringer?

Diffraksjoner mellom tekst og barnehagelærere

Jeg bestemmer meg spontant for også å prøve ut teksten i et fag-møte med tre andre barnehagelærere. Ville teksten i intra-aksjoner med barnehagelærerne kunne produsere noe annet? Denne gangen leser jeg hendelsen høyt, da jeg ikke hadde planlagt det på forhånd, og bare hadde teksten liggende som et dokument på pc-en.

«Hva opplever dere?»

Nr. 1 «Som å høre på Jan Erik Vold... Stemmen din. Rytmen i det du leste..»

Nr. 2 «Først tenkte jeg. Dette blir bare tulle. Slitsom materialitet. Slitsomt å høre på. Jeg ble irritert. Nå orker jeg ikke å høre mer. Men så skjedde det noe i teksten. Jeg fikk et bilde. Da

⁵⁹ Her ble det mye materialiteter. Sier det noe, eller? ;)

ble det en film som fløt litt avgårde. Din stemme ble en lyd på det som foregikk. Jeg ble avslappet.....du bommet ikke likevel, Constance».

Nr. 3 «For meg var det omvendt. For meg var det i begynnelsen deilig. Det var som vann som fløt. Vakkert. Som et dikt. Plutselig fikk jeg bilder i hodet. Det ble for mye. Ble kvalm. Det ble for mye. Det ble eltet og eltet».

Nr. 1 « eller Arild Nyquist. Det hadde kanskje vært annerledes hvis jeg selv hadde lest det. Da får jeg tid til å tenke på hva ordene forteller».

Nr. 2 «Hadde jeg skulle lese teksten, hadde jeg sluttet etter noen linjer....Materiell diaré..... Jeg får bilde av deg som en grønn smokk. En Robin Hood grønn smokk. En alvorlig, seriøs grønn smokk.»

Nr. 3 «En Barbara-mamma-smokk».

Alle ler og forskeren velger å stoppe her.

En uformell situasjon, men samtidig formell, da den er én i rekken av spacetimetatteringer hvor disse barnehagelærerne møtes for faglige diskusjoner. Alltid allerede leken, eksperimenterende, utforskende. En spacetimetattering hvor intra-aksjonene beveger seg mellom menneskenes materialiteter og mellom menneskenes materialiteter og alle andre materialiteter i spacetimetatteringen. For eksempel hvordan stemmevolumet stiger og synker. Hvordan stemmene flyter sammen med andre stemmers bølger, eller stemmene bryter mot en stemme i et annet toneleie. Ivrig. Dominerende. Insisterende. Innsmigrende.

Bevegelser mellom rommet, tiden og andre materialiteter. Bordet, stolene, sofaen, te-lysene, grønnsakene, dippen, frukten, teen, kaffen og menneskene intra-agerer med hverandre. Bordet er overfylt. Ordene over bordet bølger frem og tilbake. Inne imellom skjer det kutt. Noen tar noe fra bordet. Gjør noe annet. Grønnsakene åpner opp for å bli spist. I det gulerotbiten tygges på, får det som sies et annet fokus. Det blandes sammen med lyden og smaken av gulerotbiten. Du kjenner hvordan tennene skjærer gjennom gulerotbiten. Sofaen gjør noe med kroppen som sitter i den. Bevegelsene den inviterer til. Bevegelser som intra-agerer med andre bevegelser.

Jo mer jeg senser/beskriver denne forskerhendelsen, jo mer trer bevegelsene frem. Diffraksjoner som intra-agerer mellom humane og nonhumane materialiteter, og om~og~om igjen produserer kutt. Kutt som produserer nye bevegelser.

Jeg opplever at ordene, som materialiteter, virker i møtet med barnehagelærerne, og at ordene ikke har noen endelig iboende mening (Barad, 2008:131), men at de om~og~om igjen i spacetimematteringens intra-aksjoner bryter mot/bøyer av i sine møter med de humane og nonhumane materialitetene. Hva virker i fenomenene? Bevegelsene produserer noe som på en eller annen måte blir med i nye spacetimematteringer.

En måned senere. Igjen møtes barnehagelærerne. Forskeren leser opp hva de sa sist gang de var sammen⁶⁰. Alle ler. Alle kjenner seg igjen, men i denne spacetimematteringen blir ordene ekkoer fra noe, som i denne spacetimematteringen tar andre veier. «Multiple temporalities working in the same moment as echoes or presences of other space» (Juelskjær, 2013:758). Jeg, som forsker, kjenner hvordan ordene om~og~om igjen, som diffraksjoner, intra-agerer med mine materialiteter og produserer gode tanker, smil og opplevelse av fellesskap.

Språket/begrepets diffraksjoner

Tre forskjellige spacetimematteringer har på forskjellige måter virket i og rundt forskerhendelsen. Hva har de produsert? Bevegelser? Har begrepet materialitet, som et fenomen virket? Har språket som fenomen virket? Jeg opplever at de forskjellige spacetimematteringene har løftet frem bevegelsene. Bevegelsene i ordene på papiret, bevegelser som forskerhendelsens skriftlige «utseende» gir et visuelt bilde av, bevegelsene i min stemme når jeg leser, bevegelsene mellom humane og nonhumane fenomen i møtene Det har produsert affekter det har produsert kutt som har produsert affekter; uro, nysgjerrighet, irritasjon, undring, latter Det har produsert bevegelser mellom tekst og mennesker, mellom tekst og nonhumane materialiteter (å spise på noe, mens man hører) Har det synliggjort noe? Hvordan tilsynelatende meningsløse ord produserer noe. De produserer affekter, bilder, tanker. Kan de produsere en tiltand hvor tid og sted oppløses? Teksten blir som bevegelser i flow?

4.3.3 Eksperimenterings-smokk

Eksperimenterings-smokken er egentlig en form for materialisering av Materialitet-smokken, eller? De er sammenflettet og bygger på den samme hendelsen, men der Materialitet-smokkens språk kan virke absurd, nærmer Eksperimenterings-smokken seg et språk som

⁶⁰ Forskeren ba, i denne spacetimematteringen, om godkjenning til å bruke det de hadde sagt, og om de kjente seg igjen i det som ble beskrevet, da ordene får en endring gjennom forskerens skriftliggjøring av dialogen.

kanskje lettere gir mening. Men begge forskerhendelsene handler på forskjellige måter om hvordan også språket, som en apparatus, er med og virker i/rundt/gjennom det som produseres.

I forskerhendelsen, Eksperimenterings-smokken, har teksten og jeg blant annet eksperimentert med hvilke andre diffraksjoner som kan oppstå når forskerhendelsens språk får en annen form. Selv om denne forskerhendelsen tilbyr en tekst som av mange vil kunne oppleves som lettere tilgjengelig, har den samtidig, gjennom bruk av begrepet menneske, prøvd å utfordre fokuset på dikotomiene voksen/barn og gutt/jente. Valget av begrepet menneske handler om å prøve å flytte fokuset fra mennesket som et subjekt til en tilstand hvor mennesket blir et sammenflettet fenomen av subjekt og objekt, og hvor mennesket derigjennom blir en del av verdens bevegelser, og de pågående diffraksjonene mellom humane og nonhumane fenomen

Mennesket står ved vannrennen på badet. Rennet er fylt med smokker som flyter rundt i vannet. Vannet renner fra den ene kranen. Mennesket står på en liten krakk ved denne kranen, med to smokker i hendene (som tilsynelatende har samme utseende som de som ligger på dets plass i garderoben) og tar den ene smokken inn i vannstrålen, putter smokken i munnen, tar smokken ut av munnen, tar smokken inn i vannstrålen og inn igjen i munnen. Frem og tilbake. Frem og tilbake. Det er lyden av vann som tilsynelatende dominerer med sin vedvarende brusing. Men som et bakteppe høres lyder fra avdelingen. Lyder av mennesker som er sammen og som spiser. Det vil si lyden av alle materialitetene som inngår i «spisesituasjonen». En pågående bakgrunns-lyd. Mennesket holder på med sitt ved vannrennen. Et annet menneske går med rolige bevegelser rundt og rydder vekk vannleker, smokker, tømmer bassengene for vann og tørker gulvet for vann. Smokken/mennesket holder på med sitt. Et menneske står og filmer. Smokken/mennesket holder på med sitt. Et videokamera på stativ står og går. Smokken/mennesket holder på med sitt. Den lineære tiden går. 5 minutter. 10 minutter. 15 minutter. Smokken/mennesket holder på med sitt. Smokkene inn og ut av munnen. Inn og ut av vannstrålen og inn i munnen. Inn og ut av vannstrålen og inn i munnen.

Den ene smokken «faller» ned i vannet i renna. Den «forsvinner» med strømmen av de andre smokkene som beveger seg i vannets strømminger. Mennesket stopper opp. Noe skjer..... Det skjer noe med den andre smokken mennesket holder i hånden.... Smokken ut og inn av vannstrålen og inn i munnen. Smokken ut og inn av vannstrålen og inn i munnen. Plutselig

kommer smokken som har blitt virvlet rundt med vannet inn i området hvor smokkens/menneskets bevegelser ut og inn av vannstrålen pågår. Mennesket tar smokken opp. Smokken løftes høyt opp i luften. Menneskets lepper beveger seg oppover.

30 minutter senere. Forskeren kommer inn i rommet hvor mennesket sitter og har en tallerken med mat foran seg på bordet. Mennesket og forskerens blikk møtes, menneskets lepper beveger seg oppover og dets kropp er på vei opp/ut fra stolen det sitter på. Idet mennesket holder en hånd på stolen og en på bordet, stopper det. Blikket endrer seg og menneskets kropp synker ned på stolen igjen.

Hva skjer? Hvilke fenomen er i bevegelse og hva virker i fenomenene?

Jeg vil prøve å beskrive hvordan forskeren intra-agerer med forskerhendelsen og blir en apparatus hvor diffraksjoner mellom forskeren, teorier og forskerhendelsen virker. I intra-aksjonene som oppstår, produseres kutt som materialiseres som avsnitt med egne overskrifter. Om~og~om igjen vil teksten/tankene bølge frem og tilbake, og prøve å materialisere en tekst som synliggjør noen av prosessenes intra-aksjoner/kutt og «nye»/endrede tanker.

Siden forskeren ikke kan vite hva som virker i de andre fenomenene, bruker hun egne opplevelser/minner som apparatus for å prøve og sense hva som kan virke mellom fenomenene.

Forskerhendelsen

Selve forskerhendelsen sier med sin skriftlige form noe om hvordan forskeren prøver å beskrive historien uten å påvirke historien. Men gjennom valg av ord som «mennesket» istedenfor «barnet» og de repeterende beskrivelsene i hendelsen, fremkommer forskerens posisjon, og hendelsen påvirkes av det, samtidig som det påvirker den som skriver/leser det. Tekstens tempo og intensitet virker om og om igjen og produserer noe i forskeren, leseren og de nonhumane materialitetene.

Jeg velger å gå forbi dette, og heller prøve å gå inn i noen av de andre fenomenene i hendelsen.

Bevegelser

Hva virker i denne hendelsens mange kutt? Hva er det som affektivt treffer? Som forsker oppleves et tydelig brudd idet mennesket stopper bevegelsen og setter seg ned igjen på stolen.

Det setter i gang bølger av affektive intra-aksjoner.

Hva virker mellom øynene som møttes, kroppene, bordet, stolen, lyset, lukten, lydene, tid og sted? Hva er det som produserer kutt når barnets kropps materialiteter stopper sine bevegelser og «synker» ned igjen på stolen? Hva intra-agerer kroppens materialiteter med? Forskerens kropps bevegelser i møtet, lysets bevegelse i rommet, luktenes bevegelser, pustenes bevegelser, og igjen, lyden av aktiviteter et annet sted, eller? Som forsker opplevde jeg at barnets avbrutte bevegelse ut av stolen produserte kutt som blant annet ga flashback til spacetimmatteringen på badet cirka 30 minutter tidligere. Så før jeg går

nærmere inn på spacetimmatteringen hvor kroppens bevegelse ut av stolen stopper, vil jeg prøve å synliggjøre noe av diffraksjonene som intra-agerte i/rundt/gjennom noen av fenomenene en halvtime tidligere, for så «ta med»/sense intra-aksjoner mellom baderommets spacetimmatteringen og spacetimmatteringen ved spisebordet.

Smokken, barnet, vannet og meg

Smokkens tilstedeværelse intra-agerer med meg. Den får kroppens materialiteter til å søke bevegelsene. Smokkens bevegelser ut og inn av vannstrålen. Intensiteten i vannet som treffer smokken. Hvordan vannet bøyer av rundt smokken. Hvordan vannet treffer smokkens forskjellige overflater; den harde ringen, den myke gummidelen. Hvordan barnets bevegelser flettes sammen med vannet og smokkens bevegelser. Hvorfor gjør barnet disse bevegelsene? Hva intra-agerer mellom barnet, smokken og vannet?

Er det vannstrålens bevegelser som er barnets hovedfokus? Hvordan smokkens bevegelse inn og ut av vannstrålen møter vannet på forskjellige måter? Gir det forskjellige opplevelser i materialitetene som møtes i/rundt/gjennom bevegelsene ved vannrenne? Gjør vannstrålens styrke noe med bevegelsene? Hvilke bevegelser som settes i gang i smokken? Hvilke bevegelser som fingrene som holder smokken blir en del av? Handler det om å om~og~om igjen kjenne forskjeller?

Eller er det barnets smak av vannet som intra-agerer med smokkens smak, eller er det mengden av vann som blir med på smokkens reise inn og ut av munnen som barnet blir en del av? Eller handler det om smokkens taktile bevegelser mot leppene, tennene, tungen? Gjør smokken noe med tungens bevegelser i munnen, rundt smokken? Eller? Jeg kan ikke vite hva som virker, men ved å flytte fokuset fra barnet, vannet og smokken til hvordan spacetimetatteringen intra-agerer i forskeren, åpner jeg for andre/nye diffraksjoner og kanskje de kan åpne opp for å sense noe annet mellom bevegelsene til barnet, smokken og vannet.

Siden forskeren ikke kan vite hva som virker i barnet, vender hun seg mot seg selv og prøver å sense hvordan forskerhendelsen intra-agerer i og rundt henne, for å sense om det kan åpne for noe.

Lyden av vann, 1

Det første som treffer forskeren, når jeg sitter ved pc-en og tenker tilbake på forskerhendelsen, er lyden. Den pågående brusingen av vannet i kranen på badet. Lyden av vannet som står og renner. Lyden av vannets hurtige og intense lyd-diffraksjoner. Lyden av vannet som tilsynelatende stenger all annen lyd ute. Lyden av vannet som intra-agerer med øret og resten av kroppens materialiteter.

Det er som å ha på seg hodetelefoner, hvor hodetelefonene og musikkens bevegelser tilsynelatende fjerner deg fra tid og sted. Du lukkes inn i noe, samtidig som det åpner for noe annet. Du er i/en del av bevegelser mellom deg, hodetelefonene og musikken, samtidig som kroppen også intra-agerer med mange andre «kroppers» bevegelser utenfor hodetelefonene. Bevegelsene mellom hodetelefonene og kroppens materialitet intra-agerer. Hodetelefonene presser lydbølger inn mot/rundt/i/gjennom øret. Inn i/rundt/gjennom hodet. Inn i/rundt/gjennom kroppens materialitet bølger lydets bevegelser, samtidig som kroppen også intra-agerer med bevegelsene utenfor hodetelefonene.

Det bølger/vibrerer mellom vannets lydbølger og kroppens materialiteter. Bevegelsene er blandet med alle de andre bevegelsene i rommet. Det oppleves som affekter i kroppens materialiteter. Det setter i gang tanker, pusten endres. Intensiteten øker eller minker ettersom vann-lydenes materialiteter og kroppens materialiteter intra-agerer.

Lyden av vann, 2

Samtidig oppleves ikke lyden av vannet som noe som stenger noe ute, men noe som åpner for noe annet. Vannets bevegelser og lyder oppleves meditativt. Vannets lyder fjerner all annen lyd. Vannets puls og tempo intra-agerer med kroppens materialiteter og virker. Vannets lyd-bevegelser gjør noe med kroppen. Kroppens pust endrer seg. Pustens tempo blir roligere. Det oppleves som å sitte ved en bekk, og bekkens bevegelser og lyder demper alle de andre lydene i skogen. Jeg formelig kjenner hvordan kroppen synker litt sammen, pusten blir roligere, jeg er i tilblivelse.

Lyden av bevegelser som ikke er her, samtidig som de er her

Samtidig fanger kroppen opp lyd av mennesker som ikke er på badet. Lyden av menneskene inne på avdelingen. Lydenes diffraksjoner intra-agerer med kroppen og det oppstår kutt. Det oppstår en opplevelse av å være et sted, samtidig som det skjer noe helt annet rett ved siden av. To spacetimematteringer på samme tid. Å høre lydene og kjenne hvor forskjellig de treffer kroppen. Hvordan lydene intra-agerer med/i/rundt kroppen. Lydene fra avdelingen åpner for bilder i kroppen. Lydene produserer en spacetimemattering hvor kropp og lyd produserer virtuelle bilder av noe som ikke er, men som skapes som et resultat av tidligere spacetimematteringer mellom den type lyd og kroppen. Lyden av å være utenfor, å ikke være en del av noe. Det dukker opp et bilde av det å være syk, å ikke orke noe annet enn å ligge i sengen, men samtidig høre lydene utenfor rommet som forteller at der ute leves liv i tilblivelse samtidig som det virker om tiden har stoppet i sengen.

Hva skjer mellom fenomenene? Lydens bevegelser intra-agerer med kroppslige fragmenter av andre spacetimematteringer. Vannets lyd-bevegelser sammenflettes med forskerens kroppslige fragmenter av «tidligere» opplevelser og produserer kunnskap om hvordan lyd påvirker og påvirkes av fenomener. Hvordan lyd kan produsere ro eller en tilstand av å være to steder/tider på en gang. Hvordan lyd kan intra-agere med andre spacetimematteringer og forskyve hvordan lyden intra-agerer med kroppen i øyeblikket.

Spacetimemattering

Da forskeren sto i spacetimematteringen på badet, så fremkom ikke disse tankene. Da bare intra-agerte kroppen affektivt på tidligere opplevelser. Kroppen reagerer på noe mellom kroppen og vannet. Materialitetene intra-agerer med hverandre. De virker i/gjennom/rundt hvordan lydenes bevegelser virket i/rundt forskeren. Senere, ved pc-en, intra-agerer teksten, teoriene, hendelsene og kroppen. Da åpnes det for nye intra-aksjoner som blant annet gjør at forskeren gjennom/i/rundt en rhizome av tanker/minner, senser affekter knyttet til tidligere

kroppslige opplevelser som forskyver tankene/minnene. Lyden endrer seg, samtidig som den tilsynelatende er det samme. Lyden påvirker og påvirkes på forskjellige måter som pågående spacetimetatteringer. Dette betyr at et fenomen ikke er noe endelig, men tilblivelse i intra-aktiv gjøren (Barad, 2007:183).

Samtidig er lyden av vann tilsynelatende lik. Det er vann som renner. Det er bevegelse. Det er tempo. Det er intensitet. Den oppleves annerledes samtidig som kjent. Hva åpner det for? Lyden intra-agerer med tidligere opplevelser av lyd, legger til nye opplevelser med lyd, kutter dem sammen/fra hverandre, og fletter dem sammen med de andre materialitetene og gjør om~og~igjen en forskyvning av lydets tilblivelser. Noe kjent, men også noe annet.

Mennesket og vannet

Jeg kan ikke vite hva som foregår i/rundt/gjennom barnet, men jeg kan affektivt prøve å sense hvordan de humane og nonhumane materialitetene intra-agerer. Jeg velger å fokusere på barnet og vannet. Hva intra-agerer? Det kan handle om hvordan vannets brusing kanskje gjør noe med hørselen. At vannet og hørselen intra-agerer. At intra-aksjonene kan være med og viske/stenge ut andre lyder, og/eller at den humane og nonhumane materialitetens intra-aksjon åpner for noe annet enn at lyden viskes/stenges ut. Kanskje forsterker det noe annet. Eller?

Hvis jeg forskyver fokuset litt fra det rennende vannet til når smokken faller i vannrennen, og lar tankene mine, som diffraksjoner, virke med hendelse, hva kan det åpne for? Intra-aksjonen mellom smokken og fingrene produserer et kutt, som føre til at smokken faller i vannrennen. Smokken og/eller mennesket kan ha produsert agentskap, eller kanskje det er vannets intra-aksjon med smokken/barnet som har produsert agentskap og virker

Hva agerte i det smokken forsvant med strømmen av vann?
- vannstrålen frigjorde smokken
- fingrenes grep rundt smokken
Var smokken lei av å bli tatt ut og inn av vannstrålen og munnen :)

i det smokken faller i vannet. Uansett, smokken forsvinner i vannets bevegelser, og forskerens fokus flyttes tilbake til barnet, som tilsynelatende ikke produserer bevegelser (*står* stille), før det igjen, med den andre smokken «gjenopptar» bevegelsene ut og inn av vannstrålen. Jeg opplever at det skjer en intra-aksjon mellom smokken i hånden og barnet. De intra-agerer og produserer sammen bevegelser ut og inn av vannstrålen Men da smokk nummer en, etter å ha fulgt vannstrømmen en runde, kom inn i barnets synsfelt, intra-agerer barnet med den smokken og produserer en handling; løfter den «triumferende» opp i luften. En handling som produserer et kutt i forskeren.

... og forskeren

I forskeren produseres tanker om hvilket forhold vi har til det vi har rundt oss. Hvordan nonhumane materialiteter intra-agerer med oss, og (re)konfigurerer fenomen som vi om~og~om igjen virker sammenflettet med i spacetimetattering. Hvordan intra-aksjoner med nonhumane fenomener kan produsere tempo, intensitet, styrke og affekt, som kan produsere kutt som kan åpne eller lukke for noe. Intra-aksjoner som gir kutt og for eksempel produserer affekt; glede av gjenkjenning/ intensitet av triumf. Gleden av å gjenkjenne noe. Triumfen: «Jeg fant den!» Hendelsen produserer i forskeren affekter knyttet til minner om den gangen hun som 14-åring skulle reise alene til USA, og ikke finner passet sitt i skuffen på skrivebordet. Først begynner hun rolig å lete blant alle de andre papirene i skuffen. Etter hvert mer panisk. Pulsen økte, uro sprer seg i kroppen. Bevegelsene ble planløse og intense. Fokuset flyttes til andre steder å lete, før hun igjen flyttet fokuset til skuffen og finner passet. Lettelsen, gleden, triumfen - reisen kunne begynne/fortsette. Jeg opplever at det kan ha vært gjenkjennelsens diffraksjoner som gjennom en spacetimetattering gjorde at jeg tilsynelatende gjenkjente noe i barnets bevegelser, noe som åpnet for å sense barnets og smokkens aktivitet som noe annet. En opplevelse av at mennesket/smokkens bevegelser intra-agerte med min kropps minner av bevegelser, og produserte kutt og opplevelse av gjenkjennelse.

En halvtime senere

Hvis jeg nå prøver å ta disse affektive intra-aksjonene, og lar dem, som diffraksjoner, møte materialitetene i/rundt/gjennom spacetimetatteringen en halv time senere. Hva skjer i det øyeblikket mennesket og forskerens blikk møttes? Hva skjer i det agentiske kuttet?

Hva skjer i det øyeblikket, når kroppenes bevegelser, sammen med alle de nonhumane materialitetene (bord, stil, gulv, lys, lyd, lukt og~og~og), intra-agerer med minner fra en spacetimetattering 30 minutter tidligere? Hvilke kutt produserer de i mennesket og forskeren? Jeg kan ikke vite hva kuttet produserer i menneskets materialitet, men kuttets synlige bevegelse (menneskets kropp stopper bevegelsen sin og synker ned på stolen) intra-agerer med forskeren og produserer «nye»/andre tanker/bevegelser.

Menneskets blikk intra-agerer med mitt blikk og produserer affekter i min kropp og gir et kutt som produserer et virtuelt bilde av meg som en smokk. Hvordan kan det skje? Hva er det som virker mellom fenomenene. Jeg opplever i kroppen at mennesket i et øyeblikk ser meg som en smokk. Hvilke bevegelser er det som kan produsere det? Kan det handle om at øynene i øyeblikkets møte blir en apparatus for lysets bevegelser som produserer opplevelsen i min kropp? Jeg vet ikke om øynene fungerer som apparatus for lysets bevegelser mellom øynene,

men jeg får i kroppen en opplevelse av at mennesket i et øyeblikk ser meg som en smokk. Det er en opplevelse av at to spacetimematteringer møttes og produserte noe. Hva var det? På badet hadde vi ikke øyekontakt. Vi snakket ikke sammen. Men vi har sannsynligvis, som forskjellige materialiteter, intra-agert på andre plan. Vi har delt noe. Menneskets bevegelser

på vei opp i fra stolen ga meg en opplevelse av et menneske som var klar for nye eksperimenteringer. Bevegelser som stopper i det kroppens materialiteter intra-agerer, ikke bare med forskeren, men kroppens berøring av stolen og bordet. Etterpå tenkte jeg at mennesket kanskje stoppet sin bevegelse ut av stolen på grunn av en melding som ble sendt via mitt

blikk/kropp om at det nå skulle sitte i ro og spise. Og det er fullt mulig, men hva om det var noe annet som intra-agerte? At det skjedde en intra-aksjon mellom hånden og bordet som produserte et kutt. At bordet agerte og signaliserte at denne spacetimematteringen inneholder noen andre materialiteter som «krever» noe annet. At menneskets tidligere opplevelser knyttet til en tilsynelatende tilsvarende spacetimemattering har satt seg i menneskets materialiteter og i dette øyeblikket produserte kutt. Kanskje kuttet handler om møte mellom materiell-diskursive praksiser som lukker for noen handlinger, «en materiell-diskursiv praksis, som produserer forskjellige (re)konfigurasjoner av fenomener i verden (Barad 2007:184). Et eller annet virket i fenomenene og medvirket til kuttet og (re)konstruerte hvilke muligheter spacetimematteringen åpnet/lukket for.

Spacetimematteringens bevegelser

Umiddelbart (i det tankene skrives ned via pc-ens tastatur) intra-agerer tankene og teorier og åpner for «nye»/andre tanker. Barnet og jeg var/er jo en del av en felles spacetimemattering. Eller? Vi er tilsynelatende til stede i den samme tiden og rommet, men materialitetene påvirker oss og vi påvirker dem forskjellig, så er vi egentlig sammen? Barnet forholder seg på sin måte til spacetimematteringen. Barnets materialiteter intra-agerte med de andre materialitetene på en eller annen måte, men sannsynligvis ikke på min måte. Jeg har en opplevelse av at barnet «bare» er til stede i øyeblikket. At det er oppslukt i bevegelsene i og rundt vannrennen. Jeg lar derimot lydene utenfor badet påvirke mine tanker/opplevelser. Jeg er ikke bare til stede på badet, jeg er virtuelt opptatt av et utall av tanker, som diffraksjoner i koppen, bølger mellom her og nå, der og da. Kanskje barnet, som tilsynelatende ikke gir meg noe oppmerksomhet, ha fanget opp noen av disse bevegelsene. Kanskje, fordi jeg for

eksempel ble sliten av å holde kameraet og lente meg inn mot veggen, kan ha produsert bevegelser som signaliserte noe til barnet.

Jeg opplever hvordan hendelser i hendelsen hele tiden åpner for nye bevegelser som bretter seg ut og overlapper hverandre om~og~om igjen. Jeg velger å stoppe der/her.

4.3.4 Flow-smokk

«Ethics is about mattering, about taking account of the entangled materializations of which we are part, including new configurations, new subjectivities, new possibilities – even the smallest cuts matter» (Barad, 2007:384).

Denne forskerhendelsen er verken lang eller har en omfattende «analyse», men jeg har i hele forskningsprosessen hatt den med meg. Etterhvert som forskerhendelser har blitt fjernet som (data)materiale i dette forskningsprosjektet, har av en eller annen grunn denne lille snutten alltid klart å forbli en del av teksten/(data)materialet. Jeg har undret meg litt over det underveis i forskerprosessen; «Hvorfor sitter denne hendelsen så veldig i min kroppslige materialitet?», men jeg har ikke gått grundig inn og «analysert» det, men bare valgt å ta den med videre. Men for meg, er det helt tydelig at et eller annet har intra-agert mellom forskeren, forskerhendelsen, teorier og dette dokumentets tilblivelser som har ført til at den er med fremdeles, og for meg er den et bilde på hvordan forskerens materialiteter inngår i et omfattende og komplisert samspill med alle de humane og nonhumane materialitetene i dette forskningsprosjektet. Samspill som produserer noe som forskeren «bare», som en apparatus, bidrar i.

Mennesket stabber inn på badet. Mange bevegelser beveger seg rundt det. Det stabber avgårde i en strøm av bevegelser. Stopper opp. Bevegelsene rundt bøyer av. Mennesket bøyer seg ned. Plukker opp en smokk fra gulvet. Retter seg opp. Øynenes bevegelser følger smokken og hånden. Mennesket bumper med bleierompa ned på gulvet. Armen og håndens bevegelser beveger smokken mot munnen. Smokken beveger seg mot munnen. Munnen åpner seg og armen, hånden, smokken og munnen møtes i/rundt/gjennom «felles» bevegelser. Munn og smokk beveger seg. Rundt mennesket flyter strømmen av mennesker. Mennesket sitter tilsynelatende helt stille. Munn og smokk beveger seg. Mennesket sitter tilsynelatende helt stille. Smokken og munnen beveger seg ≈

I denne forskerhendelsen oppleves det som at fenomenene barn, smokk, tid og sted tilblir noe annet. Det er en forskerhendelse, hvor tiden og stedet, i øyeblikket, oppstår som en annen tid og sted. Barnet og smokken er en del av baderommets spacetimemattering, men samtidig oppleves det som om barnet og smokken tilsynelatende ikke er til stede i denne spacetimematteringen. De har funnet sin egen spacetimemattering i spacetimematteringen. Hva virker i fenomenene? Hvordan virker intra-aksjonene?

Jeg kan ikke vite hva som foregår i barnet, men dets bevegelser bryter tilsynelatende med resten av tiden/rommets bevegelser. Det virker som barnet og smokken er helt oppslukt i sine «interne» intra-aksjoner. At det skapes bevegelser som tilsynelatende bare intra-agerer mellom barnet og smokkens materialiteter. Smokken/barnet åpner for en annen type handling. En annen tilblivelse. En tilblivelse hvor tid og sted blir noe annet. Jeg opplever at barnet og smokken gjennom sine bevegelser skaper et rom og tid i rommet og tiden.

Jeg opplever at Barads begrep, spacetimemattering, om~og~om igjen åpner for at hendelser i og rundt fenomenet smokk, som et nonhumant fenomen, bidrar med sitt agentskap i produksjonen av fenomeners tilblivelse. At mine møter med smokken på t-banen, på baderommet, ved smokkurven og~og~og blant annet har produsert «tenke-smokk», «medvirknings-smokk», flow-smokk og «eksperimenterings-smokk», smokker som åpner for «nye»/andre nonhumane og humane tilblivelser.

5.0 «Det er sant at jeg fant» Oppsummering

I dette forskerprosjektet har jeg eksperimentert i og rundt fenomeners tilblivelse i spacetimemattering. Gjennom bruk av begrepene spacetimemattering, nærlesing og thinkingfeel/tenkeføle, har kroppens materialiteter, sammen med teoriene og (data)materialet, som diffraksjoner, produsert kutt og forskerhendelser som har prøvd å åpne opp for å sense andre kunnskapsproduksjoner. Jeg har prøvd, gjennom bruk av Karen Barads teorier, å eksperimentere med hva som kan virke mellom mennesker og ikke-mennesker når humane og nonhumane materialiteter intra-agerer og produserer kutt. Videre har jeg prøvd å argumentere for at disse intra-aksjonene alltid er i en pågående tilblivelse, så spørsmålet er ikke hva et fenomen er, men hvordan prosesser i og rundt fenomener produserer fenomenenes tilblivelser.

Har dette forskerprosjektet åpnet for noen kunnskapsproduksjoner i og rundt fenomeners tilblivelser i spacetimemattering? Har det åpnet for noen tanker i og rundt menneskers samspill med nonhumane materialiteter? Jeg velger å prøve å sense noen av prosjektets diffraksjoner gjennom å innta forskjellige posisjoner; forskeren, teksten, smokken og spacetimemattering.

Hvordan har dette forskerprosjektet virket? Hva kan det ha produsert?

5.1 Forskeren

Som forsker opplever jeg at den posthumane vitenskapsteorien har åpnet for at jeg kan eksperimentere med hva forskning kan bli. Den synliggjør hvor sammenflettet forskeren er med alle de humane og nonhumane materialitetene rundt seg. Hvordan bevegelsene mellom meg og teoriene har produsert tekster i forskerdagboken og i tanke-bokser. At min kropps materialiteter har intra-agert i og med forskjellige spacetimematteringer og produsert affekter, bilder og opplevelser. At teksten i dette dokumentet har blitt produsert gjennom intra-aksjoner mellom meg, forskerens, teoriens og pc-ens materialiteter, men også gjennom et hav av andre humane og nonhumane materialiteter i forskningsprosessens assemblage. Begrepene datamateriale/datamaterialitet vil aldri bli det samme. Som forsker har de posthumane teoriene åpnet for en eksperimentering i og rundt hva og hvem som kan bli data. Jeg har opplevd at min kropps materialitet er en del av forskningsprosjektets data, noe som har åpnet for å eksperimentere med hva som virker i og rundt «mitt» datamateriale. I tillegg har jeg opplevd hvordan nonhumane materialiteter om~og~om igjen har intra-agert i og rundt meg, og for eksempel har vært med i produksjonen av valg og tekst.

Forskningsprosessen har også synliggjort hvordan bruken av smokke-stunt også blir en produksjon av virkeligheter som kan få materielle og følbare konsekvenser for alle som har blitt sammenflettet i forskningen (Lenz Taguchi & Palmer, 2015:81), med de etiske betenkelighetene det kan innebære. Samtidig skal det også sies at smokk-stuntene kan også åpne for «nye»/endrede kunnskapsproduksjoner i og rundt fenomeners tilblivelser, som kan åpne opp for kunnskapsproduksjoner i og rundt nonhumane fenomeners samspill med humane fenomener.

5.2 Teksten

Teksten har om~og~om igjen, i samspill med meg og forskningsassemblagen, produsert kutt og forskyvninger. Når jeg går tilbake og leser et av de første utkastene til denne masteroppgaven opplever jeg hvor mange spacetimematteringer teksten og jeg har opplevd. Spacetimematteringer som har produsert kutt, som så har blitt med som materialiteter inn i nye spacetimematteringer. Hvordan utdrag av teksten har blitt kuttet ut eller flyttet. Hvordan kutt, helt konkret, har ført til fjerning av referanser i referanselisten, samtidig som disse referansene jo fremdeles er en del av min kropps materialitet og helt sikkert, på en eller annen måte er med og intra-agerer i nye spacetimematteringer.

Opplevelser som på en eller annen måte sitter i min kropps materialitet og tekstens materialitet. For eksempel, det å våge å ta en avstikker fra smokken og sense andre nonhumane fenomens intra-aksjoner, og tillate teksten og forskeren å eksperimentere med hva som virker i forskerhendelsen *Materialitet-smokk*. Det åpnet for andre muligheter til å sense hva som kan virke i spacetimematteringer mellom nonhuman og human materialitet. Jeg opplever at teksten/forskerhendelsen/menneskene om~og~om igjen produserer bevegelser som åpner opp for intra-aksjoner/kutt/«nye»bevegelser. Og jeg opplever at disse bevegelsene synliggjør at også de nonhumane materialitetene utøver agentskap gjennom at teksten produserer affektive intra-aksjoner i menneskene. Intra-aksjoner som produserer kutt og for eksempel muntlige utsagn om hva som skjer i menneskelige materialiteter når teksten og deres materialiteter intra-agerer.

5.3 Smokken

Fenomenet smokk, som tidlig utfordret mine tanker og synliggjorde hvordan min kropps materialitet er fylt med materiell-diskursive praksiser, har åpnet opp for noe annet. Den har synliggjort hvordan for eksempel smokk kan gi mening til en type diskurser og materialiteter, og dermed bli med og åpner eller lukker, inkluderer og ekskluderer for hva som kan produseres (Barad, 2007). Noen fenomener blir produsert, mens andre ikke blir det. Når

«regelen» er at smokken bare skal brukes i sovesituasjonen, så lukker det tilsynelatende for noen muligheter, men i intra-aksjon mellom smokken og mennesket kan det oppstå noe annet. Sammen forskyver de gjennom sine intra-aksjoner grensene for hva som blir. Smokken blir for eksempel kanskje gitt som kos (t-banen), men smokken/barnet bruker kanskje øyeblikket til å (re)konfigurere smokken. Den blir kanskje et tenkeverktøy som sammen med barnet produserer noe. Jeg opplever hvordan spacetimetatteringer om~og~om igjen virker sammen med smokken. Smokken forteller om~og~om igjen andre historier enn dem som handler om trøst, kos, sugebehov. Dens intra-aksjoner fremtrer gjennom forskerhendelsene som et annet/forskjøvet fenomen. Et fenomen som åpner for noe annet. Et fenomen som i bevegelsene mellom materialitetene finner nye muligheter Smokken er ikke noe, den tilblir.

Smokken virker om~og~om igjen sammen med barnet og produserer også noe annet enn de kjente diskursene (trøst, kos, sugebehov). Smokkens agentskap er med og produserer fenomenet smokk, hvor smokken ikke lengre bare er et passivt verktøy, ferdigdefinert av mennesket, men et fenomen som i/gjennom/rundt intra-aksjoner med mennesker i øyeblikket, for eksempel kan bli tenke-smokk, eksperimenterings-smokk, flow-smokk og medvirknings-smokk.

5.4 Spacetimetattering

Avslutningsvis vil jeg bruke litt spacetimetatter til spacetimetattering ;) ⁶¹, fordi forskningsprosessen har synliggjort noe som, for meg, var overraskende. Det startet med en kommentar om at jeg bruker begrepet spacetimetattering veldig mye i teksten, noe som helt tydelig intra-agerer med den leseren ;). Jeg gikk da inn i teksten og prøvde å «analysere» hva som virker. Umiddelbart ble det tydelig at begrepet er flittig i bruk. Det opplevdes som når man lærer noe «nytt», og bare må gjøre det om~og~om igjen, til man får en opplevelse at det har falt på plass i kroppens materialitet. Så jeg satte i gang og prøvde å luke ut noen av spacetimetatteringene fra teksten, da det skjer et kutt. Teksten, begrepet og jeg intra-agerer og produserer kutt, hvor spacetimetattering ikke lengre bare handler om et begrep som fungerer som en apparatus. Det har skjedd en endring. Slik jeg opplever det, fremstår det også i teksten som et fenomen. Jeg hadde «bare» tenkt å bruke spacetimetattering som en *apparatus*, men opplever at spacetimetatteringens diffraksjoner i forskningsprosjektet har produsert *fenomenet* spacetimetattering. Det handler om, slik jeg opplever det, at noe annet ved forskerhendelsene kommer i fokus. Helt konkret handler det om, at sammenflettingen av

⁶¹ Jeg kjenner at jeg gjennom lesing av Karen Barads tekster mer og mer har blitt opptatt av begrepenes mange betydninger. «Matter matters» får meg nå til å trekke på smilebåndet, mens i starten ble jeg bare frustrert over alle lagene i betydningen.

tid, sted, humane og nonhumane materialiteter sammen med smokken og barnet, produserer en tilstand hvor tid og sted tilsynelatende ikke eksisterer. Barnet i vognen, barnet ved vasken og barnet på gulvet er alle tilsynelatende en del av en spacetimemattering, men i deres intra-aksjon med smokken og andre materialiteter åpnes det for et spacetimemattering-fenomen i spacetimematteringen, og jeg opplever derigjennom at «apparatuses are themselves phenomena» (Barad, 2008:134). Slik jeg opplever det, handler det om at barnas bevegelser intra-agerer med smokken og materialitetene i og rundt seg og produserer flow, et spacetimematteringfenomen hvor tid, sted og materialiteter blir noe annet, en tilstand av tilblivelse hvor tid, sted og materialitet sammenflettet oppløser tiden og stedet. Bevegelsene, intensiteten, tempoet, affektene produserer noe som er *av* verden, noe som sammenflettet om~og~om igjen åpner opp for og gjør verdens tilblivelser.

5.5 «So what?» Har Barad noe å tilby barnehagehverdagen?

Jeg opplever at Barads tanker om materialiteter, fenomener og spacetimemattering kan åpne for andre/forskyvende måter å sense hva og hvordan noe virker i barnehagens materiell-diskursive praksis. Barads teorier kan åpne opp for at de ansatte i barnehagen kan få en utvidet forståelse for hvordan kunnskapsproduksjon virker i øyeblikket, og hvordan denne kunnskapsproduksjonen åpner/lukker for fysiske/virtuelle handlinger som virker i alle materialitetene.

Barads tanker om det materiell-diskursive muliggjør å rette fokus mot hvordan barnehagens materiell-diskursive praksis kan føre til at smokken⁶², gjennom intra-aksjoner med de humane og nonhumane materialitetene, materialiserer visse fenomener, mens andre blir ekskludert. Det handler for eksempel om at dersom jeg, som en ansatt (eller foreldre, eller noen andre), diskursivt anser smokk som et verktøy for trøst eller soving og ikke gir smokken/barnet mulighet til å intra-agere i andre spacetimematteringer, kan stenge for mange muligheter for hva smokk/barnet kan bli. Men hvis jeg for eksempel åpner opp for å sense hva som virker mellom smokken/barnet/tiden/stedet kan det kanskje bli en forskyvning fra hva smokken/barnet *er*, til hva de *tilblir*. Det handler om at jeg, gjennom å sense hvordan barnehagens materiell-diskurser virker i barnehagens kunnskapsproduksjoner, prøver å åpne opp for om~og~om igjen å oppleve hva diskurser produserer i møtet mellom human og nonhuman materialitet. Det å våge å være nysgjerrig på hvordan og hva som virker, og derigjennom åpne for nye tilblivelser.

⁶² Men ikke bare smokken; alle nonhumane materialiteter, som for eksempel stol, bord, leker, lys, lyd, lukt, valg av bilder på veggen, valg av bøker i bokhyllen, regler, rutiner

Jeg opplever at begrepet spacetimemattering åpner for en kunnskapsproduksjon som synliggjør hvordan tid, sted og materialiteter sammenflettet skaper de fenomenene som fremkommer i øyeblikket, og at «fortid» og «fremtid» blir om~og~om igjen (re)konstruert og «pakket inn/ut» i nå-tidens/øyeblikkets spacetimemattering (Barad, 2012:44).

Og det bringer meg over til Barad fokus på hvordan etikk handler om hvordan intra-aksjoner mellom humane og nonhumane materialiteter produserer handlinger i øyeblikket, som får etiske implikasjoner for fenomenene som er tilstede i spacetimematteringen. Jeg opplever at Barads teorier synliggjør hvordan handlinger som produseres i hverdagen kan gi konkrete og materielle konsekvenser for alle som er til stede i spacetimematteringen (Lenz Taguchi & Palmer, 2015). Hvordan materiell-diskursive praksiser i barnehagens hverdag kan gi konsekvenser for de enkelte fenomenenes tilblivelser. Da kan det for eksempel bli viktig at jeg ikke utformer felles regler for hvordan ting skal være/gjøres i barnehagen, men om~og~om igjen utfordre materiell-diskursene, for derigjennom jobbe med endringer i øyeblikkene, som blant annet handler om at endringer ikke er noe som bare skjer i det enkelte barn, men at endringer er pågående intra-aktiviteter mellom *alle* fenomenene i spacetimemattering, fordi «vi er en del av verdens evige pågående intra-aktiviteter» (Barad, 2007:184-185).

Hva blir tid og rom i en verden hvor mye foregår på internett?
Hvilke materialiteter virker i internettets «sosiale rom»?

Det handler da, for meg, om at der hvor jeg tidligere «bare» ville ha sett på samspillet mellom barn/barn eller barn/voksne, vil jeg nå prøve, ved hjelp av teori, å sense de nonhumane materialitetenes intra-aksjoner med de humane, for derigjennom åpne opp for at mye som skjer i samspill like mye handler hvordan nonhumane materialiteters (regler, rutiner, plassering av møbler, lys, lyd) virker i og rundt de humane og hvordan de sammen med de humane materialitetene er med og (re)konfigurerer hva/hvordan et samspill, som et fenomen, fremstår som.

Denne sammenflettingen av fenomener fratår ikke mennesket ansvar for valg som gjøres, men at det som gjøres, skjer i et mye mer komplekst samspill. Et samspill som blant annet handler om værens sammenfletting med viten, men også at væren og viten sammen produserer og blir produsert av etikk, ethico-onto-epistem-ology (Barad, 2007:185).

Mennesket produserer ikke alene virkeligheten. Virkeligheten blir produsert i intra-aksjoner, og siden disse intra-aksjonene virker i spacetimematteringenes øyeblikk åpner det for at kunnskapsproduksjonen som skjer i øyeblikkets spacetimemattering blir med som materialitet

i fenomenenes nye spacetimematteringer. Derfor blir de handlingene som produseres i øyeblikket viktig for fenomenenes tilblivelse, da de om~og~om igjen er med og former fenomenene. Hvis jeg for eksempel knytter dette til diskurser rundt for eksempel smokk, kan det betyr; at jeg kan si at smokken er laget av mennesket for å tjene spesielle formål, men gjennom sitt agentskap med andre humane og nonhumane materialiteter åpner smokken for at disse formålene kan forskyves/endres. Jeg tror jeg vet hva en smokk er, men ikke hva den tilblir.

Det jeg har gjort, kan forstås som eksperimentering med hvordan kunnskap produseres. Jeg har eksperimentert med hvordan min materialitet og all annen materialitet i spacetimemattering intra-agerer, og har derigjennom produsert kunnskap, men bare kunnskap i øyeblikket.

6.0 Å være i en evig prosess

Dette masterprosjektet nærmer seg tilsynelatende slutten, men er det noe dette siste året har synliggjort for meg, er det hvordan alt er i en evig prosess. Så selv om siste punktum snart er skrevet i denne oppgaven, vil materialiteter av den leve videre i min og mange andre materialiteter.

Jeg takker for denne alltid allerede pågående spennende reisen som gjennom posthuman vitenskapsteoretiske perspektiver har åpnet mange nye muligheter, samtidig som det egentlig ikke har lukket for det som allerede sitter i kroppen. Tvert imot har det tilført ytterligere en «dimensjon»/posisjon i å være en del av verden som «jeg» tar med «meg» på en eller annen måte i «mine» tilblivelser i uendelige spacetimetatteringer.

Det å velge en tilblivende forskerposisjon, har medført at prosjektet underveis i prosessen har tatt mange veier, og fordi jeg, som en del av min posisjonering, ikke har hatt et klart forskerspørsmål/hypotese/problemstilling, opplever jeg at denne tilstanden medfører en usikker/undersøkende prosess som har bølget i mange retninger og har hatt mange understrømmer. Jeg opplever at jeg om~og~om igjen har søkt etter svar, isteden for å åpne opp for å la svarene komme til meg gjennom kroppens og forskningsprosjektets materialiteter. Samtidig så opplever jeg, her jeg nå sitter og skriver dette, at prosessen har åpnet opp for en mer tilblivende forskerposisjon. Gjennom lese-/skrive-/tenke-prosesser har de humane og nonhumane agentene i og rundt meg virket og produsert kutt som jeg på forhånd ikke hadde noen tanker om. Aha-opplevelser i «slutten» av prosessen, handler om hvordan humane og nonhumane materialiteter har intra-agert i og med meg og synliggjort hva dette prosjektet «egentlig» handler om.

Det handler om, slik jeg opplever det, hvordan vi som mennesker er fenomen i et hav av spacetimetatteringer, som om~og~om igjen intra-agerer med alt i og rundt oss og (re)konfigurerer, sammen med de nonhumane materialitetene, de fenomenene som fremtrer i spacetimetattering. Det synliggjør for meg hvor viktig tid og rom er, og hvordan vi, som mennesker forholder oss til det. Og det vil jeg ta med meg ut i barnehagen og eksperimentere i og rundt, da jeg lurer på hvilke muligheter/begrensinger det ligger i vårt forhold til fenomenene tid og sted.

Sitter på skype. Jeg i Norge. Min datter i England. Jeg sitter i stuen. Klokken er 18.00. Hun sitter på sitt rom. Klokken er 17.00.

Vi sitter på hvert vårt sted og er i to forskjellige tider, men samtidig er vi jo her. Sammen i øyeblikket.

Hva blir tid og sted da? (Superposition)

I spacetimemattering «opløses» begrepene her og nå, der og da. Isteden oppstår en situasjon hvor her-nå-der-da er en felles assemblage, en superposition.

Dette masterprosjektet handler like mye om forskertilblivelse, som temaet smokk, og er en av grunnene til at teksten bruker mye plass på prosjektets/«mine» prosesser og valg. Jeg opplever at dette er en tekst, en forsker, et forskningsprosjekt, en masteroppgave i tilblivelse. Ja, siste punktum er snart satt, men fenomenene er i en evig tilblivelse. Så jeg vet tilsynelatende hva denne teksten presenterer, men jeg vet ikke hva som skjer i dets intra-aksjon med andre nonhumane og humane fenomen etter at siste punktum tilsynelatende er satt.

Jeg har vært interessert i å undersøke hva smokk kan åpne for, ikke så mye hva det lukker for, fordi jeg har hatt et ønske om å se på muligheter, ikke begrensinger. Når jeg åpner for noe, så blir det ikke som å se gjennom en linse som kan zoome inn og ut. Det blir mer som å se/sense gjennom et kaleidoskop; alt forskyver seg/gir andre mønstre. Mønstre som utfordrer og krever noe annet enn synet. Dette prosjektet har vært en neddykking i et hav av kunnskapsproduksjoner, hvor jeg har kommet ned til «min» musling. «Min» perle. Jeg sliter med å komme innenfor skallet, inn til «min» perle, men kanskje det i denne omgang holder at jeg, hver gang muslingen har åpnet skallet litt, har senset den.

«Titt-deg! Der er du jo. Jeg er klar for «nye» eventyr» ;).

Referanser

- Andersen, C. E. (2015). Affektive data og Deleuzeoguattari-inspirerte analyser. Eksperimentasjoner over «rase»-hendelser. I Otterstad, A. M. & Reinertsen, A. B. (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer* (s. 312-334). Bergen: Fagbokforlaget.
- Arntzen, K. O. (2015). Kritikk, bilde og minne. Performativ forestillingsanalyse av postmoderne teater – Hotel Pro Forma og Remote Control Productions. I Otterstad, A. M. & Reinertsen, A. B. (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer* (s. 166-179). Bergen: Fagbokforlaget.
- Augustine, S. M. (2014). Living in a Post-Coding World: Analysis as Assemblage. *Qualitative Inquiry*, 20(6), 747-753. doi: 10.1177/1077800414530258
- Barad, K. (1998). Getting Real: Technoscientific Practices and the Materialization of Reality. Differences. *A Journal of Feminist Cultural Studies*, 10(2), 87- 128.
- Barad, K. (2003). Posthumanist Performativity: Towards an Understanding of How Matter Comes to Matter. *Journal of Women in Culture and Society*, 28(3), 801-831.
- Barad, K. (2007). *Meeting the universe halfway. Quantum Physics and the entanglement of matter and meaning*. London: Duke University Press.
- Barad, K. (2008). Posthumanist performativity: Toward and understanding of how matter comes to matter. I Alaimo, S. & Hekman, S. (Red.), *Material Feminisms* (s.120-154). Bloomington & Indianapolis: Indiana University Press.
- Barad, K. (2010). Quantum Entanglements and Hauntological Relations of Inheritance: Dis/continuities, SpaceTime Endfoldings, and Justice-to-Come. *Derrida Today* 3.2. 240-268. doi: 10.3366/E1754850010000813
- Barad, K. (2012). Nature's Queer Performativity. *Kvinder, Køn & Forskning*, 1-2, 25-53.
- Barad, K. (2014a) Diffracting Diffraction; Cutting Together-Apart. *Parallax*, 20(3), 168-187. doi: 10.1080/13534645.2014.927623
- Barad, K. (2014b). Invertebrate Visions: Diffractions of the Brittlestar. I Kirksey, E. (Red.), *The Multispecies Salon* (s. 221-241). Durham og London: Duke University Press.
- Braidotti, R. (2013). *The posthuman*. Cambridge: Polity Press.
- Brinkmann, S. (2012). *Qualitative Inquiry in Everyday Life: Working with Everyday Life Materials*. SAGE Publications Ltd.
- Brinkmann, S. (2014). Doing without data. *Qualitative Inquiry*, 20(6), 720-725. doi: 10.1177/1077800414530254
- Dahlberg, G. & Moss, P. (2005). *Ethics and Politics in Early Childhood Education*. London

- og New York: RoutledgeFalmer.
- Deleuze, G. & Guattari, F. (1987, reprinted 2013). *A thousand plateaus: capitalism and schizophrenia*. London: Bloomsbury
- Denzin, N. K. (2015). "The Collapse of Writing?". I Otterstad, A. M. & Reinertsen, A. B. (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative Forskningspassasjer* (s.13-16). Bergen: Fagbokforlaget.
- Dolphijn, R. & van der Tuin, I. (2012). *New Materialism: Interviews & Cartographies*. *Open Humanities Press*. <http://hdl.handle.net/2027/spo.11515701.0001.001>
- Eide, B. & Winger, N. (2015). "Nytråkk" i gamle spor. Retrospektivt blikk på hverdagslivet i en småbarnsgruppe. *Nordisk Barnehageforskning*, 9(4), 1-22.
<http://dx.doi.org/10.7577/nbf.688>
- Heimen, M. (2011). *En undersøkelse hvor teorier om diffraksjon benyttes for å analysere intra-aktivitet mellom barn og kommersielt leketøy på «ha-med-dag»*. [Mastergradsavhandling] Høgskolen i Oslo, avdeling for lærerutdanning og internasjonale studier.
- Hekman, S. (2010). *The Material of Knowledge. Feminist Disclosures*. Indiana: Indiana University Press.
- Hultman, K. & Lenz Taguchi, H. (2010). Challenging anthropocentric analysis of visual data: a relational materialist methodological approach to educational research. I: *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 23(5), 525-542.
doi: 10.1080/09518398.2010.500628
- Jackson, A. Y. & Mazzei, L. A. (2012). *Thinking with Theory in Qualitative Research. Viewing data across multiple perspectives*. London og New York: Routledge.
- Johannesen, N., Larsen, A. S. & Sandvik, N. (2013). Med kjærlighet til barnehagefeltet: forskning som vågestykke I Greve, A., Mørreaunet, S. & Winger, N. (Red.) *Ytringer* (s.131-147). Bergen: Fagbokforlaget.
- Juelskjær, M. & Schwennesen, N. (2012). Intra-active Entanglements – An Interview with Karen Barad. *Kvinder, Køn & Forskning*, 1-2, 10-23.
- Juelskjær, M. (2013). Gendered subjectivities of spacetime-matter. *Gender and Education*. 25(6), 754-768. doi: 10.1080/09540253.2013.831812
- Kaufmann, J. (2011). An Autoethnography of a Haccuity: A-Wo/man-to-Eat-Androgen. *Cultural Studies <=> Critical Methodologies*, 11(1), 38-46.
doi: 10.1177/1532708610386920
- Koro-Ljungberg, M. (2013). "Data" As Vital Illusion. *Cultural Studies <-> Critical*

Methodologies, 13(4), 274-278. doi: 10.1177/1532708613487873

Kunnskapsdepartementet (2014). Høringsnotat om endringer i barnehageloven. Lastet ned 13.01.2015:https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/hoeringsdok/2014/14_5618/hoeringsnotat1.pdf.

Leirpoll, B. (2015). En åpenhet for hendelsene som kommer – om å plugge teori inn i – og dermed improvisasjonens muligheter for andre innganger til – barnehagelærerens pedagogisk-etiske praksis. I Otterstad, A. M. & Reinertsen, A. B. (Red.). *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer* (s.103-120). Bergen: Fagbokforlaget.

Lenz Taguchi, H. (2010). *Bortenfor skillet mellom teori og praksis. En introduksjon til intra-aktiv pedagogikk i barnehagefeltet*. Bergen: Fagbokforlaget.

Lenz Taguchi, H. & Palmer, A. (2015). Flickors (o)hålsa i skolans materiell- diskursiva miljøer – en agentisk realistisk analys. I Otterstad, A.M. & Reinertsen, A.B. (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasje* (s. 81-102). Bergen: Fagbokforlaget.

Manning, E. & Massumi, B. (2014). *Thought in the Act: Passages in the ecology of Experience*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Manning, E. (2015). Mot metode. I Otterstad, A.M. & Reinertsen, A.B. (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasje* (s. 121-132). Bergen: Fagbokforlaget.

Mazzei, L. A. (2014). Beyond an Easy Sense: A Diffractive Analysis. *Qualitative Inquir*, 20(6), 742-746. doi:10.1177/1077800414530257

Nordbrønd, B. & Otterstad, A. M. (under utgivelse). Nordisk BarnehageForskning

Nyhus, R. M. (2013). *Ventebølger. Venting og de yngste barnas rom for medvirkning i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Olsen, M. C. (2012). *Lesing av danning i barnehagen. En undersøkelse av barns subjektivitetsprosesser med diffraksjon og territorier som analysemetode*. [Mastergradsavhandling] Høgskolen i Oslo, avdeling for lærerutdanning og internasjonale studier.

Olsen, R. (2011). *Å veve førskolelærerprofesjon med forskjellighet. Utforskinger av posthumane perspektiver og læring i førskolelærerutdanningen gjennom autoetnografiske fortellinger*. [Mastergradsavhandling] Høgskolen i Oslo, avdeling for lærerutdanning og internasjonale studier.

Otterstad, A.M. (2013). Hva skjer når inter-aksjoner skifter til intra-aksjoner? Å tenke

- forskjellig om begrepet relasjon i barnehagen. I Greve, A., Mørreaunet, S. & Winger, N. (Red.), *Ytringer* (s. 117-130). Bergen: Fagbokforlaget.
- Otterstad, A. M. & Rossholt, N. (2014). Affektive tilstander; bevegelser i kropp og boks. *Posthumanistiska Perspektiv. Pedagogiks forskning i Sverige*, 19(2-3), 153-172.
- Otterstad, A. M. (2015). Tvil, ubehag og gjenstridige forskningsmaterialer. Å gjøre seg fremmed for sitt eget språk. I Otterstad, A. M. & Reinertsen, A. B. (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer* (s. 25-44). Bergen: Fagbokforlaget.
- Pacini-Ketchabaw, V. (2012). Acting with the Clock: clocking practices in early childhood. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 13(2), 154-160.
- Pedersen, H. (2010). Is “the posthuman” educable? On the convergence of educational philosophy, animal studies, and posthuman theory. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 31(2), 237-250. doi:10.1080/01596301003679750
- Reinertsen, A. B. & Otterstad, A. M. (2015). Faglige forflytninger i søken etter metodefest. I Otterstad, A. M. & Reinertsen, A. B. (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer* (s.17-24). Bergen: Fagbokforlaget.
- Reinertsen, A. B. (2015). Uten store ord. Autoetnografisk etnometologisk 3D-skriving. I Otterstad, A. M. & Reinertsen, A. B. (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer* (s.266-293). Bergen: Fagbokforlaget.
- Rhedding-Jones, J. (2005). *What is Research? Methodological Practices and New Approaches*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Rosiek, J. L. & Heffernan, J. (2014). Can't Code What the Community Can't See: A Case of the Erasure of Heteronormative Harassment. *Qualitative Inquiry*, 20(6), 726-733. doi: 10.1177/1077800414530255
- Rossholt, N. (2012). *Kroppens tilblivelse i tid og rom. Analyser av materielle-diskursive hendelser i barnehagen*. (Doktoravhandling). Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Trondheim.
- Rossholt, N. (2015). Å tenke med Deleuze og Guattari; Hva kan en posthuman kropp bli og gjøre i barnehagen? I Otterstad, A. M. & Reinertsen, A. B. (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer* (s.214-226). Bergen: Fagbokforlaget.
- Sandvik, N. (2010). The art of/in Educational Research. *Reconceptualizy Educational research methodology*, 1(1), 29-40.
- Sandvik, N. (2012). Medvirkning i et immanent perspektiv: Sykkel til begjær. I Bae, B.

- (Red.). *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette* (s. 101-119). Bergen: Fagbokforlaget.
- Sandvik, N. (2015). Posthumanistiske perspektiver. Bidrag til barnehageforskningen. I Otterstad, A. M. & Reinertsen, A. B. (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer* (s.45-62). Bergen: Fagbokforlaget.
- Selmer-Olsen, I. (2002). *SMOKK. Narresmokken og barndommen. Samtaler, forestillinger og tolkninger*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- St. Pierre, E. A & Jackson, A. Y. (2014). Qualitative Data Analysis After Coding. *Qualitative Inquir*, 20(6), 715-719. doi: 10.1177/1077800414532435
- Wall, S. (2006). An Autoethnography on Learning about Autoethnography. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(2), 1-12.
- Wikipedia. Die Moldau, lastet ned fra Wikipedia 14.4.15 <http://no.wikipedia.org/wiki/Vltava>

